

Programmabegroting 2022

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Programmabegroting	6
2.1	Programma 1 - Bestuur en ondersteuning	6
2.2	Programma 2 - Veiligheid	10
2.3	Programma 3 - Verkeer, vervoer en waterstaat	13
2.4	Programma 4 - Economie	16
2.5	Programma 5 - Onderwijs	20
2.6	Programma 6 - Sport, cultuur en recreatie	22
2.7	Programma 7 - Sociaal domein	29
2.8	Programma 8 - Volksgezondheid en milieu	34
2.9	Programma 9 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	37
2.10	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	42
3	Paragrafen	44
3.1	Lokale heffingen	44
3.2	Weerstandvermogen en risicobeheersing	52
3.3	Onderhoud kapitaalgoederen	63
3.4	Verbonden partijen	70
3.5	Financiering	77
3.6	Bedrijfsvoering	83
3.7	Grondbeleid	92
4	Financiële begroting	97
4.1	Geprognosticeerde balans	98
4.2	Overzicht van baten en lasten	99
5	Bijlagen	102

1 Inleiding

Voorwoord

Na het einde van het dienstjaar 2020 is de wereldeconomie vanaf juni 2021 weer langzaam op gang gekomen nadat het lang door het COVID-19 virus onder druk heeft gestaan. Op dit moment is in veel landen, waaronder Nederland, de regelgeving versoepeld en gaan we langzaam weer naar "normaal". Het vaccinatieprogramma is opgestart en na de zomer van 2021 hebben de inwoners die in aanmerking komen voor vaccinatie en bereid zijn zich te laten vaccineren, deze gehad.

Sinds eind september 2021 worden de corona maatregelen langzaam losgelaten en is er steeds meer mogelijk. Wel is het coronatoegangsbewijs ingevoerd voor onder andere toegang in restaurants, cafés, festivals, sportwedstrijden en in bioscopen en theaters.

Het is op dit moment nog altijd ongewis wat de financiële effecten van de corona crisis zijn op de begroting 2022 en de meerjarenraming 2023-2025. Wij hebben er daarom voor gekozen in de begroting en meerjarenraming geen rekening te houden met de corona crisis en hebben de financiële gevolgen budgettaire geraamd.

Wel hebben we in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een inschatting gemaakt welke financiële risico's de gemeente Noord-Beveland loopt in verband met de corona crisis.

Het gemeentefonds, waarmee het Rijk de lagere overheden financiert, zal vanaf 2023 herverdeeld gaan worden. Op 9 juli is er een verdeelvoorstel gepubliceerd gebaseerd op de gegevens uit het peiljaar 2017. Inmiddels is het peiljaar geactualiseerd naar 2019.

Hieruit volgen voorlopige verdeeffecten die voor de gemeente Noord-Beveland voor het sociaal domein negatief zijn (peiljaar 2019 +/- € 100 per inwoner), maar worden gecompenseerd door het positieve effect op het klassieke domein +/- de algemene eigen middelen (peiljaar 2019 + € 132 per inwoner). Bij het voorlopige verdeeffect met het peiljaar 2019 gaan we er dus € 32 per inwoner op vooruit. In eerste instantie werd peiljaar 2017 gebruikt. De uitkomst voor de gemeente Noord-Beveland was toen neutraal.

Het is van belang te benadrukken dat er sprake is van een voorlopig effect. Na definitieve besluitvorming over de invoering van het verdeelvoorstel zal met de dan bekende gegevens nog een actualisatie plaatsvinden naar 1 januari 2023, het beoogde moment van invoering van de nieuwe verdeling. Deze laatste actualisatieslag zal inzicht geven in de definitieve herverdeeffecten voor gemeenten.

Aangezien de cijfers nog altijd niet definitief zijn en er nog een actualisatie naar 1 januari 2023 dient plaats te vinden, is er conform het advies van de Provincie Zeeland voor gekozen nog geen rekening te houden met het positieve voorlopige verdeeffect.

Algemeen

De begroting is opgebouwd op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Dit besluit is een gevolg van de op 7 maart 2002 in werking getreden Wet dualisering gemeentebestuur.

De begroting moet u als raad nog meer ondersteunen in uw kaderstellende en controlerende rol.

Uitgangspunt voor deze begroting is het koersdocument 2018-2022.

De programmabegroting is opgebouwd uit de beleidsbegroting (= programmabegroting), waarbij de programmabegroting is opgebouwd uit de programma's en de paragrafen. Het gaat hierbij om de volgende onderdelen:

- Bestuur en ondersteuning;
- Veiligheid;
- Verkeer, vervoer en waterstaat;
- Economie;
- Onderwijs;
- Sport, cultuur en recreatie;
- Sociaal domein;
- Volksgezondheid en milieu;
- Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing;
- Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering.

Genoemde programma's zijn onderverdeeld in taakvelden.

Programma's

De programma's bevatten de te realiseren programma's, het overzicht van algemene dekkingsmiddelen en het bedrag voor onvoorzien.

Het programmaplan heeft de volgende elementen in zich:

- De doelstelling, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten;
- De wijze waarop ernaar gestreefd zal worden die effecten te bereiken;
- De raming van baten en lasten.

Het vorenstaande kan ook geformuleerd worden door de zogenaamde drie W-vragen:

1. Wat willen we bereiken?
2. Wat gaan we daarvoor doen?
3. Wat mag het kosten?

Het koersdocument 2018-2022 is van toepassing op de drie W-vragen. Uiteraard zijn we ook afhankelijk van de financiële mogelijkheden.

Daarnaast is in de bijlage de 42-tal beleidsindicatoren opgenomen. Daarbij is aangegeven hoe deze over de programma's verdeeld zijn.

Paragrafen

In het tweede onderdeel van de programmabegroting zijn in de paragrafen de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten vastgelegd, alsmede tot de lokale heffingen. De begroting bevat de volgende paragrafen:

- Lokale heffingen;
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering;
- Verbonden partijen;
- Grondbeleid;

Financiële begroting

De financiële begroting, zijnde het tweede gedeelte van de begroting bestaat uit:

- De geprognostiseerde balans;
- Het overzicht baten en lasten;

Na de vaststelling op 4 november 2021 kan de begroting in overeenstemming met artikel 191, 2e lid van de Gemeentewet voor 15 november 2020 bij Gedeputeerde Staten van Zeeland worden ingediend. Zo wordt voldaan aan de wettelijk gestelde indieningstermijn.

2 Programmabegroting

2.1 Programma 1 - Bestuur en ondersteuning

Hoofdkenmerken

De raad vindt het belangrijk dat het bestuur wordt gekenmerkt door transparantie, openheid en betrokkenheid. Het gemeentebestuur is er voor de burger en niet andersom.

De raad onderstreept de wens tot bestuurlijke vernieuwing maar tegelijkertijd ook de borging van continuïteit. De vernieuwingsambities richten zich onder meer op de besluitvorming door de raad middels themavergaderingen, de bevordering van het debat binnen de gemeenteraad en de dienstverlening aan onze burgers.

De dienstverlening aan de burger dient op peil te blijven en waar nodig te verbeteren. Daarvoor is op de eerste plaats een doelmatige organisatie nodig. Dat laatste vraagt om een professionele ambtelijke organisatie die kwantitatief en kwalitatief op sterkte is en waarbij gebruik wordt gemaakt van digitale middelen. Integriteit van bestuurders en ambtenaren vormt een van de belangrijkste voorwaarden voor het vertrouwen van burgers in het openbaar bestuur. De bijzondere kenmerken van de overheidstaken vereisen dat de overheid ten aanzien van integriteit een duidelijk beleid hanteert.

De gemeenteraad is een groot voorstander van het meer betrekken van de burger bij gemeentelijk beleid. Met een goed functionerende dorpsraad in iedere kern wordt de betrokkenheid van de burger bij het bestuur vergroot. Daarnaast wordt gezocht naar andere manieren om de betrokkenheid van de burgers te vergroten, bijvoorbeeld conform de werkwijze zoals die is gevolgd bij de RONDON plannen.

Een transparante en professionele communicatie, niet alleen met onze inwoners, maar tevens met maatschappelijke organisaties en externe stakeholders is daarbij van belang. Moderne digitale ontwikkelingen hebben de afgelopen jaren een hoge vlucht genomen. Dit is reden om de communicatie te herzien en deze ontwikkelingen hierin een plaats te geven.

Door middel van het opstellen van een integrale samenhangende brede visie op de toekomst van het eiland, o.a. op het gebied van de landbouw, ecologie, duurzaamheid en economie/vrijtijdseconomie is de ontwikkelingsrichting van de gemeente voor de komende jaren bepaald.

De gemeenteraad streeft het behoud van de eigen autonomie na. Uitgangspunt is dat de gemeente zelfstandig blijft. Samenwerking dient te worden gezocht waar dat nodig is om de kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen of te verbeteren. Op die manier is samenwerking een logisch gevolg van de wens om bestuurlijk zelfstandig te blijven.

Bestaand beleid

- De raad heeft de verordeningen 212, 213 en 213a vastgesteld als kader voor college en organisatie.
- De raad heeft bestuurlijke ondersteuning, inspraak en spreekrecht in verordeningen vastgelegd.
- Participeren in GR de Bevelanden op het gebied van de bedrijfsvoeringdisciplines en Werk Inkomen en Zorg.

Trends

Gemeenten hebben zich ontwikkeld tot de meest nabije overheid voor burgers, bedrijven en instellingen. Daarbij werken we aan het verbeteren van publieke dienstverlening, interne bedrijfsvoering en de ondersteunende informatievoorziening.

Randvoorwaarde daarbij is dat de organisatie aandacht heeft voor alle aspecten rondom digitalisering, zoals verwoord in het Rijksoverheidsprogramma Digitale Overheid en NLDIGIbeter, waarbij digitale dienstverlening aan inwoners en bedrijven centraal staat.

De Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) is geborgd in de wet Digitale Overheid en loopt als rode draad door deze programma's. Hiermee wordt het gebruik van digitale voorzieningen bevorderd. Daarnaast heeft de overheid ook steeds meer een maatschappelijke verantwoordelijkheid als het gaat om de gevolgen van digitalisering.

Binnen de Bevelanden wordt in 2022 gewerkt aan de visie op Informatievoorziening. Ter voorbereiding hierop wordt in de interne organisatie digitalisering verder vormgegeven, is er aandacht voor duurzaam digitaal informatiebeheer en worden maatregelen genomen ter bevordering van de vindbaarheid van informatie.

Het aantal "aanwijzingen/verplichtingen" opgelegd vanuit het Rijk neemt toe. De mondige burger verwacht steeds vaker maatwerk en participatie op individueel niveau.

Knelpunten

Bij afnemende beschikbaarheid van middelen, bezuinigingen, zal het steeds moeilijker zijn ambities en wensen in balans te brengen met de beschikbare middelen.

Individualisering legt meer nadruk op persoonlijke belangen waarbij de animo om maatschappelijk te participeren af lijkt te nemen.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2022?	Begrotingsjaar
Bestuurlijke vernieuwing.	Vergroot transparantie besluitvorming.	Themavergaderingen organiseren en bevordering debat.	2022 e.v.
Borging van continuïteit.	Behoud van huidig niveau van kwaliteit en dienstverlening.	De professionele ambtelijke organisatie is kwantitatief en kwalitatief op sterkte. Gebruikmaking van digitale middelen en het aantal producten dat digitaal wordt aangeboden vergroten.	2022 e.v.
Integrale en samenhangende brede visie op de toekomst van het eiland.	Opleveren van een ontwikkelingsrichting voor de toekomst.	Opvolging geven aan de in 2019 vastgestelde Toekomstvisie d.m.v. een uitvoeringsprogramma.	2022 e.v.
Betrokkenheid van de burgers.	Meer betrekken van de burger bij gemeentelijk beleid.	Zoeken naar andere manieren om de betrokkenheid van de burgers te vergroten.	2022 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2022?	Begrotingsjaar
Transparante en professionele communicatie.	Deze transparante en professionele communicatie continueren.	Nieuw communicatiebeleid is reeds ontwikkeld: Communicatiebeleid 2018-2022. Voorbereidingen voor het communicatiebeleid in de periode erna worden in 2022 opgestart.	2022 e.v.
		Afdeling communicatie van de gemeente Noord-Beveland speelt in op ontwikkelingen waarbij onze inwoners centraal staan. Hun tevredenheid en hun betrokkenheid is het startpunt van handelen. Inwoners worden gehoord, kunnen hun mening geven door te participeren. Ze weten waarom bepaalde keuzes worden gemaakt en zien dat de gemeente zorgvuldig omgaat met hun belangen.	2022 e.v.
Participatienota.	Het opstellen van een participatienota	Onder begeleiding van een extern adviseur wordt er een toetsingskader/participatienota opgesteld	2022 e.v.
Samenwerken om bestuurlijk zelfstandig te blijven.	Deelname in huidige samenwerkingsverband en en continueren en aandacht houden voor mogelijke nieuwe kansen tot samenwerking.	Uitbreiding van taken GR de Bevelanden is vooralsnog niet aan de orde, wel het robuuster maken van de huidige organisatie. Samenwerking in het kader van de SORBET vormgeven.	2022 e.v.
Integriteitsbeleid.	Integriteit van bestuurders en ambtenaren, besteding publieke middelen.	Integriteitsbeleid opstellen.	2022
Verordeningen en beleidsnota's toetsen op nut, noodzaak, toepasbaarheid en actualiteit.	Actuele verordeningen en beleidsdocumenten.	Bestaande verordeningen en beleidsnota's actualiseren.	2022 e.v.

Wat mag het kosten?

Programma 1	2021	2022	2023	2024	2025
Baten exploitatie	153.499	153.675	141.722	132.882	132.882
Lasten exploitatie	1.424.212	1.399.698	1.399.698	1.399.698	1.399.698
Saldo exploitatie voor bestemming	1.270.713	1.246.023	1.257.976	1.266.816	1.266.816
Beschikking over reserves	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	1.270.713	1.246.023	1.257.976	1.266.816	1.266.816

Taakvelden

- 0.1 Bestuur
- 0.2 Burgerzaken

2.2 Programma 2 - Veiligheid

Hoofdkenmerken

De regie voor het veiligheidsbeleid ligt bij de gemeente. De zeggenschap over de vorm en inzet van de politie is een zaak van de eenheids- en districtsleiding en het driehoeksoverleg en kan slechts gedeeltelijk door de gemeente worden beïnvloed.

Daarnaast is veiligheid als onderdeel van de leefbaarheid van de kernen een belangrijk aandachtspunt. Naast de fysieke veiligheid, richt de raad zich ook op de sociale veiligheid. Veiligheid moet te voelen zijn en veiligheid moet te zien zijn.

Ten behoeve van brandweezorg en rampenbestrijding dient de gemeente door samenwerking op regionaal niveau over een efficiënte en effectieve rampenbestrijdingsorganisatie te beschikken, waarbij de lokale brandweerposten voor de lokale brandweezorg garant staan. Wettelijke gestelde tijden waarbinnen hulp moet worden verleend, dienen zo goed mogelijk te worden nageleefd door politie, brandweer en ambulance.

Handhaving van vastgestelde regels moet worden nageleefd.

Bestaand beleid

- Intergemeentelijke samenwerking in het kader van crisisbeheersing (Bevolkingszorg).
- Opleiden, trainen en oefenen in het kader van de crisisbeheersing.
- Een piketregeling t.a.v. openbare ruimte en openbare orde en veiligheid.
- Participatie in de Veiligheidsregio Zeeland (VRZ).
- Deelname aan districtelijk overleg integrale veiligheid, zowel bestuurlijk als ambtelijk.
- Een integraal handavingsprogramma, overleg en afstemming regionaal en lokaal.
- Een actuele nota integrale veiligheid.
- Deelname in Taskforce-RIEC.
- Deelname aan het Veiligheidshuis Zeeland.
- Deelname aan Burgernet.
- De "oog- en oorfunctie" in de organisatie borgen.
- Convenant hennepkwekerijen.
- Structureel overleg met politie zowel op lokaal als basisteamniveau, eigen wijkagenten voor Noord-Beveland.
- Structureel recreatieoverleg.
- De veiligheid op het strand optimaliseren in overeenstemming met de geldende en toekomstige normen.
- Deelname aan HartslagNu.
- Deelname aan Buurtbemiddeling De Bevelanden.

Trends

- De brandweezorg staat door diverse ontwikkelingen (rechtspositie brandweervrijwilligers, beschikbaarheid vrijwilligers) onder druk. Veiligheidsregio Zeeland start met het oog hierop een programmatische aanpak gericht op een toekomstbestendige brandweezorg.
- De ontwikkelingen in de zorg brengen veel vraagstukken op gebied van sociale veiligheid met zich mee. Er wordt nauw samengewerkt tussen zorg en veiligheid, o.a. om te komen tot een aanpak voor verwarde personen.
- Verdere implementatie Wet GGZ.

- Uitbreiding burgemeestersbevoegdheden (verruiming toepassingsmogelijkheden Damocles, Wet aanpak woonoverlast).
- De aanpak van ondermijning vraagt steeds meer aandacht en ambtelijke en bestuurlijke inzet.
- Verkenning samenwerking Veiligheidsregio Zeeland, GGD Zeeland en RUD Zeeland.

Knelpunten

- De regiefunctie van de gemeente op het gebied van veiligheidsbeleid houdt steeds vaker in dat de gemeente om (co-)financiering wordt gevraagd. Dit terwijl de beschikbare budgetten onder druk staan.
- Andere organisaties brengen steeds vaker de 'kerntakendiscussie' naar voren als verklaring/legitimering waarom taken naar de gemeente worden geschoven.
- Capaciteit politie staat (verder) onder druk. Dit heeft gevolgen voor de invulling van de gemeentelijke handhaving.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2022?	Begrotingsjaar
Herzien nota integrale veiligheid.	De nota integrale veiligheid bepaalt de prioriteiten.	Voorbereidingen om te komen tot een nieuwe nota integrale veiligheid opstarten. Na de gemeenteraadsverkiezingen wordt de conceptnota aan de raad voorgelegd (Q3/Q4).	2022 e.v.
Lokale aanpak zorgmijders in samenwerking met het sociaal domein.	Minder overlast en onveiligheid.	Gemeenten hebben de regierol bij de aanpak van personen met verward gedrag, omdat zij verantwoordelijkheden hebben bij een groot deel van de betrokken sectoren. Er wordt verder gewerkt aan de aanpak voor zorg en ondersteuning aan personen met verward gedrag.	2022 e.v.
Aanpak ondermijnende criminaliteit.	Weerbare gemeente in het kader van ondermijnende criminaliteit.	Deelname aan Taskforce-RIEC continueren.	2022 e.v.
		Participeren in relevante projecten om bewustwording onder medewerkers, inwoners en bedrijven en organisaties te creëren en barrières op te werpen.	2022 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2022?	Begrotingsjaar
		Uitvoering geven aan en up- to-date houden van het Damocles beleid.	2022 e.v.
		Uitvoering geven aan het BIBOB-beleid. De voorbereidingen tot actualisatie lopen.	2022 e.v.
Wijze van bereidheid van burgers voor het doen van meldingen vergroten.	Door een grotere meldingsbereidheid kan de politie beter informatiegestuurd te werk gaan.	Via de beschikbare communicatiekanalen aandacht besteden aan het belang van melden van incidenten en strafbare feiten bij de politie. Binnen de organisatie bewerkstelligen dat bij meldingen bij de gemeente wordt doorgevraagd of er (indien relevant) ook melding bij de politie is/wordt gedaan.	2022 e.v.

Wat mag het kosten?

Programma 2	2021	2022	2023	2024	2025
Baten exploitatie	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Lasten exploitatie	1.073.397	1.059.446	1.072.249	1.068.377	1.086.407
Saldo exploitatie voor bestemming	1.071.397	1.057.446	1.070.249	1.066.377	1.084.407
Beschikking over reserves	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	1.071.397	1.057.446	1.070.249	1.066.377	1.084.407

Taakvelden

- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid

2.3 Programma 3 - Verkeer, vervoer en waterstaat

Hoofdkenmerken

De gemeente Noord-Beveland heeft als 'eindeloos' eiland, omsloten door Noordzee, Oosterschelde en Veerse Meer een uniek karakter. Met haar 6 kernen, diverse bungalowparken, recreatiehavens en bedrijventerreinen heeft de gemeente een groot openbaar gebied. Bijna elke woonkern heeft haar eigen openbare voorzieningen zoals een begraafplaats, dorps huis, sport- en speelgelegenheid.

Voor de mobiliteit van de bewoners zijn de ontsluitingswegen van het eiland van groot belang. Voor automobilisten, landbouwverkeer, maar zeker ook voor de schoolgaande jeugd. Ook het openbaar vervoer en Wmo-vervoer spelen een belangrijke rol.

Bestaand beleid

Het programma Verkeer, vervoer en waterstaat is afgelopen jaren volgens de volgende beleidsprogramma's ingevuld:

- Mobiliteitsplan
- Gemeentelijk rioleringsplan
- Waterplan
- Afkoppelplan regenwater
- Wegen beheerprogramma
- Openbaar verlichtingsplan
- Groenstructuurplan
- Speelplaatsenbeleidsplan

In de uitvoering van het programma Verkeer, vervoer en waterstaat zijn de ruimtelijke projecten richtingbepalend geweest. Ook voor de komende jaren is de ruimtelijke invulling van diverse locaties zoals het Sportveld Wissenkerke, Rondom Kamperland, Havens Kamperland, De Stadspolder Kortgene, De Valle Colijnsplaat, Havengebied Colijnsplaat e.a. bepalend voor de invulling van de verschillende thema's (wegen, riolering, groen en ov). Werk met werk maken, ofwel opknappen van de omgeving van een bouwlocatie is hierbij een belangrijk uitgangspunt.

Naast dit gegeven wordt er komende jaren gestreefd naar een integrale aanpak van de openbare ruimte. Het in beeld brengen van de totale opgave op het gebied van ruimte, groen en water wordt het speerpunt. Op basis van inspecties en de systematische vertaling naar structureel noodzakelijk onderhoud van de individuele assets, bestaande uit: wegen, groen, riolering, speeltoestellen en openbare verlichting kan gezocht worden naar samenhang en integrale aanpak, ook klimaatadaptatie speelt hier een rol. (Werk met werk maken).

Trends en knelpunten

De volgende trends en ontwikkelingen zijn waar te nemen

- Sterke toename verkeersintensiteit;
- Vergrijzing: bereikbaarheid en mobiliteit (goede voetpaden);
- Burgerparticipatie;
- Klimaatverandering;
 - extremere neerslag (wateroverlast, gladheid)
 - lange droge perioden (kwaliteit sportvelden, meer nieuwe inplant)
 - energietransitie
- Duurzaamheid
 - elektrische voertuigen / laadpalen
 - duurzame mobiliteit fietsen en openbaarvervoer
 - duurzame onkruidbestrijding

- duurzaam inkoopbeleid (alleen gecertificeerde producten)
- verduurzaming OVL
- energie reductie
- ontvlechting van vuil- en hemelwater
- Stringenter veiligheidsbeleid

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2022?	Begrotingsjaar
Integraal beheer openbare ruimte.	Opstellen van een integraal beleidsplan en beheersplan openbare ruimte met oog voor ontwikkelingen zoals klimaat met extreme neerslag en droogte, elektrisch rijden, minder validen, burgerparticipatie en omgevingsmanagement.	Klimaatopgaaf openbare ruimte voor kernen in beeld brengen continueren.	2022
		Kwaliteitskader groen, wegen, openbare verlichting en riolering opstellen (beeldkwaliteitsplan) vervolgen in samenspraak met dorpen.	2022
		Integraal beleidsplan opstellen.	2022
		Maatregelrapportage opstellen op kernniveau.	2022 e.v.
Veilig en goed onderhouden openbare ruimte.	Goede kwaliteit wegen, fietspaden en trottoirs en openbaar groen.	Uitvoering geven aan lopende beheersplannen wegen, groen en riolering.	2022 e.v.
		Verbeteren van kwaliteit in kernzones. Streven waar mogelijk naar CROW-kwaliteit A.	2022 e.v.
	Verkeersveilige openbare ruimte.	Monitoring door verkeersmetingen op potentiële knelpunten.	2022 e.v.
		Uitvoeren van verkeersmaatregelen meestal gecombineerd met andere werkzaamheden en/of verkeershandhaving.	2022 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2022?	Begrotingsjaar
Goed openbaar vervoer.	Bewaken van het aanbod openbaar vervoer en daar waar nodig verbeteren.	Monitoring aanbod openbaar vervoer.	2022 e.v.
		Afstemming met commissie openbaar vervoer gemeenteraad.	2022 e.v.
		Monitoring en evt. aanpassen fiets parkeren bij bushaltes	2022 e.v.

Wat mag het kosten?

Programma 3	2021	2022	2023	2024	2025
Baten exploitatie	650.078	650.078	650.078	622.078	622.078
Lasten exploitatie	3.201.631	2.744.089	2.741.162	2.727.367	2.682.329
Saldo exploitatie voor bestemming	2.551.553	2.094.011	2.091.084	2.105.289	2.060.251
Beschikking over reserves	482.746	42.620	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	1.875	1.888	1.222	1.235
Resultaat na bestemming	2.068.807	2.053.266	2.092.972	2.106.511	2.061.486

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 2.1 Verkeer en Vervoer
- 2.2 Parkeren
- 2.3 Recreatieve havens
- 2.4 Economische havens en waterwegen

2.4 Programma 4 - Economie

Hoofdkenmerken

Werk draagt in belangrijke mate bij aan materieel en immaterieel welzijn van mensen. Mensen met werk, voldoende inkomen en erkenning dragen op hun beurt weer bij aan de gezonde samenleving en een sterke economie.

De raad is van oordeel dat de lokale economie gezond moet blijven. Er moet sprake zijn van een goed vestigingsklimaat. De raad wil daartoe werkgelegenheid bevorderen en de ondernemers de ruimte geven om te ondernemen. Waar nodig wil de gemeente faciliteren. Daarbij gaat het onder andere om goed openbaar vervoer, het oplossen van een tekort aan arbeidskrachten en het bieden van huisvesting daarvan.

Er moet aandacht zijn voor de landbouw, zowel de traditionele als de innovatieve.

Bij de ontwikkeling van de integrale samenhangende visie verdienen deze aspecten bijzondere aandacht.

Bestaand beleid

- Structuurvisie.
- Structuurvisie-uitwerking Rondon Wissenkerke.
- Structuurschets Rondon Kamperland.
- Bestemmingsplannen.
- Winkelverbeterplan.
- Kamperland, Ruimtelijk-functionele effectenanalyse vestiging discount-supermarkt.
- Bedrijventerreinenprogramma voor De Bevelanden.
- Economische Visie Noord-Beveland 2019-2025.
- Strategische visie, Economische en Toeristische agenda voor De Bevelanden.
- Binnen de regio wordt samengewerkt in het bestuurlijk platform De Bevelanden.

Trends en knelpunten

- Gebruik van social media neemt nog altijd toe, ook in de detailhandel. Corona heeft hier nog een extra impuls aan gegeven.
- De aandacht voor het streekproduct neemt toe. De gehele keten van productie tot verkoop is hiermee gemoeid. Dit is tevens goed voor de werkgelegenheid.
- In zijn algemeenheid groeit het bewustzijn inzake de noodzaak van innovatie en duurzaamheid en staat duurzaam ondernemen en consumeren hoog op de lijst.
- Animo voor bouwgrond op bedrijventerreinen neemt toe.
- Digitale infrastructuur, zowel voor bewoners als ondernemers is noodzakelijk.
- Een deel van de landbouwers zoekt meer renderende alternatieven en verbreding van hun product.
- Het gaat goed met de aquacultuur op Noord-Beveland.
- Door corona heeft een deel van de ondernemers het nog steeds moeilijk.
- Er zijn nog steeds veel kleine startende ondernemers.
- De gevolgen van corona noodzaken ons tot intensivering van de inspanningen om de economie draaiende te houden. Ondernemers zoeken deze samenwerking met ons.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2022?	Begrotingsjaar
Zorgen voor goed vestigingsklimaat / bevorderen werkgelegenheid.	Bestaande en nieuwe ondernemers waar mogelijk faciliteren. Ondernemersloket in stand houden. Uitvoeren economische agenda De Bevelanden.	Loket economische zaken continueren. N.a.v. corona hersteloffensief voor korte, middellange en lange termijn mede in afstemming met GON en overig Zeeland uitvoeren. Economische agenda De Bevelanden uitvoeren waaronder het gezamenlijk bedrijventerreinenprogramma en gezamenlijke promotie.	2022 e.v.
		Jaarlijks Bedrijven bezoeken Bedrijven organiseren.	2022 (jaarlijks)
		Instandhouding Platform Economie en Toerisme. Samen met Platform uitvoering geven aan de uitvoeringsagenda.	2022 e.v.
	Waar nodig revitalisering bestaande bedrijventerreinen. Ontwikkelen beperkte uitbreiding bedrijventerreinen.	In 2021 is een Bevelands bedrijventerreinenbeleid opgesteld waarin, naast uitbreiding, ook wordt ingestoken op de kwaliteit van de bestaande bedrijventerreinen. In 2022 wordt gestart met de uitvoering van dit programma.	2022 e.v.
Bevorderen van werkgelegenheid.	Zorgen voor heldere communicatie en voorlichting.	In 2021 is gewerkt aan een hersteloffensief inzake corona. Dit ter ondersteuning van onze ondernemers en bevordering van de werkgelegenheid. Ondernemers zijn hier nauw bij betrokken.	2022 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2022?	Begrotingsjaar
Bevorderen van voldoende personeelsaanbod en huisvesting daarvoor.	Beleid ontwikkelen voor huisvesting van arbeidsmigranten.	Uitvoering geven aan het in 2020 vastgesteld huisvestingsbeleid voor arbeidsmigranten (voor De Bevelanden). Hiertoe zijn locaties bepaald en zal samenwerking met initiatiefnemers plaatsvinden.	2022 e.v.
Bevorderen van een toekomstbestendige landbouw.	In nauw overleg met de sector beleid ontwikkelen gericht op de specifieke kansen en bedreigingen op Noord-Beveland.	Speerpunt samen met de ZLTO uitwerken in het kader van de economische agenda Noord-Beveland. Dit is in 2020 in gang gezet en wordt voortgezet, mede in samenwerking met Rusthoeve. Een van de projecten betreft zoetwaterbuffering.	2022 e.v.

Wat mag het kosten?

Programma 4	2021	2022	2023	2024	2025
Baten exploitatie	4.275.268	3.242.266	3.541.442	3.275.128	3.348.957
Lasten exploitatie	1.474.416	711.651	1.011.324	745.006	818.209
Saldo exploitatie voor bestemming	-2.800.852	-2.530.616	-2.530.119	-2.530.122	-2.530.748
Beschikking over reserves	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves	300.000	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	-2.500.852	-2.530.616	-2.530.119	-2.530.122	-2.530.748

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 3.1 Economische ontwikkeling
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 3.4 Economische promotie

2.5 Programma 5 - Onderwijs

Hoofdkenmerken

Goed onderwijs is een belangrijke bouwsteen voor de ontwikkeling van de individuele mens en voor de samenleving als geheel. Het basisonderwijs is de eerste stap in deze ontwikkeling en daarom ook uitermate belangrijk. Onderwijs moet voor iedereen gemakkelijk toegankelijk zijn en daarom streeft de gemeente naar een goed aanbod van basisonderwijs op Noord-Beveland. Hiervoor is een onderwijsvisie opgesteld die de komende jaren als leidraad wordt gebruikt.

Voortijdig schoolverlaten en schoolverzuim blijft een aandachtspunt. Voor betreffende leerlingen verminderen hierdoor de kansen op een diploma en een goede baan. Ook voor de maatschappij kan dit negatieve gevolgen hebben. Zowel het Regionale Bureau voor Leerplicht als het RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten) treden hiertegen, binnen hun mogelijkheden, krachtig op.

De beleidsvrijheid van de gemeente ten aanzien van het onderwijs is beperkt. De inzet daarbij is behoud van bereikbaar en kwalitatief goed basisonderwijs in daarvoor geschikte accommodaties.

Bestaand beleid

- Er is jaarlijks overleg aan de hand van de onderwijsvisie met het onderwijsveld 0 – 12 (onderwijs en opvangvoorzieningen).
- Kibeo verzorgt professioneel de kinderopvang. Jaarlijks vinden er wettelijke kwaliteitscontroles door de GGD Zeeland plaats op de kinderopvangplaatsen.
- Het peuterspeelzaalwerk wordt uitgevoerd door Kibeo en wordt ondersteund door middel van subsidie.
- De gemeente krijgt onderwijsachterstand middelen van het Rijk (OAB-middelen). Van deze middelen wordt de voor- en vroegschoolse educatie gestimuleerd.
- Uitvoering van de RMC- en leerplichtfunctie.
- Er is met het onderwijs en de andere gemeenten in de regio overleg, onder andere over onderwijszaken die regionaal opgepakt kunnen worden en het passend onderwijs.

Trends en knelpunten

De trends en knelpunten die bij het uitvoeren van het beleid de komende jaren te verwachten zijn:

- Er is sprake van een afname van het aantal leerlingen in het basisonderwijs. Aan de hand van de onderwijsvisie zal deze ontwikkeling samen met het onderwijs en de opvangvoorzieningen gevolgd worden.
- Brede scholen en Integrale Kind Centra (IKC) ontwikkelen zich overal in het land en ook voor Noord-Beveland zullen deze ontwikkelingen onderzocht worden.
- Meer en meer werken gemeenten samen op uiteenlopende beleidsterreinen.
- Er zal op termijn een wijziging plaatsvinden in het onderwijsachterstandenbeleid. Hoe deze wijzigingen er precies uit gaan zien en welke gevolgen dit geeft voor het budget en de uitvoering van de voor- en vroegschoolse educatie is nog niet duidelijk. Gemeenten zullen hier later over geïnformeerd worden door het Rijk.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2022?	Begrotingsjaar
Behoud kwalitatief goed en bereikbaar primair onderwijs en opvangvoorzieningen binnen onze gemeente.	Samen met Albero, Primas en de opvangvoorzieningen toewerken naar een nieuwe onderwijsvisie vanaf 2021. In de visie dient er ook aandacht te zijn voor integraal werken in samenwerking met het sociaal domein.	In 2021 is de nieuwe Jeugd- en Onderwijsvisie vastgesteld. Deze is tot stand gekomen in samenwerking met verschillende ketenpartners. De uitvoering van plannen voor het onderwijs zullen de komende jaren getoetst worden aan de nieuwe visie.	2022

Wat mag het kosten?

Programma 5	2021	2022	2023	2024	2025
Baten exploitatie	99.200	99.200	99.200	99.200	99.200
Lasten exploitatie	428.746	399.826	397.703	379.112	378.878
Saldo exploitatie voor bestemming	329.546	300.626	298.503	279.912	279.678
Beschikking over reserves	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	329.546	300.626	298.503	279.912	279.678

Taakvelden

- 4.1 Openbaar basisonderwijs
- 4.2 Onderwijshuisvesting
- 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

2.6 Programma 6 - Sport, cultuur en recreatie

Hoofdkenmerken

Het culturele aanbod, het verenigingsleven in de volle breedte en het vrijwilligersbeleid en recreatie en toerisme worden door de gemeenteraad gekoesterd.

Bij de beleidsterreinen cultuur, recreatie en sport richt de gemeente zich naast voorzieningen voor haar eigen inwoners ook op de toeristen. Dat heeft tevens een belangrijk economisch effect. Gelet op het grote economische belang van de vrijetijdssector voor onze gemeente wil de raad werken aan het behoud en de doorontwikkeling van kwaliteit in de sector.

Hierbij is samenwerking tussen diverse instanties en de ondernemers uitgangspunt, waarbij specifieke aandacht is voor innovatie. Op deze wijze kan ook input verkregen worden voor de brede integrale visie waarvoor de raad zich heeft uitgesproken (uiteraard heeft dit onderwerp veel raakvlakken met het programma economie).

Bij het vaststellen van haar identiteit grijpt de bevolking terug op de historie van haar omgeving. Die geschiedenis wordt direct zichtbaar door het landschap zelf en opvallende gebouwen in dorpen die behouden zijn.

Gemeenten krijgen wat dat betreft steeds beter in de gaten wat ze in huis hebben en proberen hun cultureel erfgoed verder te ontsluiten en bekend te maken. Binnen onze recente cultuur zijn er ook ontwikkelingen die meer van de huidige tijd zijn, zoals film, muziek en moderne beeldende kunst. Het is zaak om de verborgen schatten te ontdekken, zichtbaar te maken en daarin te investeren.

Noord-Beveland beschikt over meer dan 50 kilometer oever langs drie wateren en een van de mooiste stranden van Nederland. Daarnaast heeft Noord-Beveland een prachtige natuur met name in het Bokkegat, de Schotsman, de Goudplaat en de prachtige inlagen. Noord-Beveland beschikt over een uitgebreid infrastructureel netwerk voor de recreant (wandelaar, fietser, ruiter en Atb'er). Recreatie en toerisme vormen dan ook een van de grootste pijlers van Noord-Beveland, waarbij deze sector zorgt voor 25% van de totale werkgelegenheid.

Investeren in een komende generatie jonge muzikanten door de samenwerking tussen de verschillende opleidingsinstituten te bevorderen (basisscholen, Zeeuwse Muziekschool/Zeeuwse Bibliotheek en Muziekverenigingen) is van aanzienlijk belang. Het stimuleren van bestaande kunstinstellingen om aandacht te besteden aan jong talent is noodzakelijk. Het organiseren van muziek en kunstfestivals (zoals het Eindeloos Eiland Festival) geeft talent de kans om zich te ontwikkelen en zich te laten zien op een podium. Het bevorderen van mediawijsheid, het aanbieden van objectieve informatie en het uitlenen van boeken en e-books is een kwaliteit van bibliotheken.

De sport kent meerdere invalshoeken, waardoor de gemeente belang heeft hieraan aandacht te besteden: de sport op zich, de bijdrage aan de volksgezondheid, de sociale aspecten van gezamenlijke sportbeoefening, het recreatieve aspect van sport bekijken en het leveren van een goede sportprestatie geeft een zelfvoldaan gevoel en heeft een belangrijke bijdrage aan het gevoel van eigenwaarde van mensen. De combinatiefunctionaris organiseert sportkennismakingsactiviteiten in en om de scholen. Hierdoor kunnen jongeren kennis maken met verschillende sporten. Van belang hierbij is dat er wordt aangesloten bij het reguliere sportaanbod. Dit is effectiever en geeft een extra impuls aan het verenigingsleven.

Het stimuleren van bewegen voor ouderen en het geven van trainingen voor valpreventie kan een belangrijke positieve bijdrage leveren aan de gezondheid van deze doelgroep.

Bestaand beleid

- Economische visie Noord-Beveland 2019-2025 met uitvoeringsprogramma.
- Subsidieregelingen op het gebied van activiteiten en investeringen voor toerisme/recreatie.
- DNA Noord-Beveland.
- Toeristische agenda voor De Bevelanden.
- Zeeuwse Kustvisie.
- Omgevingsplan Zeeland 2018.
- Faciliteren van kunst en cultuur door middel van subsidies voor lokale manifestaties.
- Ondersteunen van cultuureducatie op de basisscholen via Muziek op school, het ZMS-loket Kunst en cultuur Educatie-, de Muziekverenigingen en lokale kunstenaars.
- Uitingen van beeldende kunst onder de aandacht brengen, zoals tijdens de Kunstspoor route, het Eindeloos Eiland Festival en de verkiezing van het mooiste kunstwerk.
- Ondersteunen nieuwe plaatselijke kleine musea of attractiepunten, eventueel in combinatie met horeca en winkels, zodat er vensters ontstaan op het verleden.
- Nota sport- en beweegbeleid 2020 – 2023.

Trends en knelpunten

- Informatie wordt steeds meer digitaal gevraagd en aangeboden.
- Er is sprake van kortere vakanties waarbij men vermaakt wil worden. Het gaat om de beleving.
- De vraag naar evenementen en arrangementen, ook buiten het hoogseizoen, neemt daardoor toe.
- Er zal nadruk moeten worden gelegd op de meerwaarde die we de recreant kunnen bieden door blijvend in te steken op kwaliteitsverbetering en samenwerking.
- De vraag naar camperkampeerplaatsen neemt toe.
- De vraag naar vakantiehuizen neemt toe.
- De vraag naar kampeerplaatsen neemt af.
- Binnen de Bevelanden wordt op basis van onderzoek naar de kwaliteit van verblijfsrecreatie gezocht naar mogelijkheden om tot kwaliteitsverbetering te komen; op Noord-Beveland wordt een pilot gedraaid in een van de recreatieparken waar de openbare ruimte van de gemeente is maar het is lastig de individuele woningeigenaren te bereiken.
- Vergrijzing in de watersport.
- Promotie staat bij veel gemeentes op de agenda. Noord-Beveland steekt hier ook op in, zowel voor het Eindeloos Eiland zelf als voor de regio, in afstemming met de andere Bevelandse gemeenten; dit mede in samenwerking met ondernemers en door het verdwijnen van VVV Zeeland.
- Het gastheerschap dat voorheen door VVV Zeeland werd verricht dienen we nu zelf handen en voeten te geven.
- De aandacht voor schone, veilige stranden met een hoog voorzieningenniveau neemt nog steeds toe.
- Er wordt een integrale visie voor het Banjaardgebied vastgesteld.
- De vraag naar streekproducten neemt toe.
- Er worden veel kansen gezien op het gebied van gezondheidstoerisme en het aanbod vergroot zich steeds meer.
- Ondernemers zoeken elkaar steeds meer op voor gezamenlijke producten en regiopromotie.

- Er is duidelijk behoefte aan monitoring van uitvoering van het toeristisch beleid. Het Kenniscentrum Kusttoerisme heeft een monitoringsysteem ontwikkeld.
- De behoefte aan gezamenlijke profilering op de gebieden van wonen, werken en recreëren wordt door de oprichting van een Zeeuwse marketing organisatie handen en voeten gegeven.
- Verbindingen maken tussen cultureel erfgoed/archeologie, historisch archief en kunst en cultuur.
- Lagere budgetten beperken de nieuwe ontwikkelingen en het aantal manifestaties.
- Vanuit de Rijksoverheid blijft er geld beschikbaar voor combinatiefuncties. Het Rijk vindt het stimuleren van sporten en bewegen erg belangrijk. Als mensen meer gaan bewegen blijven ze langer fit, kunnen ze langer zelfstandig blijven en hebben ze minder kans op overgewicht, diabetes en hart- en vaatziekten. Het stimuleren van sporten wordt voor jong en oud gezien als een manier om de zorgkosten op langere termijn te drukken.
- Voor Zeeland komt vanuit het Rijk 35 miljoen beschikbaar voor het versterken van de economie en het vestigingsklimaat, waaronder ook voor leefbaarheid en toerisme: meer specifiek de aandachtsgebieden vanuit de Kustvisie (ook Banjaardgebied).
- Corona heeft veel in een ander daglicht geplaatst. Afgewacht moet nog worden welke impact dit op de langere termijn heeft. Een hersteloffensief is ingezet in nauwe samenwerking met de ondernemers.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2022?	Begrotingsjaar
Bewustwording bevorderen van het belang van kunst en cultuur in de samenleving en verbindingen leggen met andere disciplines zoals recreatie en toerisme.	Basisscholen, instellingen en bedrijfsleven stimuleren gebruik te maken van de door de gemeente aangeboden mogelijkheden.	Opstellen cultuurnota in 2020 gestart, weer oppakken en zo nodig afronden in 2022 en hieraan uitvoering geven.	2022 e.v.
Rekening houden met de Zeeuwse cultuurprofielen die in ontwikkeling zijn.	Ervoor zorgen dat de Noord-Bevelandse identiteit voldoende blijft aanspreken in de provincie (binnen de profielen).	De ontwikkeling van de Zeeuwse cultuurprofielen nauwgezet volgen en bezien wat de rol kan zijn van Noord-Beveland.	2022 e.v.
		Noord-Bevelands DNA hierbij in acht nemen.	2022 e.v.
		Zeeuwse verhaallijnen vertalen naar Noord-Bevelandse verhalen, in samenwerking met het TUA en de overige Bevelandse gemeenten.	2022 e.v.
		Hier routes en dergelijke aan koppelen.	2022 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2022?	Begrotingsjaar
Noord-Beveland ondersteunt evenementen.	Eindeloos Eiland Festival.	Daar waar mogelijk faciliteren en subsidiëren.	2022 e.v.
Ondersteunen recreatie sector met als doelstelling: minimaal behoud van 25% werkgelegenheid; het ondersteunen van het innoveren van de sector.	Samen met ondernemers, Recron en andere betrokken belangenorganisaties werken aan behoud en doorontwikkeling kwaliteit met specifieke aandacht voor innovatie.	Innovatieve plannen ondersteunen met een voucher	2022 e.v.
		Uitvoeren programma met Platform Economie en toerisme vanuit Economische visie.	2022 e.v.
	Samenwerking in regio en met provincie.	Samenwerken met TUA-partijen en andere Bevelandse gemeenten, zeker ook vanuit hersteloffensief corona.	2022 e.v.
	Verbindingen leggen tussen verschillende sectoren zoals zorg en toerisme.	Inspanningen zorgtoerisme continueren.	2022 e.v.
	Evenals andere Bevelanden integraliteit wonen, werken, recreëren bewaken.	Meer integrale aanpak wonen, werken en recreëren is ingezet, mede met oog op promotie.	2022 e.v.
	Meehelpen aan totstandkoming regiovisie voor De Bevelanden ter input voor Zeeuwse Omgevingsvisie 2021	Regiovisie is in 2021 vastgesteld. Nu werken aan uitvoering.	2022 e.v.
		Uitvoeren integrale gebiedsvisie Banjaardgebied.	2022 e.v.
		Uitvoeren jaarlijks op te stellen werkboek Platform Economie en Toerisme vanuit uitvoeringsagenda Economische visie en rekening houdend met gevolgen corona.	2022 e.v.
		Uitvoering project Bloemrijk Noord-Beveland.	2022 e.v.
Project gezondheidstoerisme indien bestuurlijk akkoord voortzetten.		2022 e.v.	

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2022?	Begrotingsjaar
		Gezonde voeding afronden tenzij verdere uitstel vanwege coronacrisis.	2022 e.v.
		Streekproducten beter vermarkten.	2022 e.v.
		Uitvoering geven aan project Vitaliteit verblijfsrecreatie d.m.v. pilot Deltona.	2022 e.v.
		Uitvoering geven aan stimuleringsprogramma gezondheidstoerisme indien besloten tot verlenging.	2022 e.v.
		Uitvoering geven aan gezamenlijk marketing- en promotieplan. En handen en voeten geven aan lokaal toeristisch gastheerschap en promotie.	2022 e.v.
		Met Veerse Meer gemeenten is een gezamenlijke gebiedsvisie ontwikkeld. Met onderdelen aan de slag.	2022 e.v.
		Veerse Meer Convenant op initiatief van WSS vernieuwen / verbreden.	2022
		Blijven ijveren bij Rijk, samen met andere strandgemeenten, voor economische suppletie en zoeken naar oplossingen.	2022 e.v.
Jong en oud maken gebruik van het diverse sport- en beweegaanbod.	Bestaand beleid op het gebied van sport continueren en toewerken naar een	De nieuwe nota sport- en beweegbeleid 2020 – 2023 is vastgesteld door de gemeenteraad.	2022 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2022?	Begrotingsjaar
	nieuwe sportnota vanaf 2020. Er dient een nieuwe visie ontwikkeld te worden op het gebied van sport en bewegen, waarbij ook aandacht is voor samenwerking met het jongerenwerk, de combinatiefunctionaris sport, de sportverenigingen en de omliggende gemeenten.	Er wordt gewerkt aan de implementatie hiervan.	2022 ev.
Impuls behoud erfgoed.	Vergroten kennis over erfgoed en de geschiedenis van Noord-Beveland.	Continuering Archeologiebeleid.	2022 e.v.
		Onderzoek naar de geschiedenis van Noord-Beveland en daarover boek publiceren.	2021/2022
	Stimuleren van publieke betrokkenheid	Publieksactiviteiten organiseren o.a. exposities, lezingen, betrekken scholen en symposium.	2022 ev.
	erfgoedwaarden betrekken bij ruimtelijke ontwikkeling en toerisme en recreatie.	Kerkenvisie afronden en uitvoering ter hand nemen. Erfgoed is opgenomen in de omgevingsvisie. Start maken met opzet aanwijzing gemeentelijke monumenten.	2022 ev.

Wat mag het kosten?

Programma 6	2021	2022	2023	2024	2025
Baten exploitatie	327.406	317.406	307.406	307.406	307.406
Lasten exploitatie	1.852.378	1.780.871	1.772.310	1.732.771	1.730.084
Saldo exploitatie voor bestemming	1.524.972	1.463.465	1.464.904	1.425.365	1.422.678
Beschikking over reserves	119.412	51.962	51.962	51.962	51.962
Toevoeging aan reserves	44.089	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	1.449.649	1.411.503	1.412.942	1.373.403	1.370.716

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 5.1 Sportbeleid en activering
- 5.2 Sportaccommodaties
- 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
- 5.4 Musea
- 5.5 Cultureel erfgoed
- 5.6 Media
- 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

2.7 Programma 7 - Sociaal domein

Hoofdkenmerken

Daar waar de raad steeds pleit voor het in stand houden van het huidige voorzieningenniveau geldt dat zeker ook voor de onderdelen die in dit programma zijn opgenomen.

Algemene doelstelling van het beleid is het behoud en verdere versterking van de sociale infrastructuur in evenwicht met de ontwikkeling van de economische en fysiek-ruimtelijke infrastructuur.

Een specifiek onderdeel van dit beleid is het verhogen van de participatie van burgers en dan met name de maatschappelijk kwetsbare groepen. Het is belangrijk dat de sociale cohesie onder de inwoners van de gemeente gestimuleerd wordt. Zo lang mogelijk zelfstandig functioneren en blijven wonen in de eigen omgeving is al jarenlang speerpunt van beleid.

Zelfstandig functioneren en zo lang mogelijk in de eigen woning blijven wonen is mogelijk, indien nodig ondersteund met hulp vanuit de Wmo. Vanuit de gemeente worden voorzieningen als de Eurobus, het ouderenadviseurswerk via het Sociaal Loket en de Maaltijdvoorziening Tafeltje-Dekje in stand gehouden. Welzijnsactiviteiten worden in de zorgcentra en de dorpshuizen vanuit de Wmo mede financieel ondersteund, met het doel mensen te activeren, sociale samenhang in de dorpen te organiseren en bij te dragen aan het welzijn van mensen. Door het werk van de ouderenadviseur die integraal aan het brede Noord-Bevelandse Sociaal Loket is verbonden, kan ervoor gezorgd worden dat kwetsbare (oudere) burgers nog beter ondersteund worden en men zoveel als mogelijk mee kan doen in de samenleving.

Een ander specifiek onderdeel van het beleid is de re-integratie/toeleiding naar werk van gemeentelijke doelgroepen.

Het declaratiefonds is bedoeld om mensen met een minimuminkomen een bijdrage te geven in de kosten van recreatieve en culturele activiteiten. De voorwaarden om voor een bijdrage in aanmerking te komen is vastgelegd in de Verordening Declaratiefonds Noord-Beveland.

Bestaand beleid

- Uitvoering Participatiewet en de daarop gebaseerde verordeningen en beleidsregels;
- Uitvoering van overige uitkeringsregelingen (loaw, loaz, Bbz);
- Uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening;
- Bevordering van de arbeidsinschakeling en maatschappelijke participatie;
- Uitvoering (inkomens)ondersteunende voorzieningen;
- Cliëntenparticipatie;
- Uitvoering Wet maatschappelijke Ondersteuning;
- Uitvoeren van specifieke lokale gemeentelijke ouderenvoorzieningen, zoals het activerend huisbezoek en maaltijddistributie;
- Uitvoering van de taakstelling huisvesting vergunninghouders en het terugkeerbeleid;
- Uitvoering schulddienstverlening en schuldhulpverlening;
- Uitvoering van het gemeentelijk minimabeleid;
- Uitvoeren van de plannen met betrekking tot het jeugdbeleid;
- Centrum voor Jeugd en Gezin;
- Uitvoering Wet Gemeentelijke Anti Discriminatie Voorzieningen;

- Participatie van jongeren door activiteiten en advisering door de jongerenraad;
- Declaratiefonds minima op 120% van de bijstandsnorm;
- Uitvoering beleid op het punt van de vestiging van statushouders.

Trends

- De decentralisaties in het sociaal domein zorgen voor grote veranderingen in de zorg- en welzijnssector.
- De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) vraagt een integrale werkwijze op alle gebieden van de decentralisaties (welzijn, zorg, werk & inkomen, jeugdzorg). Dit vereist meer afstemming en samenwerking tussen de verschillende werkvelden.
- De Huishoudelijke Hulp en Zorg vanuit de Wmo staat onder druk. De budgetten voor huishoudelijke hulp zijn fors verlaagd. Gemeenten zullen hier creatief mee om moeten gaan. Naar aanleiding van de uitspraak van de centrale raad van beroep wordt binnen de Oosterschelderegio bezien hoe de toegang/besluitvorming beter geborgd gaat worden.
- De Kanteling, eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid van de burger is een ontwikkeling die nog meer door zal gaan zetten.
- De kosten voor Maatschappelijke Opvang stijgen en komen steeds meer bij alle dertien Zeeuwse gemeenten te liggen in plaats van (voorheen) bij de centrumgemeenten.
- De gemeente heeft een toenemende taakstelling huisvesting vergunninghouders.
- Toename mensen met schulden.
- Het aantal ouderen neemt nog steeds toe, terwijl het aantal werkenden afneemt.
- Opschuiven leeftijd stoppen met werken op 67 jaar én een actief leven daarna.
- De tendens van de Participatiewet is dat de uitkeringsregelingen worden versoepeld, dat de verplichtingen (nog verder) worden aangescherpt en dat er meer nadruk ligt op de eigen verantwoordelijkheid van de doelgroep.
- Op de middelen voor re-integratie en sociale werkvoorziening wordt fors bezuinigd. Het budget werkdeel blijft ontoereikend.
- De sociale werkvoorziening zal moeten worden omgevormd, zodat het SW-bedrijf (Betho) is voorbereid op de ontwikkelingen voor de toekomst. De Betho en de deelnemende gemeenten geven gezamenlijk vorm aan deze herstructurering.
- Bij de schuldhulpverlening is er steeds vaker sprake van multiproblematiek waardoor de zaken complexer zijn geworden.
- Er wordt nog steeds ingezet op integrale schuldhulpverlening waarbij er wordt gekeken naar de oorzaken en de oplossing van het ontstaan van de schulden.
- In samenwerking met externe zorgaanbieders wordt er gewerkt aan de zelfredzaamheid van de klant. De reeds bestaande preventieprojecten lopen nog.

Knelpunten

- Vrijwilligers in de zorg moeten meer ondersteund worden, zodat zij minder snel afhaken.
- Mantelzorgers zijn lastig te lokaliseren. Vanuit het Steunpunt vrijwilligerswerk en mantelzorg in het Sociaal Loket wordt getracht hen in beeld te brengen en hen te ondersteunen en begeleiden.
- De toename van de stijging van de kosten van de Wmo. Door de vergrijzing van de gemeente zal dit alleen maar verder toenemen en het is moeilijk een halt toe te roepen of te beperken (openeinderegeling). Hiermee wordt de vraag versterkt naar de ontwikkeling van algemene/voorliggende voorzieningen.
- Participatie bevorderen zal een fors aandachtspunt in de samenleving worden in de toekomst; dit wordt lastig gemaakt door de krappe budgetten.
- Het budget werkdeel is beperkt. Er is behoorlijk bezuinigd en dat zal mogelijk gevolgen hebben voor de instroom in de uitkering. De rijksoverheid geeft aan dat landelijk gezien het budget inkomensdeel toereikend is voor alle gemeentelijke

uitkeringsuitgaven. In het verleden is echter gebleken dat de gemeente Noord-Beveland te maken heeft met een (structureel) tekort. Het tekort bedraagt maximaal 7,5% van het toegekende budget (ruim 80.000 euro); het resterende deel wordt gecompenseerd door het Rijk.

- De gemeente heeft een grote opgave op het gebied van de groep vergunninghouders (ex-asielzoekers). Deze mensen hebben over het algemeen een gemeentelijke uitkering en zijn weinig zelfredzaam; bovendien is de gemeente verantwoordelijk voor de uitstroom naar werk van deze groep.
- De bezuinigingen op de sociale zekerheid hebben ook gevolgen voor het inkomensniveau van de betreffende doelgroep. Hierdoor kan ook de druk op de gemeenten toenemen om dit op een of andere wijze te compenseren.
- De gemeentebegroting komt financieel steeds meer onder druk te staan door het sociaal domein. Middels het ingroeimodel zal dit uit de structurele middelen gedekt moeten gaan worden. Tevens zal er aandacht moeten komen voor de vermindering aan de uitgavenkant.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2022?	Begrotingsjaar
Het bieden van service en zorg aan onze inwoners op het gebied van het sociaal domein.	Het Sociaal loket is het meldpunt voor alle zorgvragen. Vanuit hier wordt informatie verstrekt en er wordt gezorgd voor een integrale en multidisciplinaire aanpak.	Het Sociaal loket informeert haar inwoners actief over de mogelijkheden en stimuleert de samenwerking tussen de verschillende partijen in het sociaal domein door middel van het organiseren van netwerkvondten, het zorgcafé en het periodiek organiseren van het gebiedsgericht team. Daarnaast wordt de zorg van de toegang jeugd en de toegang van werk inkomen en zorg op elkaar afgestemd.	Jaarlijks 2022 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2022?	Begrotingsjaar
De kwetsbare burgers worden ondersteund.	Het hebben van een netwerk om op terug te vallen wordt steeds belangrijker, zeker voor onze kwetsbare burgers. Zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid worden gestimuleerd. Eenzaamheid wordt aangepakt.	Er wordt geïnvesteerd in welzijnswerk. Hierdoor wordt eenzaamheid tegengegaan. Er wordt gestimuleerd dat mensen op hun eigen netwerk terug kunnen vallen zodat ze zelfredzamer zijn. Om dit te bereiken worden diverse activiteiten georganiseerd zoals de open tafels, de koffie ochtenden, het mantelzorgcafé en het taalhuis. Daarnaast zullen deze thema's aan bod komen in het overleg met de dorpsraden.	Jaarlijks 2022 e.v.
Maatschappelijke participatie van de kwetsbare inwoners.	Het meedoen in de samenleving is van belang voor onze kwetsbare inwoners, zeker voor de ontwikkeling van de kinderen.	Om participatie te bevorderen wordt vanuit het Sociaal loket het declaratiefonds uitgevoerd. Daarnaast zijn er ook andere activiteiten die deelname aan de samenleving bevorderen, deze worden in samenwerking met de afdeling Werk inkomen zorg van GR de Bevelanden uitgevoerd.	2022
Noord-Beveland draagt bij aan de gezondheid van haar inwoners.	Uitvoering van het huidige regionale kader gezondheidsbeleid Oosterschelderegio. De speerpunten hierbij zijn: Preventie genotmiddelen, Gezond Gewicht en Betere mentale gezondheid en minder psychosociale problematiek. De Vitale Revolutie maakt hier ook onderdeel van uit.	Het regionale kader gezondheidsbeleid zal in 2022 worden vastgesteld en de speerpunten uit dit kader vormen de grondslag voor het uitvoeren van activiteiten op dit gebied.	2022

Wat mag het kosten?

Programma 7	2021	2022	2023	2024	2025
Baten exploitatie	1.813.122	1.943.198	1.943.198	1.943.198	1.943.198
Lasten exploitatie	8.842.395	8.972.508	8.944.871	8.896.081	8.854.652
Saldo exploitatie voor bestemming	7.029.273	7.029.310	7.001.673	6.952.883	6.911.454
Beschikking over reserves	125.400	26.515	-	-	-
Toevoeging aan reserves	38.431	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	6.942.304	7.002.795	7.001.673	6.952.883	6.911.454

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.2 Wijkteams
- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.4 Begeleide participatie
- 6.5 Arbeidsparticipatie
- 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
- 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
- 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
- 6.81 Geëscaleerde zorg 18+
- 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

2.8 Programma 8 - Volksgezondheid en milieu

Hoofdkenmerken

Het gemeentelijke milieubeleid dient integraal aangepakt te worden. Met als doel een zo groot mogelijke veiligheid en het voorkomen van risico's.

Bestaand beleid

- Nota bodembeheer en bijbehorende bodemkwaliteitskaart, vastgesteld door de raad op 27 september 2012;
- Nota bodembeheer en bijbehorende bodemkwaliteitskaart voor wegbermen, vastgesteld door de raad op 26 juni 2014;
- Handreiking Bouwen en bodemkwaliteit, vastgesteld op 11 september 2012;
- Integraal Handhaven Praktisch Gemaakt (Integraal handhavingsbeleid), vastgesteld d.d. 26 juni 2007;
- Gemeentelijke Beleidsvisie Externe Veiligheid 2016-2018, vastgesteld d.d. 22 september 2016.

Trends en knelpunten

- Implementeren van integrale handhaving cultuur;
- Duurzame omgang met energie;
- Voortzetting en actualisatie klimaatbeleid;
- Geprofessionaliseerde uitvoering van vergunningverlening en handhaving door RUD Zeeland;
- Zwerfafval blijven minimaliseren;
- Duurzame onkruidbestrijding en selectief maaibeheer;
- Saneren bodemverontreinigingen;
- Geïntegreerde vergunningverlening en handhaving (Wabo);
- Evaluatie van het beleid van duurzaam (ver)bouwen;
- Duurzame renovaties zo mogelijk subsidiëren;
- Implementatie IBP.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2022?	Begrotingsjaar
Verduurzamen gemeentelijke gebouwen, terreinen en materialen.	Op natuurlijke momenten vervanging door duurzame materialen en technieken.	Er worden energielabels toegekend en maatwerk opgesteld, zodat gerichte maatregelen genomen kunnen worden.	2022 e.v.
Opstellen duurzaamheidsagenda.	Jaarlijks kijken waar de prioriteiten liggen en evalueren.	Jaarlijkse koppeling en evaluatie met de raad en aan de hand daarvan actieplan opstellen.	2022 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2022?	Begrotingsjaar
Productie van windenergie stimuleren, zodat de doelstelling om in 2050 energieneutraal te zijn gehaald wordt.	In harmonie met omgeving windenergie zo efficiënt mogelijk opwekken.	Vervanging en upgradering van de bestaande windparken is reeds mogelijk gemaakt. De uitvoering zal verder plaatsvinden.	2022 e.v.
Verlagen van de kilo's huishoudelijke restafval per inwoner.	Herhaalde, stimulerende communicatie en voorlichting.	Voorlichting aan burger middels herhaalde publicaties.	2022 e.v.
		Nadenken over stimuleringsacties.	2022 ev.
Het belang van goed scheiden van afval communiceren met de inwoners.	Duidelijke (toegankelijke), stimulerende communicatie en voorlichting.	Duidelijke communicatie in gemeentelijke publicaties met het oog op de VANG-doelstelling (Vermindering aantal kilo's huishoudelijk afval per inwoner). Onderzoek loopt.	2022 e.v.
		Aanjagen door (landelijke/regionale) acties.	2022 ev.

Wat mag het kosten?

Programma 8	2021	2022	2023	2024	2025
Baten exploitatie	2.529.325	2.581.325	2.581.325	2.581.325	2.581.325
Lasten exploitatie	3.347.606	3.333.696	3.315.169	3.258.560	3.255.398
Saldo exploitatie voor bestemming	818.281	752.371	733.844	677.235	674.073
Beschikking over reserves	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	818.281	752.371	733.844	677.235	674.073

Taakvelden

- 7.1 Volksgezondheid
- 7.2 Riolering
- 7.3 Afval
- 7.4 Milieubeheer
- 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

2.9 Programma 9 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Hoofdkenmerken

De raad wil zich de komende jaren richten op de uitvoering van de Omgevingswet zoals nu gepland voor het jaar 2021. Op interactieve wijze zal een Omgevingsvisie worden opgesteld. Dit zal weer leiden tot input voor de Omgevingsvisie 2021 van de Provincie Zeeland.

Bij ruimtelijke ontwikkeling zal het behoud en versterken van de landschappelijke waarde voldoende aandacht krijgen (landbouw). Vooral ook in de relatie tot de energietransitie zal er sprake moeten zijn van een goede balans tussen mogelijkheden om energie op te wekken en de landschappelijke kwaliteit.

De Nota Grondbeleid is in 2021 tegen het licht gehouden met het oog op de huidige economische en sociaal-maatschappelijke omstandigheden.

In al onze kernen streven we naar voldoende woningen, zowel in de sociale sector als in de vrije sector, voor jongeren (starters) en ouderen. Duurzaam maken en bouwen is daarbij een belangrijk uitgangspunt. De subsidieregeling Duurzaam Bouwen, waarvan de reikwijdte verder zal worden gezien, blijft onverminderd van kracht.

We bieden ruimte voor experimenteren met alternatieve woonvormen en gaan daarover het overleg met de provincie aan.

De kwaliteit van de woningbouw verdient eveneens onze aandacht, evenals de aandacht voor de vergrijzing. De raad is er voorstander van om nieuwe meerjarige afspraken in de prestatieafspraken met Beveland Wonen vast te leggen en te evalueren.

Bestaand beleid

- Structuurvisie
- Grondbeleid
- Bestemmingsplannen
- Woonvisie
- Stads- en dorpsvernieuwingsbeleid
- Prestatieafspraken met woningbouwcorporatie
- Nota welstandsbeleid
- Huisvestingsverordening tweede woningen
- Agenda wonen in De Bevelanden 2025
- Omgevingsplan Zeeland en provinciale Verordening Ruimte.

Trends en knelpunten

- De voortschrijdende digitalisering heeft tot gevolg dat burgers ook via internet hun informatie kunnen verkrijgen en daarover vragen kunnen stellen. Alle bestemmingsplannen zijn digitaal beschikbaar. Via het landelijke “omgevingsloket” kan een aanvraag om omgevingsvergunning of principeverzoek digitaal ingediend worden. De dienstverlening is hierdoor verbeterd.
- De digitalisering heeft ook de communicatie met andere overheden, zoals Provincie en Waterschap verbeterd. Vooral op het gebied van vergunningverlening.
- De communicatie richting burgers en bedrijven over de omgevingsvergunning zal helder en duidelijk moeten zijn en de digitale communicatiemiddelen zijn hierbij een belangrijk onderdeel.

- Door de invoering van de wet BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) vormt deze registratie de kern van de gegevenshuishouding van de gemeente. Binnen deze basisregistratie wordt het fundament gelegd voor de eenduidige benoeming van panden, verblijfsobjecten, standplaatsen en ligplaatsen. Tevens is er aan al deze objecten een geometrie gekoppeld. De gemeente registreert de BAG in een geautomatiseerd systeem, wat aangesloten is op de Landelijke Voorziening BAG. De gegevens komen via deze weg ook terecht bij het Kadaster en andere overheidsinstanties en hulpdiensten. Hierdoor is de digitalisering verder toegenomen en zal nog verder toenemen, want dit project loopt nog verder door. Ook is er een koppeling gemaakt met de WOZ-administratie waardoor de gegevens op elkaar zijn afgestemd.
- Samen met de andere Bevelandse gemeenten zijn er woningmarktafspraken gemaakt, hiermee wordt rekening gehouden bij planvorming. Er is ook een gezamenlijke Woonvisie vastgesteld.
- Er zijn samen met de Bevelandse gemeenten en de huurdersvereniging prestatieafspraken gemaakt met de corporatie Beveland Wonen. Jaarlijks zal de corporatie een bod uitbrengen bij de gemeenten omtrent de uitvoering van deze prestatieafspraken waarbij er per gemeente en per jaar bepaalde speerpunten worden opgenomen.
- Vanuit de werkgroep “Krimp, ontgroening en vergrijzing” was er gewijzigd beleid ontstaan op het gebied van volkshuisvesting. Het deeltijd wonen werd verruimd in 2013. Echter, na evaluatie is in 2018 besloten het deeltijd wonen in woningen in de kernen niet meer toe te staan. Dit omdat de economie weer is aangetrokken en er een concentratie van deeltijdwoningen ontstond in bepaalde straten. Vanaf 2019 is het deeltijd wonen in appartementencomplexen weer toegestaan.
- Het merendeel van de woningen is gerealiseerd voor 1980 en deze woningen zijn over het algemeen niet energiezuinig. Door subsidies ter beschikking te stellen wordt geprobeerd eigenaren te stimuleren maatregelen te treffen om de woningen energiezuiniger te maken.
- Voor het verbeteren van de kwaliteit van de woningen proberen we subsidie te verkrijgen via het Volkshuisvestingsfonds van het ministerie van BZK, dit wanneer er weer een mogelijkheid zal zijn voor het aanvragen van subsidies.
- Er is een nieuwe wet in werking waarin diverse wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving opgaan: de Omgevingswet. De voorbereidingen voor de invoering hiervan zijn inmiddels in volle gang.
- Er zijn nieuwe dorpsvernieuwingsplannen. Om de kwaliteit van woningen te verbeteren en het straatbeeld te verfraaien is er een subsidieregeling opgezet. De oude dorpskernen vormen hierbij het eerste aandachtsgebied. Ook voor het opknappen van de schuren in het beschermde dorpsgezicht van Colijnsplaat is er een subsidieregeling opgezet.
- Aandacht voor voldoende niveau van de startersleningen.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2022?	Begrotingsjaar
Uitvoering van de omgevingswet.	Uitwerken en uitvoeren omgevingsvisie. Vitaliteit verblijfsrecreatie.	Omgevingsvisie in uitvoering nemen. Opzet maken voor omgevingsplan.	2022 ev.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2022?	Begrotingsjaar
		Uitvoering geven aan in 2020 opgesteld plan voor vitale vakantieparken, d.m.v. pilot Deltona. Hier is in 2021 mee gestart.	2022 e.v.
Bij ruimtelijke ontwikkeling de landschappelijke waarde voldoende aandacht geven.	Landschap creëren. Agrarisch landschap bewaken.	Uitwerken in aandachtsgebied Banjaard uit Kustvisie middels integrale gebiedsvisie.	2022 e.v.
		Integraliteit bewaken samen met rode, groene en blauwe partners.	2022 e.v.
Nota grondbeleid actualiseren.	N.a.v. economische en sociaal-maatschappelijke omstandigheden nota's grondbeleid en grondprijnsbeleid aanpassen.	Toepassingen bestemmingsreserve woonomgeving is tegen het licht gehouden en nota grondbeleid is in 2021 geactualiseerd.	2022
		Het grondprijnsbeleid is tegen het licht gehouden en geactualiseerd in 2020. De grondprijzen worden jaarlijks volgens de gekozen methodiek aangepast.	2022 ev.
Verduurzaming bestaande woningvoorraad.	Subsidieregeling verbreden op basis van klimaatbeleid	Subsidies voor verduurzamen woningen voortzetten. Aanvraag om subsidie voor Volkshuisvestingsfonds van ministerie BZK indienen, indien hiervoor een mogelijkheid is.	2020-2024
Woonmogelijkheden voor alle doelgroepen mogelijk maken.	Ruimte geven voor experimenteren met alternatieve woonvormen. Starters een kans geven op de woningmarkt.	Initiatieven voor waterwoningen, tiny houses etc. positief benaderen en mogelijkheden tot realisatie onderzoeken.	2020-2024
		Startersleningen voortzetten.	2020-2024

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2022?	Begrotingsjaar
Woonmogelijkheden in alle kernen behouden.	Nieuwbouw in alle kernen	In de bestemmingsplannen mogelijkheden opnemen voor nieuwbouw.	2020-2024
		Op de woningbouwplanningslijst woningen in alle kernen opnemen.	2020-2024
		Overleg is opgestart in 2021, welke voortgezet wordt in 2022, in het kader van versnelling van de oplossing van de problemen op de woningmarkt.	2022 ev.
De huurwoningen verduurzamen, levensloopbestendig maken en betaalbaar houden.	Nieuwe meerjarige prestatieafspraken met Beveland Wonen.	Afspraken maken over beschikbaarheid huurwoningen voor alle doelgroepen.	2020-2024 Jaarlijks evaluatie en monitoring
		Afspraken maken over kwaliteit en duurzaamheid huurwoningen.	2020-2024 Jaarlijks evaluatie en monitoring
Verbeteren van het straatbeeld en de kwaliteit van bestaande woningen en schuren.	Dorpsvernieuwingsplannen uitvoeren voor verbetering kwaliteit.	Subsidieregeling dorpsvernieuwing oude dorpskernen voortzetten.	2020-2024 Jaarlijks evaluatie
		Subsidieregeling opknappen schuren voortzetten.	2020-2024 Jaarlijks evaluatie

Wat mag het kosten?

Programma 9	2021	2022	2023	2024	2025
Baten exploitatie	2.897.639	1.789.433	2.182.116	1.689.426	1.891.127
Lasten exploitatie	4.094.310	2.975.638	3.324.709	2.639.188	2.841.916
Saldo exploitatie voor bestemming	1.196.671	1.186.205	1.142.593	949.762	950.789
Beschikking over reserves	741.062	291.990	269.739	91.990	91.990
Toevoeging aan reserves	417.572	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	873.181	894.215	872.854	857.772	858.799

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 8.1 Ruimtelijke ordening
- 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
- 8.3 Wonen en bouwen

2.10 Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering

Hoofdkenmerken

Burgers worden in toenemende mate geconfronteerd met stijgende lokale lasten die onder meer het gevolg zijn van het in toenemende mate overhevelen van rijks- en provincietaken naar gemeenten waarbij veelal op de beschikbare budgetten wordt bezuinigd. Te denken valt aan de decentralisaties in het sociaal domein, te weten de invoering van de Participatiewet, WMO 2015 en de Jeugdwet. Nog nooit heeft een dergelijke omvangrijke verandering plaatsgevonden bij de overheid.

De lasten hiervan kunnen niet ongebreideld worden afgewenteld op de inwoners van Noord-Beveland. Dit noodzaakt tot een doeltreffende en doelmatige uitvoering van gemeentelijke taken. Bovendien dient de besteding van de middelen rechtmatig te zijn, dat wil zeggen dat het geld wordt uitgegeven voor het doel waarvoor deze middelen zijn begroot. Het bovenstaande kan alleen maar worden uitgevoerd als de begroting transparant is. De gemeenteraad en de inwoners van Noord-Beveland moeten kunnen zien waaraan het geld wordt besteed en wat de effecten daarvan zijn.

Programma 10 is niet 'echt' een programma, maar een ondersteunend programma waar onder andere de grootste dekkingsmiddelen van de gemeenten in zijn opgenomen. Vandaar dat in deze toelichting niet specifiek op trends en knelpunten wordt ingegaan.

Wat mag het kosten?

Programma 10	2021	2022	2023	2024	2025
Baten exploitatie	16.745.560	17.164.497	16.958.326	16.950.055	17.097.108
Lasten exploitatie	4.499.757	5.274.088	5.044.654	5.096.491	5.317.651
Saldo exploitatie voor bestemming	-12.245.803	-11.890.408	-11.913.671	-11.853.564	-11.779.457
Beschikking over reserves	432.483	322.223	322.223	222.223	222.223
Toevoeging aan reserves	355.260	25.000	25.000	25.000	25.000
Resultaat na bestemming	-12.323.026	-12.187.631	-12.210.894	-12.050.787	-11.976.680

Taakvelden

0.10	Mutaties reserves
0.4	Overhead
0.5	Treasury
0.61	OZB woningen
0.62	OZB niet-woningen
0.63	Parkeerbelasting
0.64	Belastingen overig
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds
0.8	Overige baten en lasten
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)

3 Paragrafen

3.1 Lokale heffingen

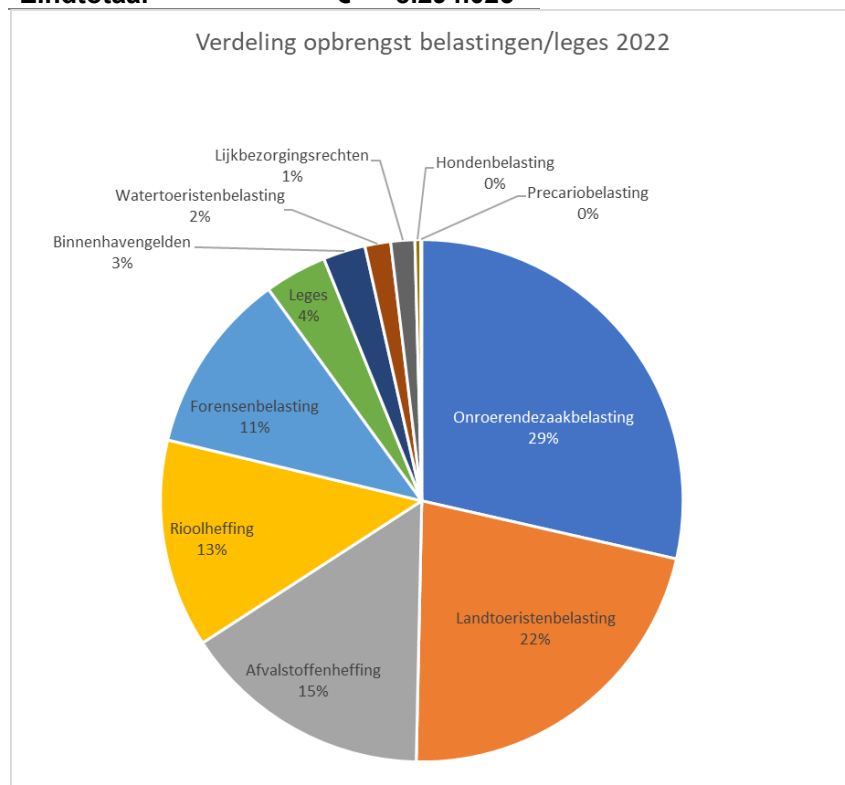
Inleiding

De gemeentelijke belastingen vormen een belangrijk deel van de inkomsten van de gemeente en een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Ze raken namelijk de burger heel direct in de portemonnee. Daarbij wil de burger waar voor zijn geld. In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de geraamde kosten, beleidsmatige ontwikkelingen van de lokale heffingen, de lokale lastendruk en een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Lokale heffingen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de inkomsten uit lokale heffingen:

Soort	Begroting 2022
Onroerendzaakbelasting	€ 2.370.000
Landtoeristenbelasting	€ 1.805.000
Afvalstoffenheffing	€ 1.286.000
Rioolheffing	€ 1.070.000
Forensenbelasting	€ 936.000
Leges	€ 320.000
Binnenhavengelden	€ 217.000
Watertoeristenbelasting	€ 132.000
Lijkbezorgingsrechten	€ 123.025
Hondenbelasting	€ 30.000
Precariobelasting	€ 5.000
Eindtotaal	€ 8.294.025

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Het uitgangspunt vanuit de raad is om de belastingverhoging, voor zover mogelijk, te minimaliseren. Uiterlijk zal in de begrotingsraad de eventuele belastingverhoging bepaald worden.

Onroerendezaakbelastingen

De onroerendezaakbelastingen worden geheven naar de taxatiewaarde van een object (woningen en niet-woningen) op basis van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ). De waarde wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld. Voor de belastingen 2022 is de WOZ-waarde per 1 januari 2021 bepalend.

Onder de naam onroerendezaakbelasting worden over de binnen de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven:

- Een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerend zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient, al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;
- Een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerend zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht, verder te noemen "eigenarenbelasting".

WOZ-waardering, gemeentefonds en aanpassing rekestarieven

Sinds 1997 wordt op basis van de Financiële-verhoudingswet in het gemeentefonds rekening gehouden met verschillen in de belastingcapaciteit van gemeenten. Als gevolg van verschillen in waarde van de onroerende zaken loopt de belastingcapaciteit uiteen tussen gemeenten. De belastingcapaciteit waar in het gemeentefonds rekening mee wordt gehouden, wordt voor iedere gemeente met dezelfde tarieven berekend. Deze tarieven worden rekestarieven genoemd en zijn in het verleden vastgesteld op het gemiddelde tarief van alle gemeenten op dat moment. Verschillen in de feitelijke tarieven tussen gemeenten spelen in de verdeling van het gemeentefonds geen rol. De rekestarieven worden jaarlijks aangepast. De aanpassing van de rekestarieven ten opzichte van 2021 is noodzakelijk omdat op 1 januari 2022 een nieuw WOZ-tijdvak begint met waarde peildatum 1 januari 2021. In 2021 wordt nog uitgegaan van de WOZ-waarde uit het huidige WOZ-tijdvak met waarde peildatum 1 januari 2020.

Met ingang van het uitkeringsjaar 2022 wordt het rekestarief vastgesteld op:

- Voor eigenaren van woningen 0,0838%;
- Voor eigenaren van niet-woningen 0,1631%;
- Voor gebruikers van niet-woningen 0,1315%.

Voor de duidelijkheid: met deze tarieven wordt de algemene uitkering voor gemeenten gecorrigeerd op basis van de waarde van de onroerende zaken. Als gevolg van verschillen in de waarde van onroerende zaken loopt de belastingcapaciteit uiteen tussen de gemeenten. Dus hoe hoger de totale OZB-waarde van woningen en bedrijfspanden, hoe groter de korting op de algemene uitkering.

Rioolheffingen

Onder de naam rioolheffing wordt een directe belasting geheven ter bestrijding van kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan:

- De inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, evenals de zuivering van huishoudelijk afvalwater;
- De inzameling van afvloeiend hemelwater en de verwerking van het ingezamelde hemelwater, evenals het treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

Kostendekkendheid rioolheffing

In onderstaand overzicht is te zien dat de rioolheffing 95,59% kostendekkend is.

Rioolheffing	2022
Kosten taakveld(en), incl. rente	2.787.653
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-109.135
Netto kosten taakvelden	2.678.518
Toe te rekenen kosten taakvelden	859.181
Overhead incl. rente	112.777
BTW	147.358
Totaal toe te rekenen kosten	1.119.316
Opbrengst heffingen	1.070.000
Dekkingspercentage	95,59%

Toelichting:

Het uitgangspunt van dit schema is vooralsnog geen belastingverhoging. In de begrotingsraad wordt de eventuele belastingverhoging bepaald.

Alle kosten en opbrengsten van taakveld 7.2 Riolering zijn meegenomen voor het bepalen van de kostendekkendheid.

Van taakveld 0.64 Belastingen overig is 20% uitvoeringskosten van belastingen meegenomen. Dit percentage is gebaseerd op de inkomsten die we krijgen uit de rioolheffing ten opzichte van de overige belastingen (afvalstoffen-, forensen-, toeristen- en hondenbelasting). Voor kwijtschelding is € 18.000 meegenomen. Dit is een schatting op basis van het verleden.

Van taakveld 2.1 Verkeer en vervoer is 50% van de veegkosten meegenomen. Straatvegen doet de gemeente om drie redenen. Voor het functioneren van de riolering, vanwege het feit dat mensen hun afvalstoffen verkeerd aanbieden (weggooien) en voor de verkeersveiligheid. Een exacte verdeling tussen de drie redenen is niet te bepalen, maar omdat we een plattelandsgemeente zijn, is het aandeel bladafval relatief hoger dan het zwerfvuil. Bladafval verstopt de kolken van het rioolstelsel en veroorzaakt gladheid en daarom weegt die functie zwaarder mee. Op basis van bovenstaande inschatting rekenen wij 50% toe aan rioolheffing, 25% aan verkeersveiligheid en 25% aan de afvalstoffenheffing.

Afvalstoffenheffing

Als een gebruiker van een perceel aan de route van de huisophaaldienst ligt, moet deze afvalstoffenheffing betalen.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing

In onderstaand overzicht is te zien dat de afvalstoffenheffing 93,97% kostendekkend is.

Afvalstoffenheffing	2022
Kosten taakveld(en), incl. rente	3.214.590
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-207.135
Netto kosten taakvelden	3.007.455
Toe te rekenen kosten taakvelden	1.180.209
Overhead incl. rente	57.964
BTW	130.371
Totaal toe te rekenen kosten	1.368.543
Opbrengst heffingen	1.286.000
Dekkingspercentage	93,97%

Toelichting

Het uitgangspunt van dit schema is vooralsnog geen belastingverhoging. In de begrotingsraad wordt de eventuele belastingverhoging bepaald.

Alle kosten en opbrengsten van taakveld 7.3 Afval zijn meegenomen voor het bepalen van de kostendekkendheid.

Van taakveld 0.64 Belastingen overig is 25% uitvoeringskosten van belastingen meegenomen. Dit percentage is gebaseerd op de inkomsten die we krijgen uit de afvalstoffenheffing ten opzichte van de andere overige belastingen (riool-, forensen-, toeristen- en hondenbelasting). Voor kwijtschelding is € 24.000 meegenomen. Dit is een schatting op basis van het verleden.

Van taakveld 2.1 Verkeer en vervoer is 25% van de veegkosten meegenomen. Straatvegen doet de gemeente om drie redenen. Voor het functioneren van de riolering, vanwege het feit dat mensen hun afvalstoffen verkeerd aanbieden (weggooien) en voor de verkeersveiligheid. Een exacte verdeling tussen de drie redenen is niet te bepalen, maar omdat we een landelijke gemeente zijn, is het aandeel bladafval relatief hoger dan het zwerfvuil. Bladafval verstopt de kolken van het rioolstelsel en veroorzaakt gladheid en daarom weegt die functie zwaarder mee. Op basis van bovenstaande inschatting rekenen wij 50% toe aan rioolheffing, 25% aan verkeersveiligheid en 25% aan de afvalstoffenheffing.

Hondenbelasting

Onder de naam hondenbelasting wordt een directe belasting geheven ter zake van het houden van een hond binnen de gemeente Noord-Beveland. Afhankelijk van het aantal honden wordt de hoogte van de aanslag vastgesteld.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting moet worden gezien als een tegemoetkoming in de kosten van de huishouding van de gemeente voor zover deze voortvloeit uit voorzieningen die (mede) in het belang van het toerisme worden getroffen. Aangezien in de wettekst niet tot uitdrukking is gebracht dat de opbrengst moet dienen ter dekking van de voor het toerisme gemaakte kosten, is hier sprake van een algemeen dekkingsmiddel.

Er wordt onderscheid gemaakt in twee soorten toeristenbelasting:

- Landtoeristenbelasting: iedereen die verhuurt aan toeristen binnen de gemeente Noord-Beveland in hotels, pensions, vakantieonderkomens, mobiele

kampeeronderkomens of niet beroepsmatig verhuurde ruimten krijgt een aanslag voor de landtoeristenbelasting;

- Watertoeristenbelasting: ter zake van het houden van verblijf binnen de gemeente Noord-Beveland op vaartuigen waarvoor wegens de aanwezigheid in het watergebied van de gemeente in welke vorm dan ook een vergoeding wordt betaald door personen, die niet als ingezetene in de gemeentelijke Basisregistratie Personen (BRP) staan ingeschreven. Hiervoor wordt de watertoeristenbelasting geheven.

Forensenbelasting

Onder de naam forensenbelasting wordt een directe belasting geheven van de natuurlijke persoon die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, er op meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zich of zijn gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houdt.

Lijkbezorgingrechten

Op basis van de lijkbezorgingrechten worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met begraafplaatsen.

Kostendekkendheid lijkbezorgingrechten

In onderstaand overzicht is te zien dat de lijkbezorgingrechten 39,59% kostendekkend zijn.

Lijkbezorgingsrechten	2022
Kosten taakveld(en), incl. rente	217.788
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0
Netto kosten taakvelden	217.788
Toe te rekenen kosten taakvelden	217.788
Overhead incl. rente	92.948
BTW	0
Totaal toe te rekenen kosten	310.736
Opbrengst heffingen	123.025
Dekkingspercentage	39,59%

Toelichting

Het uitgangspunt van dit schema is vooralsnog geen belastingverhoging. In de begrotingsraad wordt de eventuele belastingverhoging bepaald.

Alle baten en lasten van taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria zijn meegenomen voor het bepalen van de kostendekkendheid van de lijkbezorgingrechten.

Leges

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een groot aantal taken. Een deel van deze taken wordt in de vorm van een dienst door bewoners of bedrijven individueel afgenomen. Om gemeenten tegemoet te komen in de kosten die zijn gerelateerd aan deze taken, betalen afnemers van gemeentelijke diensten leges. De gemeente Noord-Beveland kent twee verschillende soorten leges:

- Leges burgerzaken;
- Bouwleges.

Kostendekkendheid leges burgerzaken

In onderstaand overzicht is te zien dat de leges burgerzaken 13,72% kostendekkend zijn.

Leges burgerzaken	2022
Kosten taakveld(en), incl. rente	440.482
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-4.180
Netto kosten taakvelden	436.302
Toe te rekenen kosten taakvelden	423.608
Overhead incl. rente	449.212
BTW	1.575
Totaal toe te rekenen kosten	874.395
Opbrengst heffingen	120.000
Dekkingspercentage	13,72%

Toelichting

Het uitgangspunt van dit schema is vooralsnog geen belastingverhoging. In de begrotingsraad wordt de eventuele belastingverhoging bepaald.

97% van de lasten en baten van taakveld 0.2 Burgerzaken zijn meegenomen voor het bepalen van de kostendekkendheid van de leges burgerzaken. Alleen de kosten voor verkiezingen zijn buiten beschouwing gelaten, omdat hier geen leges op geheven worden.

Kostendekkendheid bouwleges

In onderstaand overzicht is te zien dat de bouwleges 50,17% kostendekkend zijn.

Bouwleges	2022
Kosten taakveld(en), incl. rente	1.337.274
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-50.015
Netto kosten taakvelden	1.287.259
Toe te rekenen kosten taakvelden	274.060
Overhead incl. rente	115.691
BTW	8.887
Totaal toe te rekenen kosten	398.638
Opbrengst heffingen	200.000
Dekkingspercentage	50,17%

Toelichting

38% van de baten en lasten van taakveld 8.3 Wonen en bouwen is meegenomen voor het bepalen van de kostendekkendheid van de bouwleges. Dit betreffen de lasten die rechtstreeks verband houden met het verstrekken van bouwvergunningen.

Naast de kosten voor bouwleges is nog 5% van de kosten van de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) meegenomen die gemaakt worden voor controles van de bouwleges. Dit percentage is gebaseerd op het aantal uur dat de RUD hiervoor kwijt is.

Precariobelasting

Onder de naam precariobelasting wordt een directe belasting geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond waaronder ook (gemeente-)water.

Kwijtscheldingsbeleid

Er kan kwijtschelding worden verkregen voor de afvalstoffenheffing en/of rioolheffing, mits voldaan wordt aan de ministeriële regeling (Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990). Het normbedrag voor kwijtschelding is gerelateerd aan 100% van de bijstandsnorm. De verzoeken tot kwijtschelding worden behandeld door het Waterschap Zeeuwse Eilanden (via Sabewa). Er is een samenwerkingsverband voor kwijtschelding met het waterschap en diverse Zeeuwse gemeenten (hierdoor zijn de normen in Zeeland grotendeels gelijk).

Landelijke vergelijking

Jaarlijks wordt door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) van de Rijksuniversiteit Groningen onderzoek gedaan naar de lokale belastingen en heffingen en wordt de Atlas van de lokale lasten uitgebracht. Hierin ligt de nadruk op de woonlasten huishoudens. Voor alle gemeenten worden OZB, rioolrechten en reinigingsheffingen/afvalstoffenheffing in kaart gebracht: heffingssystematiek, tarieven, kostendekking en kwijtschelding. Ook wordt onderzocht welke gemeenten de hoogste en laagste woonlasten hebben.

Uit de Atlas lokale lasten 2021 blijkt dat de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in de gemeente Noord-Beveland € 747 per jaar bedragen. Hiermee komt de gemeente Noord-Beveland op plaats 66 van goedkoopste gemeenten in Nederland (totaal aantal gemeenten in 2021 bedraagt 352). De gemeente Tilburg is de goedkoopste gemeente van Nederland, met een woonlast van € 598. De gemeente Bloemendaal is het duurst met € 1.517.

Vergelijking regionaal

Als we een vergelijking maken van de belastingdruk in 2021 met de overige Zeeuwse gemeenten dan heeft de gemeente Noord-Beveland, op de gemeente Veere en Tholen na de laagste belastingdruk.

De gemeentelijke belastingdruk voor een standaard gezinshuishouden bedraagt in onze gemeente voor 2021 € 747. Dit betreft dan OZB + rioolbelasting (afvoerrecht) + afvalstoffenheffing. Het gemiddelde van de provincie Zeeland ligt voor deze belastingen op € 811.

De lokale belastingdruk per gemeente in Zeeland vergeleken op basis van een zogenaamd standaardhuishouden. Dit geeft het volgende beeld:

Woonlasten meerpersoonshuishouden	
Gemeentenaam	Totaal
Schouwen-Duiveland	941
Middelburg	860
Vlissingen	855
Hulst	849
Reimerswaal	837
Borsele	827
Kapelle	819
Sluis	796
Terneuzen	785
Goes	767
Noord-Beveland	747
Tholen	736
Veere	728
Gemiddeld	811

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Door de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit met elkaar te confronteren kan een voorzichtige uitspraak worden gedaan over de mate waarin de gemeente risico's kan opvangen vanuit de vrij te besteden financiële middelen. Hiertoe wordt op een aantal momenten in het jaar een inschatting gemaakt van de lopende risico's en financiële gevolgen. Het resultaat hiervan wordt verwoord in deze paragraaf. Bij het verrichten van de dagelijkse werkzaamheden worden risico's gemonitord door de direct verantwoordelijken. Voor het opvangen van de risico's is de minimumstand voor de algemene reserve gesteld op € 750.000. Het is zaak om aan de afgesproken minimumstand vast te houden, zodat wanneer een risico zich voordoet dit risico kan worden opgevangen. Een manco hierbij is wel dat het lastig is structurele risico's op deze manier op te vangen. De algemene reserve bestaat namelijk uit incidentele middelen. Om structurele risico's op te vangen blijft het daarom nodig te zoeken naar middelen uit de exploitatie, dan wel op een andere wijze deze risico's af te dekken.

Landelijk wordt bij structurele risico's een factor 2 à 2½ aangehouden. De reden hiervan is dat ervan uitgegaan kan worden dat dergelijke risico's niet terstond gedekt kunnen worden. Dit neemt gemiddeld 2½ jaar in beslag.

Door de structurele risico's te vermenigvuldigen met deze factor wordt het tevens mogelijk het weerstandsvermogen in één beoordelingscijfer (indicator) uit te drukken in plaats van een beoordeling per jaarschijf. Door het veelal missen van directe invloed op de meerjarige weerstandscapaciteit heeft het toekennen van een beoordelingscijfer per jaarschijf ook weinig nut en geen toegevoegde waarde. Hierdoor is er niet gekozen voor deze systematiek en is in deze paragraaf gekozen voor één beoordelingscijfer (indicator). Dit cijfer geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is de risico's op te vangen. Hiertoe zijn bij de beoordeling van het weerstandsvermogen risico's met een structureel karakter thans vermenigvuldigd met een factor 2½.

Risico's

De definitie van een risico is: *“Een kans op het optreden van een gebeurtenis met een negatief gevolg voor de gemeente.”*

Voor de analyse en beoordeling van risico's wordt per risico zowel een waardering aan de kans van een gebeurtenis, als een waardering van het (geld)gevolg bepaald. Hiermee kunnen de gevolgen in geld worden uitgedrukt. Om een goed beeld te krijgen van de kans op een gebeurtenis, is gekozen voor de volgende indeling:

Kans op een gebeurtenis	Klasse	Percentage
Gemiddeld een keer per jaar	5	90%
Gemiddeld een keer per 2 jaar	4	70%
Gemiddeld een keer per 3 jaar	3	50%
Gemiddeld een keer per 4 jaar	2	30%
Gemiddeld een keer per 5 jaar	1	10%
Gemiddeld minder dan een keer per 5 jaar	0,5	5%

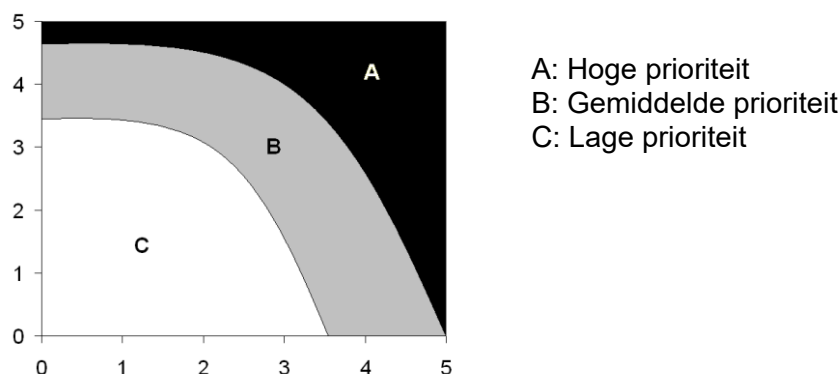
Met het genoemde percentage wordt het aangegeven risicobedrag vermenigvuldigd. Met het totaal van de berekening van de gebeurtenissen wordt met behulp van een waarschijnlijkheidspercentage van 80%, het uiteindelijke risicobedrag berekend. Dit bedrag wordt gebruikt voor de berekening van de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen.

De indeling voor het geldgevolg kent vanaf de beoordeling van de risico's voor de Programmarekening de volgende de onderstaande indeling:

Klasse	Geldgevolg
1	$x < € 50.000$
2	$€ 50.000 < x < € 100.000$
3	$€ 100.000 < x < € 150.000$
4	$€ 150.000 < x < € 200.000$
5	$x > € 200.000$

Verder is het mogelijk om de structurele en incidentele weerstandscapaciteit te berekenen. Hiervoor wordt een onderverdeling gemaakt tussen structurele en incidentele risico's. Ook kan hierdoor het statische en dynamisch weerstandsvermogen worden berekend.

Door gebruik te maken van de klassenindeling bij de kansen op een gebeurtenis en de geldgevolgen is het mogelijk de risico's grafisch weer te geven. Voor deze grafische weergave is een indeling gemaakt in prioriteitstelling voor het beheersbaar maken van de lopende risico's. De grafische weergave kent de onderstaande indeling.

Voor het beheersen van risico's is het zinvol risico's met de hoogste prioriteit eerst aan te pakken.

Overig

Inmiddels is al meer dan een jaar sprake van de coronapandemie en zijn de meeste organisaties steeds meer ingericht om verspreiding van het virus tegen te gaan. Echter met het ontstaan van nieuwe varianten, die ook nog eens besmettelijker zijn, zijn we aangekomen in de 4^e golf met besmettingen (juli 2021) en een verwachte vijfde golf in het najaar. Het vaccinatieprogramma is langzaam op gang gekomen in Nederland, maar loopt steeds beter. De verwachting is dat iedereen die op de nominatie staat om een vaccinatie te krijgen, de eerste hiervan in juli 2021 heeft gehad. De verwachtingen voor de periode hierna zijn hoopvol waarbij ervan uit wordt gegaan dat er steeds meer mogelijk wordt voor ondernemers om te ondernemen. Het is van groot belang voor deze ondernemers in de gemeente dat de toeristen hun vakantie hier kunnen vieren.

Hoewel in deze paragraaf nog wel een aantal risico's zijn opgenomen die te maken hebben met de impact van corona zijn de verwachtingen dat het gaat om aflopende risico's.

In de top-10 is nog één post opgenomen die te maken heeft met een pandemie zoals het COVID-19 virus. De gemeente loopt het risico dat er zich situaties voordoen door een pandemie die kosten met zich meebrengen die niet zijn opgenomen in de begroting en dus een financieel risico met zich meebrengen.

Daarnaast is sinds vorig jaar een nieuw risico opgenomen in de top-10 met betrekking tot het klimaatakkoord. De uitvoering van het klimaatakkoord gaat de komende 3 jaar 1,8 miljard euro kosten, waarvan wordt verwacht dat een groot deel voor rekening komt van de gemeenten. Op dit moment is nog niet bekend om welk deel dit gaat.

Tenslotte zijn er in deze paragraaf nieuwe risico's opgenomen met betrekking tot Cybercrime / IT-omgeving alsmede het woonplaatsbeginsel met betrekking tot Jeugdzorg. Toelichting hierop leest u verderop in deze paragraaf.

Weerstandscapaciteit

Incidenteel (statisch) bestaat de weerstandscapaciteit uit het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve, vrij te maken bestemmingsreserves en onvoorzien incidenteel.

Structureel (dynamisch) bestaat de weerstandscapaciteit uit de raming van de post onvoorzien structureel en de budgettaire ruimte in de jaarrekening.

Weerstandsvermogen

Door de weerstandscapaciteit te confronteren met de risico's kan worden bepaald of de risico's in voldoende mate kunnen worden opgevangen.

Daarnaast wordt gebruik gemaakt van een weerstandsnorm. Deze norm wordt gehanteerd om te bepalen hoe risicogevoelig de organisatie is. Tevens kan met deze norm een vergelijking met andere gemeenten worden gemaakt.

In de inleiding van deze paragraaf is al aangegeven dat de weerstandsnorm wordt uitgedrukt in één beoordelingscijfer in plaats van een cijfer per jaarschijf.

Norm weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van een gemeente betreffende de risicovolheid is zoals eerder aangegeven de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van de opgetreden risico's op te vangen. Dit is weer te geven als de verhouding van de hiervoor beschreven beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (impact van de risico's bij een zekerheidspercentage van 80%). Het weerstandsvermogen is dus weer te geven als de volgende ratio:

“Beschikbare weerstandscapaciteit / Impact risico's bij 80% zekerheid”

Gesteld kan worden dat als er precies genoeg weerstandscapaciteit is om de risico's af te dekken, een ratio van 1, het weerstandsvermogen voldoende is. Als de ratio meer dan 2 is, heeft de gemeente meer dan twee keer zoveel vermogen voorradig als benodigd voor risico's die het loopt. Wat betreft het weerstandsvermogen is de positie dan uitstekend. Voor een verdere indeling is voor een zespuntsschaal gekozen om het weerstandsvermogen te beoordelen.

Indien de ratio kleiner wordt dan 0,6 betekent dit dat de beschikbare weerstandscapaciteit bijna tweemaal kleiner is dan benodigd. Vanuit het perspectief van risicomanagement betekent dit dat het ruim onvoldoende is.

Tabel beoordeling weerstandsvermogen		
Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

Stand van zaken

Risico's

De risico's voor de begroting 2022 zijn binnen gemeente Noord-Beveland geïventariseerd. In het verleden is per risico een verantwoordelijke benoemd. Met de verantwoordelijken zijn de betreffende risico's en eventuele nieuw toe te voegen risico's besproken. Hierbij is als uitgangspunt de definitieve jaarrekening 2020 genomen. Bij enkele risico's is het minimale en/of het maximale risico bedrag bijgesteld naar aanleiding van de ontwikkelingen bij deze risico's.

Daarnaast is bij enkele risico's de kans klasse aangepast met als gevolg een mutatie in het incidentele of structurele risicobedrag.

Hieronder in het kort een toelichting op de voornaamste mutaties:

IT-omgeving / cybercrime

Gemeente Noord-Beveland maakt gebruik van een IT-omgeving welke reguliere risico's en kwetsbaarheden bevat. Daarnaast zijn er een aantal gebeurtenissen (o.a. de recente hack bij gemeente Hof van Twente waarvan de financiële schade is geschat op enkele miljoenen) en relevantie ontwikkelingen (o.a. thuiswerken) die vragen om meer bewustwording, actie en daadkracht ter verkrijging van meer zekerheid met betrekking tot de IT-omgeving. Hiertoe wordt op dit moment via de regiegroep GR de Bevelanden een voorstel uitgewerkt voor een externe IT-audit waarmee risico's kunnen worden geïdentificeerd en daarna ook kunnen worden gemitigeerd. Vooralsnog is de wens om hiermee per 1-1-2022 een aanvang te maken. Het risico wordt thans gekwantificeerd op € 500.000,-.

Woonplaatsbeginsel

Het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet regelt sinds 2015 welke gemeente financieel verantwoordelijk is voor de jeugdhulp. Per 1 januari 2022 gaat dit veranderen. In het huidige woonplaatsbeginsel wordt er gekeken naar woonplaats van het gezag (ouder, voogd of instelling). Vanaf 1 januari 2022 blijft de gemeente waar de jeugdige staat ingeschreven financieel verantwoordelijk. Door deze wetwijziging gaat de financiële verantwoordelijkheid voor ruim 25.000 jeugdzorgtrajecten veranderen en zal er een andere verdeling volgen van het jeugdzorgbudget (Onderdeel van GGD). Op dit moment is het nog onduidelijk wat dit voor de gemeente Noord-Beveland betekent. Hiertoe wordt door GR de Bevelanden nog onderzoek gedaan naar de consequenties. Instroom van twee jeugdigen kan volgens CBS-simulatie al leiden tot een stijging van de kosten van enkele tonnen. Het risico wordt vooralsnog gekwantificeerd op EUR 250.000,-.

Herverdeling gemeentefonds

In 2023 treedt de herverdeling van het gemeentefonds in werking. De exacte financiële consequentie voor de gemeente is nog niet bekend. In juli 2021 is een aangepast voorstel voor de nieuwe verdeling naar de tweede kamer gestuurd waarbij de correctie voor gemeentes tot 20.000 inwoners nihil is. Naast het feit dat het rekenbestand nog is gebaseerd op cijfers van 2017 en nog moet worden herrekend naar 2019 hebben een aantal gemeentes (waaronder de G4) al aangekondigd bezwaar aan te tekenen tegen de herverdeling. Naar verwachting zal eind 2021 het proces afgerond kunnen worden met besluitvorming over het advies in het VNG-bestuur. Reden waarom wij het eerder ingecalculerde risico voor 2021 vooralsnog ongewijzigd willen laten.

Voor de begroting 2022 is er wederom voor gekozen om de top 10 weer te geven van de risico's die de meeste impact hebben als deze zich voordoen. De overige risico's zijn onder één post opgenomen in de tabel onder "Overige risico's".

Na het einde van het dienstjaar 2020 is de wereldeconomie vanaf juni 2021 weer langzaam op gang gekomen nadat het lang door het COVID-19 virus onder druk heeft gestaan. Op dit moment is in veel landen, waaronder Nederland, de regelgeving versoepeld en gaan we langzaam weer naar "normaal". Het vaccinatieprogramma is opgestart en de verwachting is dat na de zomer van 2021 de inwoners die in aanmerking komen voor vaccinatie en bereid zijn zich te laten vaccineren, deze gehad zullen hebben.

Toeristen kunnen weer gebruik maken van de meeste accommodaties in de gemeente waardoor de verwachting is dat de opbrengsten aan toeristenbelasting in 2022 op niveau zullen komen van voor de corona pandemie. Echter door de nieuwe varianten van het corona virus is niet uitgesloten dat nieuwe maatregelen de komende periode worden opgelegd door het Rijk. Bij het opmaken van deze paragraaf is de verwachting dat er in het najaar een vijfde golf zal ontstaan. Hoe hoog de golf zal zijn en hoeveel impact deze heeft is moeilijk te voorspellen.

In de top-10 is ook een risico opgenomen in verband met de herverdeling van het gemeentefonds. De uitkomsten hiervan worden steeds duidelijker, maar zijn nog niet officieel bekend gemaakt en zullen naar verwachting in oktober 2021 worden gepresenteerd.

Hierna de weergave van de top-10 van de grootste risico's:

Top 10 hoogste risico's							
Risico	Kans	Gevolg	Risico	Incidenteel	Invloed	structureel	Invloed
1. Algemene uitkering gemeente fonds	5,0	5	25	€ -	0,00%	€ 450.000,00	17,42%
<p>Door het grillige verloop van het beleid van het Rijk met betrekking tot de uitkering uit het gemeentefonds en de herverdeling van het gemeentefonds waarmee in 2020 een aanvang wordt gemaakt blijft de uitkering moeilijk in te schatten.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Monitoring van ontwikkeling binnen het Gemeentefonds om snel te kunnen bijsturen. De gemeente heeft nauwelijks invloed op de hoogte van de Algemene Uitkering, omdat deze wordt berekend middels demografische gegevens waar de gemeente geen invloed op heeft.</p>							
2. Impact pandemie zoals het Coronavirus	5,0	5	25	€ 450.000,00	22,16%	€ -	0,00%
<p>Door de uitbraak van het Coronavirus worden alle organisaties getroffen door werken onder moeilijker omstandigheden door medewerkers, uitvoering van schadelast beperkende maatregelen en uitvoering van extra maatregelen opgelegd door het Rijk.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Door de maatregelen die het Rijk oplegt goed na te leven en te handhaven worden zoveel als mogelijk de risico's beperkt. Echter de extra kosten die hiermee gemoeid zijn en de derving van o.a. toeristenbelasting zullen een grote impact blijven houden op de financiële huishouding van de gemeente Noord-Beveland.</p>							
3. Cybercrime / IT omgeving	5,0	5	25	€ 450.000,00	22,16%	€ -	0,00%
<p>Gemeente Noord-Beveland maakt gebruik van een IT-omgeving welke reguliere risico's en kwetsbaarheden bevat. Daarnaast zijn er een aantal gebeurtenissen en relevante ontwikkelingen die vragen om meer bewustwording, actie en daadkracht ter verkrijging van meer zekerheid met betrekking tot de IT-omgeving.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Uitvoeren van een externe IT audit waarmee risico's kunnen worden geïdentificeerd en daarna gemitigeerd. Vooralnog is de wens om hiermee per 1-1-2022 een aanvang te maken.</p>							
4. Meldplicht datalekken	3,0	5	15	€ 415.000,00	20,44%	€ -	0,00%
<p>Bij overtreding van de meldplicht datalekken uit de Wbp kan de Autoriteit Persoonsgegevens een bestuurlijke boete opleggen. Deze bestuurlijke boete bedraagt ten hoogste het bedrag van de zesde categorie van artikel 23, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht. Dat is per 1 januari 2018 maximaal 830.000 euro. Indien de overtreding niet opzettelijk is gepleegd en er geen sprake is van ernstig verwijfbare nalatigheid, dan zal de Autoriteit Persoonsgegevens eerst een bindende aanwijzing opleggen voorafgaand aan eventuele oplegging van een bestuurlijke boete. Bij het opleggen van een bestuurlijke boete houdt de Autoriteit Persoonsgegevens rekening met alle omstandigheden van het geval. Een omstandigheid van het geval kan bestaan uit het feit dat de gegevens waarover het gaat niet door derden zijn ingezien.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Bewustwording vergroten bij medewerkers</p>							
5. Herverdeling gemeentefonds	5,0	5	25	€ -	0,00%	€ 391.500,00	15,16%
<p>In 2021 zal de aangekondigde herverdeling van het gemeentefonds plaatsvinden. Hoewel de uitkomsten nog niet bekend zijn wordt al wel aangegeven dat de kleinere gemeenten lagere bijdragen zullen ontvangen uit het gemeentefonds.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> De gemeente heeft hier geen of nauwelijks invloed op. Eind 2021 zal het proces afgerond kunnen worden met besluitvorming over het advies in het VNG-Bestuur.</p>							
6. Hogere bijdragen GR's	5,0	5	25	€ -	0,00%	€ 270.000,00	10,45%
<p>De VRZ, de Bevelanden, Betho, RUD en GGD zijn ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling. De kosten van de uitvoering worden middels een verdeelsleutel onder de deelnemers verdeeld. Als de sleutel van de uitvoeringskosten wijzigt dan heeft dit invloed op de huidige uitvoeringsbudgetten.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Reserveren middelen. Middels planning- en controlcyclus budgetten monitoren. Elke gemeente die deelneemt in het bestuur kan middels zienswijze van de raad invloed uitoefenen. Echter afhankelijk van de besturen van de GR's welke uiteindelijk over de budgetten besluiten nemen.</p>							
7. Woonplaatsbeginsel	5,0	5	25	€ -	0,00%	€ 225.000,00	8,71%
<p>Het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet regelt sinds 2015 welke gemeente financieel verantwoordelijk is voor de jeugdhulp. Per in januari 2022 gaat dit veranderen. In het huidige woonplaatsbeginsel wordt er gekeken naar woonplaats van het gezag. Vanaf 1 januari 2022 blijft de gemeente waar de jeugdige staat ingeschreven financieel verantwoordelijk.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> De gemeente heeft geen of nauwelijks invloed op de hoogte van de financiële gevolgen van de jeugdhulp omdat deze wordt berekend middels demografische gegevens.</p>							
8. Overheveling taken Rijk naar gemeente	4,0	5	20	€ -	0,00%	€ 175.000,00	6,78%
<p>Met regelmaat worden taken door het Rijk overgeheveld naar lagere overheden waarbij het risico aanwezig is dat de daarbij behorende vergoedingen vanuit het Rijk niet voldoende zijn om de kosten te dekken.</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Tijdig signaleren dat deze problematiek ontstaat en rapporteren aan het college met bijbehorende voorstellen hoe deze extra kosten gedekt kunnen worden.</p>							
9. Tekorten door openeind regelingen (P-wet, etc)	4,0	5	20	€ -	0,00%	€ 175.000,00	6,78%
<p>Er is herstel zichtbaar. Daarnaast ondervinden we inmiddels wel effect op de instroom door het feit dat inwoners de maximale WW periode hebben bereikt en nu aangewezen zijn op bijstand (P-wet). Dit resulteert in een toename van het uitkeringsbestand P-wet terwijl de uitstroom WW toch wat achterblijft bij de economische verwachting. Los daarvan dient rekening te worden gehouden met een korting op het budget P-wet/inkomensdeel. Dit betekent voor de gemeente een financieel risico!</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Tijdig signaleren dat deze problematiek ontstaat en rapporteren aan het college met bijbehorende voorstellen hoe deze extra kosten gedekt kunnen worden.</p>							
10. Klimaatakkoord	3,0	5	15	€ -	0,00%	€ 125.000,00	4,84%
<p>Gemeenten, provincies en waterschappen hebben voor de uitvoering van het Klimaatakkoord de komende drie jaar 1,8 miljard euro nodig. Hiervan komt het leeuwendeel voor rekening van gemeenten. https://www.gemeente.nu/ruimte-milieu/energie/uitvoeringslasten-klimaatakkoord-vooral-op-bordje-gemeenten/</p> <p><u>Risico verminderen door:</u> Berichtgeving over maatregelen op de voet volgen zodat tijdig de begroting aangepast kan worden aan de te nemen maatregelen.</p>							
Overige risico's				€ 715.600,00	35,24%	€ 771.200,00	29,86%
Deze risico's hebben een lager risico en hebben een lagere impact omdat het om een verspreiding gaat van diverse kleinere risico's.							
				€ 2.030.600	100,00%	€ 2.582.700	100,00%
				80%		80%	
				€ 1.624.480		€ 2.066.160	

Toelichting

Voor de beoordeling van het weerstandsvermogen worden de structurele risico's vermenigvuldigd met een factor 2½. De uitkomst hiervan bedraagt dan € 6.456.750 (2,5 * € 2.582.700). De uitkomst van de benodigde weerstandscapaciteit voor de risico's met een incidenteel (€ 2.030.600) en een structureel (€ 6.456.750) karakter komt dan uit op € 8.487.350.

De combinatie van financiële risico's en kansen op een gebeurtenis zijn in onderstaande tabel opgenomen. Hierbij zijn de kansen en risico's verwerkt op basis van de oorspronkelijke financiële risico's.

Bedrag	5	$x > € 200.000$			1			6
	4	$€ 150.000 < x < € 200.000$					2	
	3	$€ 100.000 < x < € 150.000$				4		
	2	$€ 50.000 < x < € 100.000$	1			4	2	4
	1	$x < € 50.000$	2	5	7	6	7	6
			0,5	1	2	3	4	5
			Kans					

Weerstandscapaciteit

Als resultaat van het vastgestelde beleid over de berekening van de weerstandscapaciteit is de berekening van de weerstandscapaciteit het volgende:

Omschrijving	Begroting 2022
Vrije aanwendbaar deel algemene reserve ultimo begrotingsjaar	€ 10.665.660
Beschikbare weerstandscapaciteit ultimo jaarrekening	€ 10.665.660

Weerstandsvermogen

Nu het cijfermatig resultaat van zowel de risico's en de weerstandscapaciteit bekend zijn, kan de robuustheid van de jaarcijfers worden bepaald. Het resultaat hiervan is hieronder opgenomen.

Omschrijving	Begroting 2022
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 10.665.660
Minus benodigde weerstandscapaciteit o.b.v. 80% zekerheid	
- Incidenteel	€ 1.624.480
- Structureel	€ 5.156.400
Totaal	€ 6.780.880
- Ratio Begroting 2022	1,57

Voor het beoordelen van de ratio begroting 2022 voor het weerstandsvermogen hanteren we de volgende matrix:

Tabel beoordeling weerstandsvermogen		
Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De ratio voor de begroting 2022 komt neer op 1,57 en is hiermee ruim voldoende te noemen. Indien de weerstandscapaciteit onder de 1,0 komt te liggen wordt deze als matig beschouwd. In dit geval kunnen er maatregelen genomen worden. Overigens kan de ratio door toekomstige ontwikkelingen onder druk komen te staan en richting 1,0 gaan.

Kengetallen

Inleiding

Een deugdelijke en transparante begroting is in het belang van de horizontale controle door de raad op de financiële positie van de gemeente.

Het opnemen van kengetallen in de begroting past in het streven naar meer transparantie, omdat daarmee wordt beoogd de raad in staat te stellen gemakkelijker inzicht te krijgen in de financiële positie en de baten en de lasten van de gemeente.

Kengetallen ter ondersteuning van de beoordeling van de financiële positie

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente. Om dit te bereiken is voorgeschreven dat de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit.

Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. De kengetallen worden gezamenlijk opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, omdat die paragraaf weergeeft hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

Het gebruik van kengetallen heeft geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies of het Rijk.

Het financieel beeld dat uit de kengetallen naar voren komt is belangrijk voor het inzicht in de financiële positie. De gezamenlijke provinciale toezichthouders hebben besloten om voor het verkrijgen van een goed beeld aan te sluiten bij de zgn. signaleringswaarden die afkomstig zijn van de stresstesten voor 100.000+ gemeenten. De signaleringswaarden zijn ingedeeld in categorieën. Aan deze categorieën is geen waardeoordeel gegeven omdat normering in

eerste instantie door de gemeente zelf plaats dient te vinden. Duidelijk is wel dat categorie A het minst risicovol is, categorie B neutraal is en categorie C het meest risicovol is.

Kengetal		Categorie A (minst risicovol)	Categorie B (neutraal)	Categorie C (meest risicovol)
1. Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	> 130%
	b. met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	> 130%
2	Solvabiliteitsratio	> 50%	20-50%	< 20%
3	Grondexploitatie	< 20%	20-35%	> 35%
4	Structurele exploitatieruimte begroting	> 0%	0%	< 0%
5	Belastingcapaciteit	< 95%	95-105%	> 105%

De kengetallen kunnen niet los van elkaar worden gezien. Als de kengetallen gezamenlijk een verontrustend beeld laten zien vraagt dat van de gemeentemaatregelen om de situatie te verbeteren.

Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans.

Uit de beschrijving van de verschillende kengetallen, hierna, blijkt dat een afzonderlijk kengetal nog weinig zegt over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk van of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Noch hoeft een tegenvallende ontwikkeling van de grondprijs een negatieve invloed te hebben indien de structurele exploitatieruimte groot is of men over voldoende ruimte in belastingcapaciteit beschikt, omdat er dan ruimte is om tegenvallers op te vangen. Het is dus niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen moeten altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente. De kengetallen zijn daarom gezamenlijk opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Begroting jaar 2022						
	Verloop van de kengetallen					
Kengetallen:	JR 2020 (T-2) %	Begr. 2021 (T-1) %	Begr. 2022 (T=0)%	Mrj. Begr. 2023 (T+1)%	Mrj. Begr. 2024 (T+2)%	Mrj. Begr. 2025 (T+3)%
Netto schuldquote	40,64	54,92	39,29	42,55	44,04	39,82
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	36,52	50,25	36,69	39,99	41,41	37,22
Solvabiliteitsratio	48,01	43,00	48,80	46,80	46,10	46,70
Structurele exploitatieruimte	2,60	0,29	1,41	- 0,26	0,36	1,18

Begroting jaar 2022						
	Verloop van de kengetallen					
Kengetallen:	JR 2020 (T-2) %	Begr. 2021 (T-1) %	Begr. 2022 (T=0)%	Mrj. Begr. 2023 (T+1)%	Mrj. Begr. 2024 (T+2)%	Mrj. Begr. 2025 (T+3)%
Grondexploitatie	13,66	14,28	2,87	2,30	-2,64	-6,84
Belastingcapaciteit	92,65	92,54	92,11	92,11	92,11	92,11

Hieronder wordt per kengetal beschreven welke verhouding wordt uitgedrukt en wordt een beoordeling gegeven van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. De positie van gemeente Noord-Beveland is ruim voldoende met **39,29% voor de begroting 2022**.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie.

Wanneer de helft of meer van het totaal vermogen uit eigen vermogen bestaat, dan is een gemeente voldoende solvabel. Is het kengetal voor solvabiliteit kleiner dan 30%, dan is er veel vreemd vermogen aanwezig en wordt dat als onvoldoende beoordeeld. Gemeente Noord-Beveland heeft voor de **begroting 2022 een solvabiliteit van 48,80%** (Jaarrekening 2020 48,01%) en dit kan dus als 'neutraal' worden beschouwd.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerendezaakbelasting OZB. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Dit kengetal moet daarbij in samenhang worden gezien.

Uit de tabel blijkt dat de budgetruimte in de primaire meerjarenbegroting 2021 – 2024 vanaf 2022 structureel niet sluit (negatieve exploitatie ruimte). Gelijktijdig met het aanbieden van de begroting 2021 zal er besluitvorming worden aangeboden, zoals bijvoorbeeld

belastingverhogingen of structurele bezuinigingen, waarmee sprake zal zijn van een sluitende meerjarenbegroting 2021 – 2024.

Bij gemeente Noord-Beveland is het kengetal voor 2022 nagenoeg in evenwicht (**begroting 2022 1,41%**).

Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente.

Een norm bepalen voor het kengetal grondexploitatie is lastig. De boekwaarde van de gronden zegt namelijk nog niets over de relatie tussen vraag en aanbod van woningbouw dan wel m² bedrijventerrein. Maatwerk is hiervoor van toepassing. Dat wil onder andere zeggen hoeveel woningen of m² bedrijventerrein zijn gepland, het type en op welke plek. Daarnaast is van wezenlijk belang wat de te verwachten vraag zal zijn. Dit vergt dus meer onderzoek dan naar voren komt uit het genoemde kengetal. De accountant beoordeelt ieder jaar of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. De boekwaarde van de gronden geeft wel meer weer of een gemeente veel middelen heeft gestopt in haar grondexploitatie. Dit geld dient namelijk ook nog te worden terugverdiend. De waarde van de grond van gemeente Noord-Beveland bedraagt voor de **begroting 2022 2,87%** (jaarrekening 2020 13,66%) ten opzichte van de geraamde baten.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Er is voor gekozen om de belastingcapaciteit te relateren aan landelijk gemiddelde tarieven. Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing van een meerpersoonshuishouden.

Voor de begroting 2022 bedraagt de OZB en rioolheffing bij een gemiddelde WOZ + de afvalstoffenheffing € 749. Het landelijk gemiddelde bedraagt € 811 (dit betreft gegevens van het Coelo van het jaar 2021). In de paragraaf Lokale heffingen wordt een uitgebreide regionale en landelijke vergelijking gemaakt van de lokale lasten van gemeente Noord-Beveland.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf wordt het beleidskader over het onderhoud van kapitaalgoederen zoals wegen, riolering, water, groen en gebouwen weergegeven. Deze paragraaf geeft daarnaast een dwarsdoorsnede van de begroting. Uitgaven voor onderhoud van kapitaalgoederen komen immers op diverse beleidsvelden voor.

Het voorzieningenniveau is bepalend voor de jaarlijkse onderhoudslasten. Met het onderhoud van de kapitaalgoederen is een belangrijk deel van de begroting gemoeid. Een goed overzicht is daarom belangrijk.

In artikel 12 van het besluit begroting en verantwoording gemeenten (BBV) wordt bepaald dat de paragraaf ten minste het onderhoud bevat van wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Van deze kapitaalgoederen wordt aangegeven:

- Het beleidskader;
- De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- De vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Voor het beheren en onderhouden van de kapitaalgoederen maakt de gemeente Noord-Beveland gebruik van een geautomatiseerde beheersystematiek. Wegen, riolering, groen en speeltoestellen, gebouwen en openbare verlichting worden aan de hand van richtlijnen en inspecties van het areaal beheerd.

Komende periode wordt eraan gewerkt om de beleidsprogramma's van de verschillende disciplines integraal te benaderen. Dit om te streven naar een integraal beheer openbare ruimte (IBOR). Door deze benadering kan de efficiency worden verbeterd.

Daarnaast werkt de gemeente op diverse terreinen intensief samen met andere overheden.

Op de volgende vlakken vindt deze samenwerking plaats:

Samenwerking	Partners	Werkveld
IBOR (Beheersystematiek openbare ruimte)	Bevelandse gemeenten	Beheersystematiek, groen, wegen, riolering, rioolpompen, verkeersborden etc.
Wegen	Alle Zeeuwse gemeenten, Provincie en Waterschap	Gladheidsbestrijding; Uniformering beheer; Kennissuitwisseling
Openbare Verlichting	VZG (alle Zeeuwse gemeenten)	Beheersystematiek; Beleidsformulering;
Riolering en water	Samenwerkingsverband Afvalwaterketen Zeeland met alle Zeeuwse overheden en Evides (SAZ+)	Formulering algemeen Zeeuws beleid met focus op verlagen kwetsbaarheid, kosten en kwaliteitsverhoging.

In de volgende paragrafen wordt per onderdeel een korte toelichting gegeven op het beleid en de financiële consequentie hiervan.

Wegen

Beleidsvoornemens

Het gemeentelijk beleid voor onderhoud wegen is vastgelegd in het Wegenbeheersplan 2016-2020. Dit beheersplan heeft in principe een houdbaarheidsdatum tot 2020, maar geeft een doorkijk tot 2026.

Het beheersplan richt zich op de in de CROW omschreven minimum kwaliteitsnorm (C). Het hanteren van dit algemeen geaccepteerde onderhoudsnorm maakt de verantwoordelijkheid

en aansprakelijkheid als wegbeheerder inzichtelijk. Het wegenbeheerspakket, dat op basis van deze norm werkt, geeft op basis van wegininspecties aan welk wegvak onderhouden dient te worden. Afhankelijk van de aard en hoeveelheid van het onderhoudswerk wordt het onder een project of onder klein lopend onderhoud geschaard. In het geval van een project, vaak als gevolg van een natuurlijk moment zoals ingeval van ruimtelijke ontwikkelingen, wordt een bepaald gebied op meerdere disciplines (riolering, wegen, groen, openbare verlichting) aangepakt.

De gemeente Noord-Beveland heeft in 2021 op het gebied van wegen ca. 134 kilometer weg in onderhoud. Deze wegen zijn als volgt onderverdeeld in verhardingstype en oppervlaktes:

Verhardingstype	Oppervlakte in m2
Elementen (klinkers)	359.000
Asfalt	138.500
Half- / onverhard (grind)	2.000
Totaal	499.500

Een belangrijkere plaats in het wegbeheer wordt ingenomen door het onkruidbeheer. Doordat er wettelijk geen chemische bestrijdingsmiddelen meer mogen worden ingezet, is het beheer arbeidsintensief. Dit betekent dat er nog steeds gezocht wordt naar de best werkende alternatieven zoals branden, heet water en borstelen. Uit onderzoek is gebleken dat dit minder efficiënt is dan bestrijdingsmiddelen en zal blijven resulteren in een verhoging van de beheerskosten per vierkante meter. Gezien dit gegeven wordt in aanleg en renovatie gezocht naar de beste manier van inrichten van de openbare ruimte.

Ook de klimatologische verandering vraagt om aanpassingen op de inrichting van openbare ruimte. Met name hevige neerslag, met risico op wateroverlast, maar ook ernstige droogte en hitte vragen om maatregelen in de openbare ruimte. Komende periode wordt integraal beleid ontwikkeld om de aanpak en consequenties hiervan in beeld te brengen.

Financiële consequentie

De totale kosten voor wegen, straten en pleinen komen in 2022 uit op ca. €1,6 mln. In dit bedrag zijn de kapitaallasten van de investeringen (groot onderhoud en projecten), de kosten openbare werken (buitendienst) en de kosten bestuursapparaat (binnendienst) verwerkt. De uitsplitsing in kosten is gemaakt in Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat onder de post Wegen, straten en pleinen.

Riolering

Beleidsvoornemens

De riolering wordt conform het in 2015 door de gemeenteraad vastgestelde gemeentelijke rioleringsplan (GRP) 2015-2020 beheerd en onderhouden. Dit plan is dan ook integraal met de waterkwaliteitsbeheerder (WS) tot stand gekomen. Deze samenwerking heeft geleid tot een verbreed GRP waarin de wettelijke taak ten aanzien van riolering, hemelwater, grondwater en oppervlaktewater is vertaald en becijferd. Specifieke aandachtsvelden in het nieuwe GRP zijn:

- Actualisatie rioolberekeningen aan de hand van de systeemplannen stedelijk water;
- In beeld brengen van de totale rioolstatus;
- Voorkomen van wateroverlast door verbetering van het (afval)watersysteem in relatie met de inrichting van de openbare ruimte;
- Verbeteren waterkwaliteit en milieuhygiëne.

Het GRP wordt de komende periode herzien. In het samenwerkingsverband SAZ+ wordt gewerkt aan een nieuwe blauwdruk voor de Zeeuwse gemeenten. In 2022 is het de bedoeling om een nieuw GRP vast te stellen. Later zal in de nieuwe Omgevingswet deze planfiguur haar verankering krijgen.

De gemeente Noord-Beveland heeft in 2021 op gebied van riolering ca. 104,4 kilometer vrij verval riool en ca. 83 km aan persriool in onderhoud. Deze riolen zijn als volgt onderverdeeld in rioleringstype:

Type riool	Lengte in kilometer
Gemengd riool	46,7
Vuilwater riool (DWA)	21,5
Regenwater riool (HWA)	34,5
Overig (IT/Drainage)	1,7
Persriool	83,3
Totaal	187,7

Daarnaast heeft de gemeente diverse rioolpompgemalen in beheer en onderhoud. Deze zijn onderverdeeld in:

Type gemaal	Stuks
Hoofdgemalen	38
Minigemalen	205
Totaal	243

Financiële consequentie

Het totale rioleringsbudget voor 2022 is begroot op ca. € 794.500. In dit bedrag zijn de kapitaallasten van de investeringen, de kosten openbare werken (buitendienst) en de kosten bestuursapparaat (binnendienst) verwerkt. De uitsplitsing van deze kosten is gemaakt in Programma 7 Volksgezondheid en milieu onder de post Riolen en rioolgemalen.

Openbare Verlichting

Beleidsvoornemens

In het gemeentelijke beleidsplan Openbare Verlichting 2014-2020 wordt de visie ten aanzien van de openbare verlichting omschreven. In het beleidsplan wordt de optimale balans gezocht ten aanzien van de veiligheid (verkeersveiligheid en sociale veiligheid) en de duurzaamheid (energiebesparing). Bij nieuwe aanleg, renovatie en vervanging van lichtmasten vormt het aspect duurzaamheid in de vorm van energiebesparing een belangrijke factor. Daarnaast wordt getracht lichthinder te vermijden. Ook wordt in het beleidsstuk de richting bepaald voor het verkrijgen van een uniforme standaard van lichtmasten en armaturen. Ook financieel vormt het document de basis voor de begroting.

De gemeente Noord-Beveland heeft in 2021 op gebied van openbare verlichting 2078 lichtmasten in onderhoud. Dit areaal is als volgt onderverdeeld:

Openbare verlichting	Stuks
Lichtmasten	2.078
Armaturen	2.090

Van de armaturen zijn er 1182 voorzien van LED dat is 56,6% van het areaal.

Het onderhoud (schilderwerk, lampvervangings en schadeherstel) en gegevensbeheer (databeheer) van de openbare verlichting, werd in het verleden altijd door Delta Nuts uitgevoerd. Sinds begin 2008 worden de werkzaamheden, in samenwerking met alle Zeeuwse gemeenten en medeoverheden (Provincie, Zeeland Seaports en Waterschap), onder de vlag van de VZG, gezamenlijk aanbesteed volgens de richtlijnen van het aanbestedingsreglement.

Financiële consequentie

In 2022 bedragen de kosten voor de openbare verlichting ca. € 131.000,-. In dit bedrag zijn alle kosten zoals energiekosten, ambtelijke kosten en kapitaallasten verwerkt. De uitsplitsing in kosten is gemaakt in Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat onder de post Openbare verlichting.

Water

Beleidsvoornemens

Het gemeentelijke waterbeleid is verankerd in het gemeentelijke Waterplan. Ook in 2022 wordt er verder gewerkt aan de systeemoverzichten stedelijk water(SSW).

Het modelleren, berekenen, analyseren en toetsen van het totale systeem vormt de basis voor maatregelen. Dit in samenwerking met het waterschap (in het samenwerkingsverband (SAZ+).

Op hoofdlijnen heeft de gemeente het volgende water in eigendom, dan wel vallend binnen de komgrenzen.

Type water	Hoeveelheid
Watergangen	79.500 m1
Vijvers	14.500 m2

Het bergen van regenwater wordt steeds belangrijker. Door veranderingen in het klimaat komen excessen in de vorm van wateroverlast steeds vaker voor. Inspelen hierop in de vorm van de aanleg van afvoer- en bergingsvoorzieningen, of ook wel het anders inrichten van de openbare ruimte, heeft alle aandacht. Ook de inrichting van een waterbergingsfonds sluit hierop aan.

Uitvoering van de Waterplannen, in samenwerking met Waterschap Scheldestromen, levert een bijdrage aan goed functionerende watersystemen. Conform de afspraken met het waterschap, vastgelegd in plan BOB (beheer en onderhoud bebouwde kom) zal in 2022 de gemeentelijke taak bestaan uit de maaiactiviteiten in de natte profielen en zal het Waterschap in de toekomst de baggeractiviteiten en het onderhouden van de beschoeiing uitvoeren.

Financiële consequentie

In 2022 zullen de bovenstaande activiteiten op gebied van water worden uitgevoerd. De uitvoering van deze water gerelateerde activiteiten komen, met uitzondering van de maaiwerkzaamheden ten laste van het gemeentelijke rioleringsplan en vallen hiermee onder Programma 7 Volksgezondheid en milieu.

Groen

Beleidsvoornemens

Het Groenstructuurplan gemeente Noord-Beveland bepaalt in hoofdlijn de richting van het groenbeheer binnen de gemeente Noord-Beveland. In dit plan is de hoofdstructuur voor de inrichting van het groen voor de kernen vastgelegd.

Verdeeld naar typologie heeft de gemeente het volgende groen:

Type groen	Hoeveelheid
Sierbeplanting	64.000 m2
Bos en bosplantsoen	102.500 m2
Grassen en kruiden	46.500 m2
Bomen	4.500 st

Het onderhoud van het groen vloeit voort uit het groenbeheersysteem in combinatie met groeninspecties. Nieuwe ontwikkelingen zoals een verbod op chemische onkruidbestrijding

leiden op termijn tot nieuwe ontwikkelingen in het onderhoud van de (groene) openbare ruimte. Door beperktere inzet van bestrijdingsmiddelen wordt de beheersbaarheid van onkruid bemoeilijkt. Het algemene kwaliteitsbeeld, bestaande uit een openbare ruimte waarin geen enkele vorm van onkruid wordt toegestaan, zal vervagen. Door ervaring zal een modus gevonden moeten worden om een algemeen geaccepteerd streefbeeld te behalen. Dit zal enige tijd vergen.

In de inrichting van groen wordt hiermee al enkele jaren rekening gehouden door het onderhoudsvriendelijk omvormen van beplantingsvakken. Dit heeft ondanks de forse uitbreiding van het areaal niet tot een evenredige toename van arbeidsintensiviteit geleid. Naast deze ontwikkeling wordt in de nieuwe plannen gewerkt aan klimaatadaptatie en leefbaarheid. Het creëren van een verantwoorde leefomgeving vormt hierbij de basis. Het gemeentelijk groen bestaat uit de volgende onderdelen:

- openbaar groen
- begraafplaatsen
- speelweiden
- sportvelden
- schooltuinen (alleen kosten eigen dienst)

Financiële consequentie

Het groenbudget is opgebouwd uit verschillende onderdelen. Onderstaand wordt een opsomming gegeven van de objecten:

- openbaar groen
- begraafplaatsen
- speelweiden
- sportvelden

De totale kosten per object zijn opgebouwd uit diverse posten. De kosten bestaan in hoofdzaak uit onderhoudswerk door derden, de kostenplaatsen van openbare werken en kapitaallasten. De uitsplitsing van deze kosten is gemaakt in Programma 5 Cultuur en recreatie, specifiek gemaakt onder de objecten.

Gebouwenbeheer

Het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen en monumenten vloeit voort uit het beheersysteem in combinatie met tweejaarlijkse gebouwinspecties. Aan de hand van deze systematische inspecties wordt de staat van onderhoud en ook het benodigde onderhoud meerjarig bepaald. Daarnaast wordt gekeken naar de hoeveelheid klachtenonderhoud en ook de inbreng van de gebruikers. Het in goede staat brengen en houden van de gemeentelijke gebouwen, zodat de functie van de gebouwen blijvend kan worden vervuld, is hierbij de missie.

Om dit te bereiken is de onderhoudsaanpak erop gericht om door clustering van onderhoudspakketten efficiëntie en inkoopvoordeel te bereiken. Diverse onderhoudstaken zijn/worden geclusterd en aanbesteed. Zo wordt het schoonmaakonderhoud, onderhoudswerk aan verwarming, jaarlijkse keuring en inspectie van brandblusvoorzieningen en noodverlichting, dak inspecties en risico-inventarisaties van een groot aantal gemeentelijke gebouwen geclusterd op de markt gebracht. Hieronder worden de verschillende beheersobjecten apart benoemd en ook de financiële consequentie van deze objecten benoemd.

In het MFA De Stadsweide in Kortgene is nu sprake van een bijzondere situatie aangezien de school, kinderopvang, gymzaal en dorps huis zijn overgedragen aan de Stichting Gebouwenbeheer Noord-Beveland. Deze stichting verzorgt de gehele exploitatie. De oude gebouwen aan de Wilhelminastraat zijn nog niet gesloopt, maar zijn in gebruik gegeven aan onder andere muziekvereniging Apollo uit Wissenkerke en rommelmarkt Kortgene.

De onderhoudsposten voor deze gebouwen zullen in 2022 nog begroot zijn.

Beleidsvoornemens

Het borgen van de functionaliteit en veiligheid in en rond de gemeentelijke gebouwen is een belangrijk onderdeel van het beleid.

Monumenten

Onder de gemeentelijke monumenten vallen de kerktorens en uurwerken, molens en monumenten, waarbij uurwerken en klokken apart in de begroting worden genoemd.

Financiële consequentie

De uitsplitsing van deze kosten is gemaakt in Programma 5 Cultuur en recreatie, specifiek gemaakt onder de objecten monumenten.

Sportaccommodaties

Onder de sportaccommodaties worden twee gymzalen (Wissenkerke en Kortgene), de tennisvoorziening en het zwembad geschaard.

Beleidsvoornemens

Op basis van inspecties zijn alle aanwezige toestellen in kaart gebracht met onderhoudsstaat en vervangingstermijn.

Financiële consequentie

Voor het onderhoud in 2021 zijn de kosten voor de sportaccommodaties geraamd onder het Programma 5 Cultuur en recreatie.

Schoolgebouwen

Onder de schoolgebouwen vallen de drie openbare scholen (CLP, KTG en WSK) en de christelijke school (KMP).

Beleidsvoornemens

De schoolbesturen (w.o. Stichting Albero en Primas) zijn verantwoordelijk voor het onderhouden van de scholen. Dit heeft als consequentie gehad dat de gemeentelijke onderhoudstaak is verschoven richting het schoolbestuur. Het schoolbestuur heeft nu de verantwoordelijkheid gekregen voor het beheer en onderhoud van de gebouwen. De gemeente heeft door deze verschuiving alleen nog de toetsende en toezichhoudende taak.

Welzijnsaccommodaties

Onder de welzijnsaccommodaties vallen de dorpshuizen, jeugdsozen, kinderdagverblijven en peuterspeelzalen.

Financiële consequentie

Het onderhoudsbudget, bestaande uit klein en groot onderhoud, voor welzijnsaccommodaties is in 2022 weergegeven in het Programma 6 Sociale voorzieningen en Maatschappelijke dienstverlening, specifiek op de posten:

Dorpshuis Wissenkerke
Dorpshuis Colijnsplaat
Dorpshuis Geersdijk
Dorpshuis Kamperland
Dorpshuis Kats
Dorpshuis Kortgene (oud)
Peuterspeelzalen WSK, KTG, KMP
Jeugdsoos Kamperland
Kinderdagverblijf

Gemeentelijke huisvesting

Het gemeentehuis en de loods Openbare Werken vallen onder de gemeentelijke huisvestingspanden.

Financiële consequentie

In 2022 is het onderhoudsbudget voor het reguliere onderhoud aan huisvesting conform de MJOB geraamd.

Areaal uitbreiding

Afgelopen jaren, mede door de vele nieuwbouwactiviteiten en uitbreidingen, is het te onderhouden areaal hard toegenomen. Ook voor 2022 wordt een uitbreiding van de voorzieningen voorzien.

De volgende uitbreidingen op het gebied van groen, wegen, riolering en water worden voorzien:

- Banjaardgebied
- Bestemmingsplan Dorpsweg Wissenkerke
- Bestemmingsplan Kamperland IV
- Bestemmingsplan Kreekpad Kats
- Bestemmingsplan Sportveld Wissenkerke
- Bestemmingsplan RIP II
- Bestemmingsplan Havens Kamperland
- Bestemmingsplan Stadspolder Kortgene
- Bestemmingsplan Akkerrand
- Bestemmingsplan Vallekreek II
- Bestemmingsplan Felixkade

3.4 Verbonden partijen

Korte omschrijving

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Deze derde rechtspersonen zijn in het algemeen vennootschappen waarin de gemeente deelneemt, gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat ter beschikking is gesteld en dat niet verhaalbaar is, of waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de verbonden partij niet aan haar verplichtingen kan voldoen of gedwongen is haar activiteiten te beëindigen.

Context en achtergrond

Vanuit het gezichtspunt van de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad worden in deze paragraaf de status, de doelstellingen en de activiteiten van de verbonden partijen weergegeven en toegelicht in relatie tot het gemeentelijk beleid dat is neergelegd in de programmabegroting. Daarbij wordt ook inzicht gegeven in het budgettaire beslag en de financiële risico's die voortvloeien uit de relatie met de verbonden partijen.

Visie en beleidsvoornemens

De gemeente Noord-Beveland participeert uitsluitend in verbonden partijen, indien daarmee een publieke taak wordt gediend.

Waar de uitvoering van gemeentelijke taken als een vorm van 'verlengd lokaal bestuur' is overgedragen aan derde partijen, wordt hieraan op dezelfde wijze als bij uitvoering in eigen beheer belang gehecht aan bevordering van effectiviteit, efficiency en transparantie.

Waar het gaat om kaderstelling, toezicht houden en controle ten aanzien van verbonden partijen, wordt de gemeentelijke rol ingevuld door aanwijzing van vertegenwoordigers in de besturen van de verbonden partijen en doordat begrotingen aan de gemeenteraad worden toegezonden met de mogelijkheid zienswijzen in te dienen.

Kerntaken van de gemeenschappelijke regelingen/verbonden partijen

1. Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwerking Zeeland (O.L.A.Z.)

Vestigingsplaats: Oostburg

De gemeenschappelijke belangen op het terrein van afvalverwerking zijn door de Zeeuwse gemeenten ondergebracht in dit openbaar lichaam. De bedrijfsactiviteiten van het O.L.A.Z. zijn ondergebracht in de ZRD (Zeeuwse Reinigingsdienst). In 2016 hebben de Zeeuwse gemeenten de aandelen van de ZRD overgenomen van Indaver en is er sprake van 100% zeggenschap.

De taken van het O.L.A.Z. zijn opnieuw vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door de portefeuillehouders Afval van de dertien deelnemende gemeenten. In 2017 heeft het O.L.A.Z. voor de afvalcomponenten huishoudelijk restafval, gft, oud papier, flessenglas en kunststof verpakkingen openbaar aanbesteed. Hiervoor is een meerjarige overeenkomst aangegaan. Dit heeft consequenties voor de verwerkingstarieven.

2. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)

Vestigingsplaats: Goes

GGD Zeeland besteedt expliciete aandacht aan de bestrijding van onderlinge gezondheidsverschillen bij (maatschappelijke) achterstandsgroepen onder de burgers in Zeeland. Het is op dit moment niet geheel duidelijk hoe het takenpakket van de GGD en de wijze van uitvoering daarvan zich de komende jaren ontwikkelt. Dit traject wordt in nauw overleg met de gemeenten doorlopen. Hierbij spelen de volgende onderwerpen:

- Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (integratie 0 tot 19 jarigenzorg, basispakketten technische hygiënezorg, medische milieukunde, overige bevorderingstaken, infectieziektebestrijding);
- Ontwikkelingen op markttaken, zoals preventieve maatregelen risicogroepen, inspectie kinderopvang en forensische geneeskunde zullen een grote impact hebben op de wijze waarop de GGD functioneert.

Alle Zeeuwse gemeenten zijn vertegenwoordigd in het bestuur van de GGD Zeeland met één lid. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter, plaatsvervangend voorzitter, secretaris en plaatsvervangend secretaris en ten minste vijf andere leden, aan te wijzen uit en door het algemeen bestuur.

De GGD ontvangt haar financiële middelen via bijdragen van de deelnemende gemeenten en via opbrengsten van derden. Deze opbrengsten verkrijgt de GGD via subsidies dan wel via afnemers van diensten.

De Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland valt onder de gemeenschappelijke regeling GGD. De inkooporganisatie is vooral gericht op een effectieve en efficiënte inkoop van zorg voor jeugd voor de 13 Zeeuwse gemeenten. De taken en rollen van de inkooporganisatie zijn:

- Inkopen en contracteren van zorg;
- Uitvoeren van contractbeheer;
- Voeren van onderhandelingen met zorgaanbieders;
- Verzamelen van benodigde gegevens t.b.v. monitoring en verantwoording;
- Bewaken van de Zeeuws-brede afspraken;
- Optreden als aanspreekpunt voor zorgaanbieders en gemeenten.

De GGD sluit aan bij de veranderingen in het sociaal domein met de uitvoering van de publieke gezondheidstaken, inclusief de jeugdgezondheidszorg.

De GGD gaat verder met de opgezette programmalijnen:

- Gezondheid in de wijk;
- Kennis-Innovatie-Monitoring;
- Sociale & Fysieke Veiligheid en bescherming;
- Markt

De Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland en de organisatie Veilig Thuis zijn ondergebracht bij de GGD. Zij hebben een aparte status met een bestuurscommissie en een aparte begroting.

3. Veiligheidsregio Zeeland (VRZ)

Vestigingsplaats: Middelburg

De Veiligheidsregio Zeeland is opgericht met het doel een nieuwe organisatie op te bouwen voor rampen en crisisbeheersing.

De twee besturen, het bestuur van de Regionale Brandweer Zeeland (RBZ) en de bestuurscommissie van de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR) zijn samengegaan als Regionaal Veiligheidsbestuur.

Het Regionaal Veiligheidsbestuur van de VRZ bestaat uit een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. In het algemeen bestuur nemen alle dertien burgemeesters van de Zeeuwse gemeenten zitting. Dit bestuur stelt de hoofdlijnen van beleid en de financiële kaders vast. Het gezag over de daadwerkelijke inzet van politie, brandweer en GHOR blijft bij de burgemeester in elke gemeente.

De VRZ staat voor meer samenwerking, meer daadkracht, bindende afspraken en heldere bevoegdheden waarbij de veiligheid en bescherming van de burger centraal staat. Het bestuur van de Veiligheidsregio heeft zich uitgesproken voor verregaande samenwerking en het benutten van alle mogelijkheden die leiden tot synergie tussen de verschillende korpsen.

4. Werkvoorzieningsschap De Betho

Vestigingsplaats: Goes

De Betho is het bedrijf dat de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) uitvoert voor de zes gemeenten in de regio Noord/Zuid-Beveland en Tholen. Bij De Betho werken ruim 600 mensen in het kader van de WSW.

De deelnemende gemeenten dragen bij in de exploitatie van de Betho door middel van een vaste gemeentelijke bijdrage. De Betho is verder afhankelijk van de rijksbijdrage WSW die door de gemeenten één op één aan de Betho wordt doorbetaald en van omzet via opdrachten die de Betho uitvoert, de orderportefeuille. De continuïteit van de orderportefeuille is sterk afhankelijk van de gemeente als opdrachtgever.

Sinds de invoering van de Wet sociale werkvoorziening (modernisering WSW), is de gemeente meer verantwoordelijk in de regie over de uitvoering van de wet en ontvangt tevens rechtstreeks de hiervoor bestemde middelen. Wezenlijke inhoudelijke wijziging in de wet is dat er steeds meer nadruk wordt gelegd op de zogenaamde beweging van binnen naar buiten. Dat wil zeggen dat Wsw-werknemers zo veel mogelijk buiten de muren van het SW-bedrijf werkzaam zijn. De Betho realiseert deze beweging vooral door het inzetten van detacheringen (De Bethode).

5. NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Vestigingsplaats: Den Haag

De gemeente neemt deel in het maatschappelijk kapitaal (aandelen) van de NV Bank Nederlandse Gemeenten. Het bezit van deze aandelen leidt tot een jaarlijkse dividenduitkering.

De gemeente Noord-Beveland beschikt over 6.520 aandelen x € 2,50 van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten, welke gevestigd is in Den Haag. De Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.

Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. De gemeente Noord-Beveland heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de aandelen, dat bij de gemeente in bezit is.

6. PZEM NV

Vestigingsplaats: Middelburg

Het aandeel van de gemeente Noord-Beveland in het maatschappelijk kapitaal van PZEM NV is 135 van de 15.280 aandelen.

De Zeeuwse gemeenten hebben samen 46,5% van de aandelen.

De verdeling van de aandelen is:

- 50% provincie Zeeland
- 46,5% Zeeuwse gemeenten
- 0,2 % provincies Noord-Brabant en Zuid-Holland
- 3,3% gemeenten in Noord-Brabant en Zuid-Holland

Over boekjaar 2014 is voor het laatst dividend uitgekeerd.

In 2017 zijn twee onderdelen, Delta N.V. en de Delta Netwerkgroep, verkocht. Het achtergebleven bedrijf, verder gaand onder de naam PZEM N.V., bestaat nu uit drie onderdelen:

- 70% aandeel in EPZ;
- 50% aandeel in Evides;
- Wholesale.

Daarnaast zijn de statuten en het beloningsbeleid van PZEM N.V. op voorspraak van de aandeelhouders gewijzigd. Deze zijn in lijn gebracht met de samenstelling van de organisatie na verkoop van eerdergenoemde onderdelen.

7. Samenwerkingsverband Welzijnszorg Oosterscheldregio (SWVO)

Vestigingsplaats: Goes

Het Samenwerkingsverband Welzijnszorg Oosterschelderegio is een Gemeenschappelijke Regeling (GR) waaraan de gemeenten Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland en Tholen deelnemen. De GR beoogt het realiseren van gezamenlijke beleidsontwikkeling, -voorbereiding en uitvoering voor een aantal bovengemeentelijke voorzieningen en activiteiten op het gebied van welzijn en zorg. Hierbij is het bevorderen van de onderlinge afstemming van beleid en het behalen van efficiëntie een belangrijke doelstelling voor het Samenwerkingsverband.

Het bestuur van het Samenwerkingsverband bestaat uit één vertegenwoordigend bestuurder namens elk van de zeven deelnemende gemeenten in de GR. De besluitvorming in het bestuur wordt voorbereid in ambtelijke werk- en projectgroepen voor de verschillende beleidsterreinen van het Samenwerkingsverband.

8. Zeeuwse Muziekschool

Vestigingsplaats: Middelburg

Vorm van bestuurlijke en organisatorische samenwerking, waarbinnen het geven van instrumentaal en vocaal muziekonderwijs en van muzikale vorming in de ruimste zin ten behoeve van leerlingen woonachtig in de deelnemende gemeenten wordt uitgeoefend.

Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling de Zeeuwse Muziekschool wordt gevormd door vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten in Zeeland.

De partners zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het exploitatietekort. Verdeling vindt plaats op basis van een verdeelsleutel. De Zeeuwse Muziekschool staat in het teken van een nieuwe toekomstvisie. Kern daarvan is een overgang naar meer flexibiliteit en keuzemogelijkheden per gemeente. Daarnaast blijft er een basispakket dat alle gemeenten afnemen.

9. RMC/leerplicht

Vestigingsplaats: Goes

Op 1 april 2010 is het Regionaal Bureau Leerplicht/RMC Oosterschelderegio (RBL) van start gegaan. De zeven gemeenten in de Oosterschelderegio (Schouwen-Duiveland, Noord-Beveland, Goes, Borsele, Kapelle, Reimerswaal en Tholen) zijn overeengekomen om de leerplichttaken en de regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten gezamenlijk uit te laten voeren door een regionaal bureau.

De afspraken rondom deze regionale samenwerking zijn vastgelegd in de Gemeenschappelijke regeling leerplicht/RMC Oosterschelderegio.

De uitvoerende bevoegdheden/het werkgeverschap zijn gemandateerd aan de centrumgemeente Goes. De bestuurlijke aansturing wordt uitgevoerd door de portefeuillehouders van de zeven gemeenten.

10. Stichting Inkoopbureau West-Brabant

Vestigingsplaats: Zevenbergen

Sinds januari 2009 is Noord-Beveland aangesloten bij de Stichting Inkoopbureau West-Brabant: een inkoop samenwerking van een aantal gemeenten in Noord-Brabant, Zuid-Holland en Zeeland. De bedoeling van deze aansluiting is vooral het garanderen van continuïteit van professionele inkoop, verlaging van de inkoopkosten en verbetering van ons inkoopproces. De aansluiting behelst een doorlopend contract waarbij twee dagdelen per week worden afgenomen van de stichting. In die dagdelen is een inkoper bij de gemeente gedetacheerd.

11. Gemeenschappelijke regeling Samenwerking De Bevelanden

Vestigingsplaats: Goes

Deelnemers aan deze gemeenschappelijke regeling zijn de gemeenten Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland en Reimerswaal.

Het openbaar belang van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Bevelanden is het bevorderen van een duurzame samenwerking met flexibiliteit binnen geldende marges door het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten. Het vergroten van het gemeenschappelijke kennisniveau en het inspelen op dwingende, bestuurlijke en maatschappelijke ontwikkelingen die op termijn de bestuurskracht van de individuele gemeenten sterk zullen beïnvloeden, is het resultaat van deze gemeenschappelijke regeling. Doel van de GR is samenwerking op het gebied van ICT, informatievoorziening, P&O, salarisadministratie en Werk, Zorg en Inkomen.

12. Gemeenschappelijke Regeling Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland

Vestigingsplaats: Terneuzen

De Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland voert sinds 2 januari 2014 milieu- en veiligheidstaken uit namens de Zeeuwse gemeenten, Waterschap Scheldestromen en de Provincie Zeeland.

De RUD Zeeland is een Gemeenschappelijke Regeling. Met deze vorm van samenwerking streeft de RUD naar een zo optimaal mogelijke uitvoering op het gebied van (milieu-) omgevingsvergunningen, -toezicht en -handhaving. Dit geldt ook voor groene wetten, bodemsanering, luchtvaart, vuurwerk, toezicht op zwembaden, Wabo en het omgevingsrecht.

RUD Zeeland voert het toezicht en de handhaving uit voor de bevoegde gezagen. Bedrijven kunnen voor hun activiteiten bij de RUD de benodigde vergunning krijgen.

Verbonden partijen

Verbonden partij	Deelnemers	Rechts- vorm	Eigen en vreemd vermogen *	Resultaat (bijdrage gemeente/ raming)
NV Bank Nederlandse Gemeenten	Nederlandse Gemeenten	NV	EV € 5.097.000.000 VV € 155.262.000	€ 7.000
PZEM NV	Provincies Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland en gemeenten in Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland	NV	EV € 1.346.621.000 VV € 940.039.000	€ 0 (dividend)
Stichting Inkoopbureau West-Brabant	Diverse gemeenten in Noord-Brabant, Zuid-Holland en Zeeland	Stichting	EV € 489.000 VV € 331.000	€ 30.000

Gemeenschappelijke Regelingen

Gemeenschappelijke Regeling	Deelnemers	Rechtsvorm	Eigen en vreemd vermogen *	Bijdrage gemeente/ raming
Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ)	alle Zeeuwse gemeenten	GR	EV € 428.940 VV € 10.541.377	€ 550.080
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)	alle Zeeuwse gemeenten	GR	EV € 3.338.644 VV € 2.255.000	€ 262.485
Veiligheidsregio Zeeland	alle Zeeuwse gemeenten	GR	EV € 1.675.080 VV € 29.377.254	€ 876.072
Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap De Betho	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal en Tholen	GR	EV € 12.270.000 VV € 4.797.000	€ 506.828
Samenwerkingsverband Welzijnzorg Oosterschelderegio (SWVO)	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland en Tholen	GR	EV € 907.000 VV € 7.109.000	€ 2.228.626
Zeeuwse Muziekschool	alle Zeeuwse gemeenten	GR	EV € 161.975 VV € 997.574	€ 62.545
Regionaal Bureau Leerplicht/RMC Oosterschelderegio	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland en Tholen	GR	EV € 0 VV € 66.225	€ 19.770
Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Bevelanden	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland en Reimerswaal	GR	EV € 0 VV € 2.600.000	€ 1.327.269
Gemeenschappelijke Regeling Regionale uitvoeringsdienst Zeeland	Alle Zeeuwse gemeenten, provincie Zeeland en waterschap Scheldestromen	GR	EV € 800.000 VV € 1.000.000	€ 297.700

Risicobeheersing

De gemeente heeft zeggenschap door bestuursrecht in de gemeenschappelijke regelingen. Bij de verbonden partijen is er zeggenschap via stemrecht op de aandelen die de gemeente in bezit heeft. Daarnaast worden van de gemeenschappelijke regelingen en verbonden partijen de begroting en jaarrekening beoordeeld.

Risico's voor de grootste gemeenschappelijke regelingen:

SWVO

Er wordt gewerkt met een open-einde-regeling. De afrekening vindt achteraf plaats. Er is geen invloed op het aantal afnemers van zorg. Het SWVO heeft geen reserves voor het opvangen van (onverwachte) tegenslagen.

GR de Bevelanden

De kosten van de uitvoering worden middels een verdeelsleutel over de deelnemers verdeeld. Als de sleutel van de uitvoeringskosten wijzigt dan heeft dit invloed op de huidige uitvoeringsbudgetten.

VRZ

De meldkamers van Zeeland en Midden-West-Brabant zijn in 2020 samengevoegd, het is nog niet duidelijk hoe dit zich zal verhouden tot de gemeentelijke bijdrage. De VRZ geeft aan dat door regionalisering er een vervangingsachterstand is ontstaan bij de voertuigen en het materiaal.

GGD

Naast de standaardtaken valt de inkooporganisatie jeugd onder de GGD. Er wordt gewerkt met een open-einde-regeling. Het risico is, dat de gemeente meer betaalt aan de gemeenschappelijke regeling dan de inkomsten die worden ontvangen van de Rijksoverheid.

3.5 Financiering

Inleiding

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. De treasuryfunctie omvat de financiering van beleid en het eventueel uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. De uitvoering ervan vereist snelle beslissingen in een complexe geld- en kapitaalmarkt. Er zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie budgettaire gevolgen verbonden, onder meer afhankelijk van het risicoprofiel. Onder de treasuryfunctie valt niet het (garanderen van) verstrekken van leningen aan derden. Deze activiteiten vallen onder het desbetreffende programma.

Het beleid van de gemeente Noord-Beveland is vastgelegd in het treasurystatuut ter uitvoering van de verordening financieel beheer (ex artikel 212 Gemeentewet).

Het huidige treasurystatuut geldt sinds april 2010. Het statuut is het kader voor de uitvoering van de treasuryfunctie. De belangrijkste punten, naast de voorschriften uit hoofde van de Wet financiering decentrale overheden (Fido), van dit kader zijn:

- Gelden worden alleen uitgezet/aangetrokken bij banken met een zogenaamde AAA-rating;
- Het aantrekken van leningen geschiedt door een offerte aan te vragen bij tenminste 3 financiële instellingen;
- Het college is gemandateerd gelden aan te trekken (uitvoering bij het hoofd van de afdeling Middelen);
- De gemeente maakt geen gebruik van derivaten.

Uit deze punten komt onder meer naar voren dat de gemeente Noord-Beveland heeft gekozen voor een zeer laag risicoprofiel.

Treasurybeheer

1. Risicobeheer vlottende schuld, kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de wet Fido een norm gesteld voor het maximumbedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren.

De wettelijke toegestane omvang van de kasgeldlimiet is gelijk aan het bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het dienstjaar. Bij ministeriële regeling is deze norm vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal. Indien dit percentage wordt overschreden zal een langlopende lening worden aangegaan. De kasgeldlimiet voor 2022 bedraagt bij een begrotingstotaal van € 28,2 miljoen derhalve € 2,4 miljoen.

2. Risicobeheer vaste schuld, renterisiconorm

Renterisico wordt onder andere gelopen bij herfinanciering van de vaste schuld met nieuwe leningen of bij renteherziening op basis van de leningsvoorwaarden. Geen renterisico, in de zin van de wet Fido, wordt gelopen bij het aangaan van nieuwe leningen als financiering van bijvoorbeeld nieuwe activa. De lasten van deze nieuwe leningen worden immers meegenomen in de meerjarenraming bij de kapitaallasten van nieuwe activa. Wanneer het zover komt dat activa met nieuwe vaste schuld gefinancierd moet worden, moet de opbouw van de lening portefeuille zodanig zijn dat niet in enig jaar een onevenredig groot deel van de leningen geherfinancierd moet worden. Het risico van rentewijzigingen kan bij een evenwichtige opbouw gespreid worden over de jaren en verandering van de rente werkt zodoende vertraagd door op de rentelasten in enig jaar.

De toetsing aan de rente risiconorm geeft voor 2022 tot en met 2025 het volgende beeld:

Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld	in miljoen euro			
	2022	2023	2024	2025
Renterisico op vaste schuld				
1a. Renteherziening op vaste schuld o/g	0,00	0,00	0,00	0,00
1b. Renteherziening op vaste schuld u/g	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Netto renteherziening op vaste schuld (1a - 1b)	0,00	0,00	0,00	0,00
3a. Nieuwe aangetrokken vaste schuld	2,00	1,00	0,00	2,00
3b. Nieuwe verstrekte vaste schuld	0,00	0,00	0,00	0,00
4. Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a - 3b)	2,00	1,00	0,00	2,00
5. Betaalde aflossingen	1,04	1,12	0,96	0,96
6. Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	1,04	1,00	0,00	0,96
7. Renterisico op vaste schuld (2+6)	1,04	1,00	0,00	0,96
Renterisiconorm				
8. Omvang van de begroting	28,68	29,05	27,97	28,39
9. Het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
10. Renterisiconorm (8*9)	5,74	5,81	5,59	5,68
Toets rente risiconorm				
10. Renterisiconorm	5,74	5,81	5,59	5,68
7. Renterisico op vaste schuld	1,04	1,00	0,00	0,96
11. Ruimte(+)/Overschrijding(-);(10-7)	4,70	4,81	5,59	4,72

Uit bovenstaande tabel is af te leiden dat onze gemeente voor 2022 tot en met 2025 binnen de gestelde renterisiconorm blijft. Het aangaan van nieuwe langlopende geldleningen is afhankelijk van het tempo waarin nieuwe investeringen zullen worden uitgevoerd.

3. Financiering

Voor de uitvoering van de gemeentelijke taken zijn financieringsmiddelen nodig. De financieringspositie van de gemeente Noord-Beveland en de daarbij behorende financieringsbehoefte in de jaren 2022 tot en met 2025 is als volgt:

Financieringsoverzicht		in miljoen euro			
		2022	2023	2024	2025
Aanwezige financieringsmiddelen	Leningen 31-12	12,9	13,8	13,9	12,9
	Reserves 31-12	19,0	18,4	18,1	17,7
Geactiveerde investeringen 31-12		33,7	33,2	31,8	32,9
Investeringsplanning		0,0	0,0	0,0	0,0
Financieringssaldo per 31-12		-1,8	-0,9	0,1	-2,3
Dekking financieringssaldo:					
Aan te trekken langlopende geldlening*		2,0	1,0	0,0	2,0

* indien en voor zover mogelijk kortlopende financiering i.v.m. rentepercentage

Het financieringstekort is het verschil tussen de totale financieringsbehoefte en de reeds beschikbare financieringsmiddelen.

Uit bovenstaande tabel valt af te leiden dat de gemeente in 2022 haar investeringen (€ 34,7 mln.) voor 56,4% financiert met eigen middelen (reserves (€ 19,0 mln.)). Hierbij is uitgegaan

van activeren van investeringen, verminderd met eventuele bijdragen van derden. Voor 2021 was de verhouding geraamd op 48,6%.

Mutaties lening portefeuille

Op dit moment heeft de gemeente geen leningen die in aanmerking komen voor vervroegde aflossing. Het gewogen gemiddelde rentepercentage over de leningenportefeuille in 2022 bedraagt 1,00%.

Economische ontwikkeling

Uit de juniraming en de actualisatie van de middellangetermijnverkenning die het Centraal Planbureau (CPB) op 22 juni heeft gepubliceerd blijkt dat de economie zich herstelt nu het aantal coronabesmettingen afneemt en de vaccinatiegraad toeneemt. De economie groeit in 2021 en 2022 met ruim 3% per jaar. De werkloosheid blijft in 2022 beperkt tot 4,1%, vrijwel gelijk aan het gemiddelde in 2017-2019, voor de crisis. Het bbp-niveau komt in 2025 weliswaar 1,5% lager uit dan voor de coronacrisis werd voorzien, maar dat is gunstiger dan het negatieve effect van 3% waar eerder van werd uitgegaan. De permanente economische schade van de coronapandemie blijft dus naar verwachting beperkt.

Verder verwacht het CPB dat de inflatie in 2021 oploopt, vooral door hogere grondstofprijzen. Het mondiale economische herstel en de aanhoudende aanbodbeperkingen door de OPEC hebben ertoe geleid dat de olieprijs is gestegen. Voor 2022 is een lichte daling van de olieprijs verondersteld. Ook de overige grondstoffen nemen momenteel sterk in prijs toe door het mondiale economisch herstel, wat - net als de olieprijs - ook met vertraging doorwerkt in de consumentenprijzen. Daarnaast dragen knelpunten in het containervervoer, tekorten aan halfgeleiders en andere leveringsproblemen door plotseling toenemende vraag naar specifieke producten bij aan hogere prijzen. Resterende restricties, zoals 1,5-meter afstand houden, beperken de capaciteit in met name de horeca. Dit werkt kostenverhogend uit. De consumentenprijsstijging neemt naar verwachting toe naar 2,0% in 2021. De onzekerheidsmarge rond de inflatieraming is toegenomen. Het is lastig om conclusies te trekken over de al dan niet tijdelijkheid van de huidige inflatiestijging: in internationaal verband wordt door sommigen gewezen op de mogelijkheid van een nieuwe loon-prijsspiraal. Op dit moment verwachten wij dat de inflatie weer afvlakt naar 1,8% in 2022.

Daarnaast constateert het CPB dat de kapitaalmarktrentes in de lift zitten, vooral in de Verenigde Staten. Door gunstiger vooruitzichten als gevolg van de vaccinatie, oplopende inflatieverwachtingen en door de nieuwe begrotingsplannen van de regering-Biden is dit jaar de Amerikaanse kapitaalmarktrente opgelopen met 0,7%-punt tot 1,6% in mei 2021, historisch gezien overigens nog steeds laag. Deze stijging was ook te zien in het eurogebied, waar de Duitse kapitaalmarktrente steeg met 0,4%-punt tot -0,2%. De stijging is geringer in het eurogebied doordat de vooruitzichten minder verbeterd zijn en door minder expansief begrotingsbeleid. Ondanks de hogere kapitaalmarktrentes zijn dit jaar de aandelenkoersen in de Verenigde Staten en Europa tot recordhoogtes gestegen. Ook de AEX bereikte het hoogste peil ooit. Voor Nederland blijven de lange rentetarieven naar verwachting voorlopig op een laag niveau.

De rente voor kort geld is in de regel lager dan die voor lang geld. Op grond van deze veronderstelling is het uitgangspunt om zo veel mogelijk in de financieringsbehoefte te voorzien door het aantrekken van kort geld (voor zover dat mogelijk is binnen de wettelijke normen van de kasgeldlimiet).

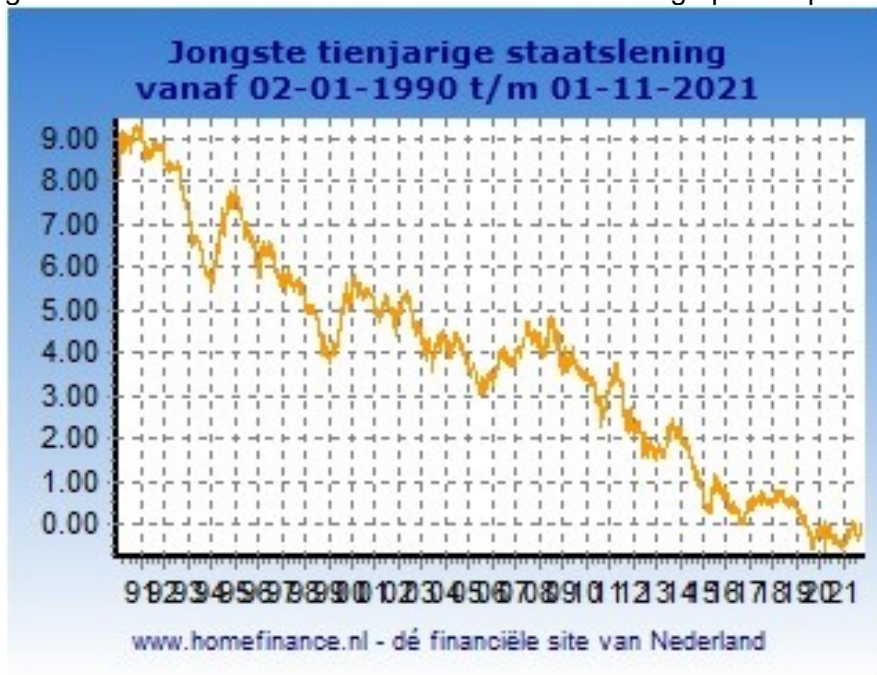
Geldmarktrente en Euribor

De geldmarktrente is de korte rente (looptijd tot twee jaar). Om de ontwikkeling van de geldmarktrente te volgen wordt vaak naar de Euribor tarieven gekeken. Dit zijn de tarieven waartegen een groot aantal Europese banken elkaar kortetermijnleningen in euro's verstrekken. Euribor staat voor Euro Interbank Offered Rate. Deze Euribor tarieven worden dagelijks bepaald en worden als basis gebruikt voor een groot aantal financiële producten. Onderstaande grafiek geeft een beeld van de historische ontwikkeling van Euribor.

Kapitaalmarktrente

De kapitaalmarktrente is de lange rente (looptijd vanaf twee jaar). Omdat er geen interbancaire langlopende rente bestaat, wordt bij het beoordelen van de ontwikkeling van de kapitaalmarktrente vaak naar de tarieven op staatsleningen gekeken. Onderstaande grafiek geeft een beeld van de historische renteontwikkeling op de kapitaalmarkt.

Rentelasten, renteresultaat en rentetoerekening

Schema rentetoerekening 2022 (renteomslag)			
Rentelasten lange financiering			€ 153.491
Rentelasten korte financiering			€ -
Rentebaten			€ - -/-
			<hr/>
Totaal door te rekenen externe rente			€ 153.491
Rente grondexploitaties	0,60% x €	803.377	€ 4.820 -/-
			<hr/>
Saldo door te rekenen externe rente			€ 148.671
Rente over eigen vermogen			€ -
Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	1,0% x €	1.106.500	€ 11.065
			<hr/>
De aan taakvelden (programma's incl. overzicht overhead) toe te rekenen rente			€ 159.736
Boekwaarden vaste activa totaal per 1 januari		€ 32.547.152	
Boekwaarden van investeringen met vaste rente		€ -	-/-
Boekwaarden t.b.v. renteomslag		€ 32.547.152	
Renteomslagpercentage			0,4908%
Renteomslagpercentage (afgerond)			0,50%
De aan taakvelden (programma's incl. overzicht overhead) toegerekende rente (renteomslag)			€ 162.736 -/-
Renteresultaat			€ -3.000

EMU-Saldo

Het EMU-saldo is het saldo van uitgaven en ontvangsten van de sector overheid. De sector overheid omvat de onderdelen centrale overheid, lokale overheid en sociale verzekeringsfondsen. Financiële transacties hebben geen gevolgen voor het EMU-saldo. Immers, de overheid ontvangt voor het ter beschikking stellen van middelen een vordering van gelijke waarde. Een deelneming in een onderneming is een voorbeeld van een financiële transactie. Het EMU-saldo van de gemeente Noord-Beveland ontwikkelt zich de komende jaren als volgt:

Omschrijving	2021	2022	2023
	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
	Volgens realisatie tot en met sept. 2021, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2022	Volgens meerjarenraming in begroting 2022
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-746	-244	-653
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	2.076	533	827
3. Mutatie voorzieningen	237	-18	-7
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-3.446	-151	-1.381
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo	861	-644	-106

Indien het EMU-saldo overschreden wordt, kunnen door middel van bestuurlijk overleg maatregelen genomen worden. Tijdens deze kabinetsperiode worden er naar verwachting geen sancties opgelegd.

3.6 Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering bestaat traditioneel uit de onderdelen personeel, informatisering, automatisering, communicatie, organisatie, financieel beheer en huisvesting. Bedrijfsvoering is van belang voor het verwezenlijken van de taken van de gemeente. Deze paragraaf geeft inzicht in de stand van zaken over de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering heeft als reikwijdte de gemeentelijke organisatie, niet alleen de ambtelijke, maar ook de bestuurlijke organisatie.

De gemeente Noord-Beveland is er voor haar burgers. Zij wil daadwerkelijk iets doen aan de kloof tussen overheid en de burgers, die laatste decennia is ontstaan. Hierbij past een andere rol van de gemeente. Niet alleen maar transparantie en een betere communicatie, maar vooral de zeggenschap meer teruggeven aan inwoners. Geen gemeentelijke overheid die controleert en beheerst, maar een die de regie voert en faciliteert. Hierdoor kunnen de inwoners van Noord-Beveland zelf meer vormgeven aan hun leefomgeving. Deze eigen verantwoordelijkheid leidt tot meer respect, samenwerken en rekening houden met elkaar. Dit zijn de belangrijkste fundamenten voor een betere leefbaarheid. Om invulling te geven aan de hierbij horende visie en doelstellingen moet de gemeentelijke organisatie gaan voor:

- Een zelfstandige gemeente Noord-Beveland, die inspeelt op de snelle maatschappelijke ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente;
- Optimale dienstverlening aan de burgers waarbij burgerparticipatie en eigen verantwoordelijkheid sleutelwoorden zijn;
- Een regio voerende ambtelijke organisatie met medewerkers die in staat zijn in te spelen op de snelle maatschappelijke ontwikkelingen;
- Een verdergaande deregulering bewerkstelligen.

Eén van de belangrijkste uitgangspunten in de huidige organisatieontwikkeling is het streven naar een organisatie met mensen die vinden dat (individuele) inspanningen moeten bijdragen aan het geheel van de gemeente Noord-Beveland. Met andere woorden: we gaan steeds voor het totaal en werken in het belang daarvan. Niet het belang van de afdeling of van de medewerker staat voorop, maar het belang van de organisatie gezien vanuit de Noord-Bevelandse gemeenschap. Alleen vanuit dat geheel kunnen we kwaliteit leveren in dienstverlening toegesneden op de vraag van de klant.

Het bovenstaande is vertaald in een missie:

”Noord-Beveland, voor een goed leefklimaat en maatwerk in dienstverlening.”

Om de toekomstige situatie te realiseren zal er de komende jaren het nodige moeten gebeuren. Randvoorwaarde daarbij is dat de organisatie aandacht heeft voor digitalisering, zoals verwoord in het Rijksoverheidsprogramma Agenda Digitale Overheid – NLDIGIbeter, waarbij digitale dienstverlening aan inwoners en bedrijven centraal staat.

Om u inzicht te geven in de maatregelen die ook in 2021 zullen gelden om het ambtelijk apparaat beter toe te rusten en daardoor beter te laten functioneren, volgen wij hieronder de zogenaamde PIOFAH-indeling.

Personeel en organisatie

Sinds 1 januari 2015 wordt de dienstverlening P&O vanuit de GR de Bevelanden aangeboden.

Organisatievisie

Vanuit de gedeelde ambitie ‘Slim en creatief samenwerken aan nog aantrekkelijker samen-

leven in Noord-Beveland' vindt de uitwerking van de organisatievisie plaats op basis van een viertal sporen. De eerste twee sporen zijn inmiddels opgepakt, namelijk:

Spoor 1: De noodzaak om goede mensen vast te houden en aan te trekken, met andere woorden het zijn van een aantrekkelijk werkgever;

Spoor 2: Het aanwezige personeel 'fit for the job' houden (= Strategische personeelsplanning)

De sporen 3 en 4 (respectievelijk de vertaling van de organisatievisie naar afdelingsvisies en de ontwikkeling van een feedbackprogramma staan, naast de afrondende activiteiten rondom spoor 1 en 2, het komende jaar op de rol.

Aantrekkelijk werkgeverschap

Om een aantrekkelijk werkgever te zijn en te blijven zijn een aantal hoofdthema's benoemd die de komende tijd aandacht behoeven. Rode draad hierin zijn de arbeidsvoorwaarden die dit aantrekkelijk werkgeverschap ondersteunen. Per thema schetsen we onderstaand kort de bevindingen en een aantal van de te ondernemen activiteiten. Deze activiteiten zijn opgestart en zullen in het jaar 2022 doorlopen.

- Balans werk en privé, werkdruk en PMO

Het afgelopen jaar heeft zichtbaar gemaakt dat plaats- en tijdonafhankelijk kunnen werken ook de nodige voordelen met zich meebrengt, en hiermee is ook een behoefte in beeld gekomen om medewerkers ook in de gelegenheid te stellen thuis te kunnen werken. Dit leidt ertoe dat er een Regeling Flexibel Werken in het leven wordt geroepen die de mogelijkheid biedt om thuis een Arbo verantwoorde werkplek in te richten die door de organisatie financieel wordt ondersteund. Dit draagt bij aan een betere balans tussen werk- en privé, het biedt immers ook de mogelijkheid tot een vrijere indeling van de werktijden.

- Werving- en selectiebeleid en onboarding

De krapte op de arbeidsmarkt maakt het steeds lastiger om adequaat bestaande vacatures in te vullen. Dat maakt de organisatie kwetsbaar. Een up-to-date werving- en selectiebeleid waarbij aandacht is voor positionering van de organisatie is hierbij van belang. Het is een problematiek die breder speelt, en vanuit de GR de Bevelanden gaat onderzocht worden of hier gezamenlijk met de andere gemeenten een geüniformeerd beleid in kan worden gevoerd. Ten aanzien van onboarding wordt gedacht aan onder meer een goed inwerkprogramma.

- Faciliteiten

Goede faciliteiten om het werk uit te kunnen oefenen zijn van belang, hiertoe worden maatwerkoplossingen aangedragen naar behoefte, b.v. ICT-middelen en communicatiemiddelen.

- Het goede gesprek

De gesprekscyclus is al langere tijd onderwerp van discussie en wordt vervangen door een jaarlijks toekomstgesprek waarin een gesprek wordt gevoerd op basis van gelijkwaardigheid over de inzet en ontwikkeling van de medewerker. Het jaarlijkse beoordelingsgesprek komt hiermee te vervallen en zal alleen nog worden gevoerd op rechtspositionele momenten zoals b.v. een vaste aanstelling of ondermaats/bovenmaats presteren.

De aan de beoordelingsgesprekken gekoppelde gratificatie zal vervolgens ook een andere vorm krijgen waarbij gedacht wordt aan een 'boter bij de vis principe'.

Strategische personeelsplanning

De ambitie van de gemeente Noord-Beveland kan alleen worden gerealiseerd met voldoende kwantiteit en kwaliteit van de medewerkers. Daarom is het van belang om continu een beeld te hebben van de ontwikkelingen van het werk, de functies en de taken en de mate waarin daaraan kan worden voldaan. Strategische personeelsplanning is een hulpmiddel om op het juiste moment de juiste medewerker in te kunnen zetten.

Vanuit een uitgevoerde 0-meting is in kaart gebracht of alle functies nog actueel zijn. Waarbij vervolgens per functie wordt ingeschat wat de ontwikkeling zal zijn. Vervolgstap is wat deze ontwikkeling voor de uitvoering van de functie betekent waarbij waar nodig

maatwerkafspraken gemaakt worden over de ontwikkeling. Strategische personeelsplanning is een doorlopend traject dat samen met de medewerkers wordt uitgevoerd. Dit vergt periodiek monitoring en daar waar nodig bijstelling.

Aanbesteding ARBO

Het huidige contract met Zorg van de Zaak loopt tot 1 juli 2022. In het derde kwartaal van 2021 wordt er een nieuwe aanbesteding opgestart samen met de andere Bevelandse gemeenten en de GR. Deze aanbesteding heeft als doel om met één arbodienstverlener een overeenkomst aan te gaan voor het ter beschikking stellen van (een) bedrijfsarts(en) die conform het eigen-Regiemodel de opdrachtgevers zal ondersteunen in het verzuimbegeleidingsproces.

Traineeprogramma

Om jongeren aan te trekken wordt binnen de aan de GR de Bevelanden deelnemende gemeenten gedacht aan een traineeprogramma. Met een traineeprogramma geven we schoolverlaters de kans kennis te maken met het werken in een gemeente. Het geeft de organisatie de kans om jonge mensen te ontwikkelen naar een toekomstige functie hetgeen een belangrijke bijdrage kan leveren aan te verwachten knelpunten die ontstaan door de krapte op de arbeidsmarkt.

Communicatie

Het gemeentebestuur van Noord-Beveland heeft de plicht en de intentie om haar doelgroepen over nieuwe plannen en uitvoering van beleid en regelgeving op tijd te informeren en eventueel te betrekken. Bovendien wil de gemeente ook aan haar burgers laten zien wat ze allemaal voor hen doet en hoe ze dat doet. Communicatie is een belangrijke kerntaak van de gemeente en hoort in het hart van het beleid thuis.

De maatschappij verandert. We hebben te maken met actieve en mondige inwoners. De verzorgingsstaat ontwikkelt zich naar een samenleving waarbij de verantwoordelijkheid meer en meer teruggelegd wordt bij de inwoners.

Samen

Eén van de speerpunten in het Koersdocument is dat de gemeente Noord-Beveland 'als lokale overheid een andere rol wil innemen, waarbij de inzet is om te komen tot een gedeelde verantwoordelijkheid voor verder ontwikkelen van Noord-Beveland'. Het samen doelen bereiken vereist een andere gedachtegang en communicatie kan hierbij helpen om die vertaalslag te maken in alle lagen.

Ook de samenwerking met andere organisaties staat hoog in het vaandel, zo is te lezen dat 'een aantal speerpunten van gemeentelijk beleid slechts gerealiseerd kan worden als dat in samenwerking met andere gemeenten geschiedt'. Die samenwerking is niet alleen voorbehouden aan gemeenten onderling, uiteraard ook met andere organisaties.

De visie op communicatie van de gemeente Noord-Beveland speelt in op ontwikkelingen waarbij onze inwoners centraal staan. Hun tevredenheid en hun betrokkenheid is het startpunt van handelen. Inwoners worden gehoord, kunnen hun mening geven door te participeren. Ze weten waarom bepaalde keuzes worden gemaakt en zien dat de gemeente zorgvuldig omgaat met hun belangen. Om dit te bereiken zijn transparante en professionele communicatie een hulpmiddel.

Professioneel en transparant

De raad geeft aan dat de communicatie professioneel en transparant dient te zijn. En dat het belangrijk is om als gemeente in te spelen op moderne digitale ontwikkelingen. Digitale ontwikkelingen zijn veelal een middel om dichterbij de burger te komen staan.

Communicatie is voorbehouden aan iedereen

Alle medewerkers van de gemeente spelen samen met het college en de raadsleden een rol en zijn de belangrijkste succesfactor. Trotse en betrokken ambtenaren, bestuurders en raadsleden onderhouden contacten met onze inwoners en dragen de cultuur van de gemeente uit.

Interne Communicatie

Interne communicatie is álle communicatie tussen medewerkers, van een gesprek bij de koffieautomaat tot een toespraak van de burgemeester bij de kerstbijeenkomst. Meer specifiek gaat het om communicatie om organisatorische en/of individuele doelen te bewerkstelligen. Veel belangrijker dan strategieën en instrumenten is dan ook het besef, op alle niveaus, dat communiceren nodig is. Het communicatiebeleid richt zich op het versterken van dit bewustzijn, het faciliteren van de uitvoering en de ondersteuning die hierbij vanuit afdeling Communicatie wordt geleverd.

Doelstellingen:

- Communicatie is een regulier onderdeel van de beleidsvorming en de beleidsontwikkeling.
- Intranet wordt gebruikt als primair communicatiemiddel; afhankelijk van het doel kunnen er ook andere middelen worden ingezet.
- De interne doelgroepen beschikken tijdig over juiste en eenduidige informatie die voor hen van belang is. Dit draagt bij aan begrip voor en acceptatie van veranderingen (draagvlak).
- De huisstijl wordt algemeen toegepast.
- Indien nodig de ambtenaren voorzien van bepaalde trainingen, te denken valt aan schrijftrainingen (voor iedereen begrijpbare taal).
- Eerst intern communiceren, dan extern.

Beleid

Eind 2018 is een nieuw communicatiebeleid geschreven voor zowel interne als externe communicatie gebaseerd op het Koersdocument 2018-2022 'Vernieuwend Besturen in Noord-Beveland'. Dit is de leidraad geweest voor de gang van zaken van afgelopen jaar en ook voor 2022.

Social intranet

Plein 6 is ons (Bevelandsbrede) intranet, een grote rol ligt voor interactie. Dit wordt continu geoptimaliseerd. Naast formele berichten is er ook aandacht voor informeel nieuws. Het is eenvoudig voor eenieder om berichten te plaatsen.

Digitale overlegvormen

Naar aanleiding van de coronacrisis is de verwachting dat in 2022 vaker digitale overleggen zullen plaatsvinden dan voor de coronacrisis het geval was. Door de crisis zijn alle ambtenaren in staat digitaal te vergaderen door de aanschaf van MS Teams.

Interne nieuwsbrief communicatie

Intern informeren we de collega's over de werkzaamheden van communicatie via een maandelijkse nieuwsbrief. Dit wordt in 2022 ook voortgezet.

Aandacht voor taal

Via de campagne Direct Duidelijk vanuit het ministerie wordt aandacht besteed aan helder en duidelijk schrijven. Onder andere standaardbrieven worden herschreven en ambtenaren wordt een schrijftraining aangeboden.

Externe Communicatie

De burgers zijn voor de gemeente de primaire doelgroep van externe communicatie. Het klassieke communicatiemodel kennis – houding – gedrag speelt een belangrijke rol. Als de burgers goed geïnformeerd worden, zal dat hun houding en gedrag ten opzichte van de gemeente positief beïnvloeden, zeker als er ruimte is voor interactie.

De gemeente is verantwoordelijk voor het goed informeren van haar inwoners en dient ook te zorgen voor goede mogelijkheden om informatie vanuit de burgers naar de organisatie te brengen. Daarnaast is er steeds meer ruimte voor interactie door middel van verschillende vormen van burgerparticipatie.

Doelstellingen:

- Verkleinen van de afstand tussen bestuur en burger door transparant bestuur, interactieve communicatie en participatie van burgers.
- Juiste beeldvorming over het bestuur en het beleid bij burgers en andere doelgroepen.
- Doelgroepgerichte communicatie in begrijpelijke taal.
- De burger kiest zelf op welke wijze hij met de gemeente communiceert. De gemeente biedt zoveel mogelijk passende kanalen.
- Om de herkenbaarheid te versterken wordt de huisstijl volledig en eenduidig doorgevoerd en de bewaking hiervan geregeld.
- Een toegankelijke website, ook voor mensen met een beperking.
- Het uitdragen van (elementen van) de kernboodschap zoals die ook in het Koersdocument is omschreven 'Noord-Beveland is een groene oase in de Zeeuwse delta waar het goed toeven, wonen, werken en recreëren is'.

Extern communicatiebeleid

Beleid

Naar verwachting wordt in 2022 een nieuw communicatiebeleid opgesteld naar aanleiding van een nieuw koersdocument.

Schriftelijke communicatiemiddelen

Het Gele Krantje en de Peelanders worden in 2022 op eenzelfde manier ingezet als in 2021. Ook zal er een Verkiezingskrant worden opgemaakt. Daarnaast worden flyers en posters ontwikkeld indien nodig.

Pers

De goede relatie met de pers wordt ook in 2022 voortgezet. Journalisten weten de gemeente goed te vinden en omgekeerd. Persberichten worden verstuurd indien nodig. Pers half uurtjes worden georganiseerd om op informele wijze over het laatste nieuws van de gemeente te praten.

Social media

We zijn te vinden op Twitter, Facebook, Instagram en LinkedIn. Via deze uitingen lichten we mensen voor over allerlei gemeentelijke nieuws. Dit wordt in 2022 op eenzelfde manier voortgezet.

Evenementen

Verschillende evenementen worden georganiseerd door communicatie zoals de nieuwjaarsreceptie en een evenement voor nieuwe inwoners.

Projectcommunicatie

Communicatie is betrokken bij veel verschillende projecten die in 2022 doorgang vinden en adviseert waar nodig.

Speeches/voorwoorden college

Deze worden zoals gewoonlijk ook in 2022 voorbereid door communicatie.

Huisstijl

Juist gebruik van de huisstijl wordt bewaakt door communicatie.

Arbeidsmarktcommunicatie

Gezien het steeds moeilijker is om sollicitanten te vinden, is binnen GR De Bevelanden een werkgroep arbeidsmarktcommunicatie opgericht. De communicatieadviseur neemt hieraan deel. Door deze werkgroep is de nieuwe Werkenbijdebevelanden website opgericht. Ook is er aandacht voor vacatures en zorgt communicatie voor de advertenties.

Crisiscommunicatie

De communicatieadviseur en communicatiemedewerker hebben een rol in de crisiscommunicatie-structuur van de VRZ. Hiervoor werken alle Zeeuwse gemeenten samen onder de vlag van Bevolkingszorg.

Gemeentelijke website

In 2021 is een nieuwe website gerealiseerd. Afdeling communicatie houdt deze actueel. Het contentbeheer wordt in 2022 op dezelfde manier voortgezet als het jaar daarvoor, namelijk door middel van een contentjaarplan. Dit plan wordt jaarlijks geactualiseerd. Met behulp van het programma SiteImprove wordt de website doorlopend gemonitord en waar nodig verbeterd. Ook worden de toptaken regelmatig geactualiseerd.

Sinds 22 december 2016 is er een nieuwe Europese richtlijn voor de toegankelijkheid van websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties. Nederland heeft deze Europese richtlijn omgezet in een Algemene Maatregel van Bestuur: Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid. Dit is per 1 juli 2018 van kracht.

Middelen

Team Financiën

Er wordt al jaren een steeds groter beroep gedaan op Team Financiën als het gaat om nieuwe activiteiten die vanuit het Rijk worden opgelegd en een intensivering van vragen naar rapportages en analyses waarmee het college en de gemeenteraad besluiten kan nemen. Om goed uitvoering te geven aan de nieuwe en intensievere activiteiten heeft er inmiddels (gedeeltelijk) uitbreiding plaatsgevonden. Om alle taken goed op te kunnen pakken wordt er nog gekeken om de afdeling verder uit te breiden.

Het komt daarbij niet slecht uit dat de verandering van de rechtmatigheidsverantwoording met een jaar is uitgesteld van verslagjaar 2021 naar 2022 (zie het kopje rechtmatigheid voor verdere informatie).

In 2021 heeft er samen met de overige Bevelandse gemeente en GR de Bevelanden een aanbesteding plaatsgevonden voor een nieuw financieel softwarepakket. Hieruit kwam het softwarepakket Key2Financien. Het nieuwe softwarepakket zal op 1 januari 2022 operationeel worden. Inmiddels is team Financiën druk bezig met het testen en implementeren van dit nieuwe systeem. De verwachting is dat dit in 2022 ook nog veel extra tijd zal kosten.

Naast bovenstaande werkzaamheden spelen nog de volgende werkzaamheden: herverdeling gemeentefonds, monitoren, analyseren en rapporteren gevolgen corona, voldoen aan de vraag naar extra rapportage en analyses door het college en de gemeenteraad enz. Deze werkzaamheden gebeuren uiteraard naast de producten van de reguliere planning en control cyclus.

Belastingen

De belastingwerkzaamheden zijn uitbesteed aan Bobeldijck BV. Zij zorgen ervoor dat de diverse belastingaanslagen opgelegd worden en voor het waarderen van WOZ-waarde van de diverse objecten. Het innen van de belastingen gebeurt door de gemeente Noord-Beveland zelf. De kwijtschelding is uitbesteed aan het Waterschap.

De waarderingskamer heeft “goed” geoordeeld over de uitvoering van de wet WOZ in de gemeente Noord-Beveland.

Rechtmatigheid

Een van de nieuwe taken is de rechtmatigheidsverantwoording. In de huidige situatie geeft de accountant in de controleverklaring een oordeel over de rechtmatigheid van het handelen van de gemeente. In de nieuwe situatie legt het college rechtstreeks verantwoording af over de (financiële) rechtmatigheid van het gevoerde bestuur, aan de hand van rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. De accountant controleert deze verantwoording vervolgens op getrouwheid. Zij kijken dus of hetgeen het college meldt in de rechtmatigheidsverantwoording juist en volledig is.

De uitdagingen waar de gemeente (nog steeds) voor staat zijn nog groot. Denk hierbij aan de overheveling van taken uit het sociaal domein (Wmo, Jeugdhulp, etc.), Europese aanbestedingen, energie transitie en uiteraard de gevolgen van de coronacrisis.

Tegelijkertijd is er de roep om transparantie van de gemeentelijke organisatie zodat de gemeenteraad zijn controlerende taak beter kan uitvoeren.

Deze ontwikkelingen maken dat het meer dan ooit van belang is dat gemeente Noord-Beveland grip heeft op haar interne processen en de daarbij behorende financiële huishouding. De gemeente moet zelf aantonen dat ze budgetten rechtmatig besteedt en het college van B&W geeft daarbij een rechtmatigheidsverantwoording af aan de gemeenteraad en gaat daar zelf over in gesprek met de gemeenteraad (voorheen was dit de taak van de accountant).

De nieuwe rechtmatigheidsverantwoording zou ingaan per verslagjaar 2021, maar is een jaar uitgesteld naar verslagjaar 2022. De planningen worden hierop aangepast. Gezien het capaciteitstekort bij team Financiën komt het goed uit dat dit met een jaar is uitgesteld.

Inkoop- en aanbestedingsbeleid

De gemeente is aangesloten bij de Stichting Inkoopbureau West-Brabant. Het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente is vastgelegd in de beleidsnotitie inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeente Noord-Beveland. Alle inkoop- en aanbestedingsbeleid worden volgens dit beleid uitgevoerd. Als daartoe gegronde argumenten zijn, wordt gemotiveerd afgeweken van dit beleid middels een collegebesluit.

Team DIV

Notitie gemaakt. De uitrol van die notitie is onderhanden.

Gezien de ontwikkelingen bij de digitalisering/zaakgericht werken en personeelsverloop is er een notitie opgesteld, zodat de afdeling DIV/archief weer voor de toekomst voorbereid is. De uitrol van deze notitie is onderhanden. Ook staat er nog een vacature open welke momenteel door inhuur wordt ingevuld.

Informatievoorziening en Automatisering

Gemeenten hebben zich ontwikkeld tot de meest nabije overheid voor burgers, bedrijven en instellingen. Daarbij werken we aan het verbeteren van onze publieke dienstverlening en de ondersteunende informatievoorziening.

De ICT-taak is centraal belegd binnen GR de Bevelanden. In 2022 zal GR de Bevelanden samen met de deelnemers de visie op Informatievoorziening opleveren. Verschillende aspecten van de netwerksamenleving en wat dit betekent voor de Informatievoorziening in de deelnemende gemeenten worden daarin meegenomen.

In het Rijksoverheidsprogramma Digitale Overheid en NLDIGIbeter vraagt de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aandacht voor de doorontwikkeling van de digitale overheid en het ontstaan van de i-Samenleving. Vanuit het ministerie van BZK en de VNG wordt dit proces ondersteund door concepten en instrumentarium aan te reiken. De Generieke Digitale Infrastructuur (GDI), geborgd in de wet Digitale Overheid, loopt als een rode draad door deze programma's. Hiermee wordt het gebruik van generieke digitale voorzieningen bevorderd. Het stelsel van basisregistraties speelt een belangrijke rol, tevens wordt de vindbaarheid, begrijpelijkheid en herkenbaarheid van digitale dienstverlening gewaarborgd.

Binnen de Bevelanden is het concept van zaakgericht werken ingevoerd, waarbij informatie in samenhang binnen een zaak wordt opgeslagen en ontsloten. In 2022 is er aandacht voor duurzaam digitaal informatiebeheer en worden maatregelen genomen ter bevordering van vindbaarheid van informatie.

Informatiebeveiliging

De BIO is een doorontwikkeling, ofwel een 'update', van de BIG. Gemeenten baseren hun informatiebeveiligingsbeleid en hun verantwoording aan de gemeenteraad en de toezichthouders vanuit het Rijk (middels ENSIA) op deze BIG. De werkzaamheden die voor de BIG zijn verricht zijn al grotendeels in lijn met de BIO.

Meer risicomanagement

De BIO legt meer nadruk op risicomanagement dan de BIG, die meer gaat over specifieke maatregelen. De rol van de bestuurder en lijnmanager is ten aanzien van risicomanagement explicieter dan de BIG aangaf. Om daaraan invulling te geven wordt tegelijkertijd met de BIO een handreiking '10 bestuurlijke principes voor informatiebeveiliging' van kracht. Deze principes ondersteunen bestuurders bij de invulling van hun verantwoordelijkheid.

De BIO verschilt op een aantal punten van de BIG. De grootste verschillen zijn:

- Minder maatregelen (bijna 60% minder)
- Maatregelen zijn altijd verplicht
- Meer risicomanagement (het begint met een Baselinetoets BIO)
- 3 Basisbeveiligingniveaus (BBN)
- Selectie van ontbrekende maatregelen vooraf
- Toewijzing van maatregelen op eindverantwoordelijke
- Een baselinetoets die rekening houdt met die 3 niveaus

De grootste verandering is dat ook bijvoorbeeld ENSIA compleet opnieuw zal moeten worden ingericht en daar is heel wat werk te verzetten. Ook een grote verandering is dat de aanpak anders is dan bij de BIG en dat betekent ook een wijziging in het ondersteuningsaanbod van de IBD door middel van operationele BIO-producten voor gemeenten.

De BIO geldt voor alle gemeentelijke processen en de verantwoordelijkheid voor informatieveiligheid ligt nu expliciet(er) bij de proceseigenaar. Voor de gemeente Noord-Beveland gaat dit om de beveiliging van gegevens en systemen binnen onze organisatie en natuurlijk hoe mensen hiermee omgaan.

Het gaat om het inrichten van processen en procedures, om kennis en bewustzijn. En in de laatste plaats pas om techniek. Of de dreiging nu komt van een onbewuste medewerker, een criminele organisatie of een stroomstoring: de technische en organisatorische maatregelen om schade te voorkomen, te beperken en te vermijden zijn hetzelfde. Risicomanagement is de basis van een goede informatiebeveiliging.

De risico's van een slechte informatiebeveiliging zijn talrijk: privacy schendingen door een datalek, economische schade door het uitlekken van vertrouwelijke plannen, fysieke schade door storingen in systemen in de openbare ruimte en de nieuwe trend gijzelsoftware met afkoopsom (voorbeeld: Hack bij Hof van Twente).

Gemeentelijke bestuurders zijn verantwoordelijk voor de informatiebeveiliging van de gemeente. Zij bepalen hoeveel risico de gemeente wil lopen.

Inwoners en ondernemers moeten erop kunnen vertrouwen dat hun gegevens veilig zijn, dat de informatie die de gemeente uitwisselt met andere overheden betrouwbaar is en dat de gemeente zorgt voor een veilige leefomgeving. Betrouwbare informatie is de belangrijkste grondstof voor een gemeente om haar werk goed te kunnen doen. Hiervoor is informatiebeveiliging een randvoorwaarde.

3.7 Grondbeleid

Algemeen

Grondbeleid staat ten dienste van ruimtelijke en sociale doelstellingen en schetst de instrumenten die door de overheid worden ingezet om deze doelstellingen te verwezenlijken. Ook bevat het de wettelijke, beleidsmatige en financiële kaders en de te hanteren risicoanalyse van het gevoerde grondbeleid. Het grondbeleid voor de gemeente Noord-Beveland is opgenomen in de 'Nota Grondbeleid gemeente Noord-Beveland'. De nota wordt in 2021 herzien op basis van de gewijzigde economische situatie en ruimtelijke opgave ten opzichte van het moment van vaststelling van de laatste nota in 2013, alsmede in 2017 gewijzigde BBV-regelgeving, de nieuwe Omgevingsvisie en de invoering van de Omgevingswet per 1 juli 2022. Met de nota worden kaders gesteld die meerjarig gelden. De nota biedt de mogelijkheid binnen deze kaders flexibel in te kunnen spelen op wijzigingen in de markt en verschaft zowel intern als extern transparantie over kaders waarbinnen grondexploitatieprojecten mogelijk gemaakt worden. Rode draad in het herzien van de nota vormt de vraag "Wat zijn de kaders die de gemeenteraad met betrekking tot grondbeleid wenst vast te leggen?".

Wijze van uitvoering van het grondbeleid

Inzicht in het gevoerde c.q. te voeren grondbeleid is onontbeerlijk gezien het grote financiële belang en de risico's gemoeid met het exploiteren van gronden. De Nota Grondbeleid bevat een samenvatting van de ruimtelijke visie en het beleid van de gemeente. De kaders zijn als volgt vastgesteld:

- De gemeente constateert dat de marktvraag al jaren hoger ligt dan de woningbehoefte zoals die volgt uit demografische prognoses. Ten opzichte van de verwachte behoefte wordt gestreefd naar ca. 30% overcapaciteit in het totale programma (privaat + publiek) t.o.v. de nieuwbouwbehoefte t/m 2030, om flexibel in te kunnen spelen op de marktvraag en daarmee voldoende woningaanbod in de gemeente te waarborgen.
- Versterking van de (bestaande) verscheidenheid en behoud van de basiskwaliteit in elke kern is richtinggevend.
- Wonen dient primair in de woonkernen plaats te vinden waarbij de focus voor nieuwbouw de komende jaren zal liggen op de kernen met relatief de meeste voorzieningen.
- Er wordt vooral ingezet op betaalbare woningen. De focus ligt op woningen voor ouderen en zorgwoningen.
- In Noord-Beveland kan alleen nog maar uitbreiding van bestaande bedrijventerreinen plaatsvinden.
- Het uitgangspunt is minimaal een supermarkt te behouden in Kamperland, Kortgene, Colijnsplaat en Wissenkerke. Wanneer uit de kosten-batenanalyse blijkt dat dit niet (financieel) haalbaar is, kan hiervan worden afgeweken.
- Mede door het actieve grondbeleid dat de gemeente heeft gevoerd, volstond in de afgelopen jaren een faciliterend grondbeleid met niet of nauwelijks grondaankopen. In de nieuwe nota grondbeleid zal een 'situationeel' grondbeleid worden voorgesteld waarbij in bepaalde gevallen grondaankopen voor grondexploitatie en/of strategische grondaankopen weer aan de orde kunnen zijn. Het moet dan gaan om locaties met majeure publieke doelstelling die zonder een actieve grondhouding van de gemeente naar verwachting niet binnen de gewenste termijn tot ontwikkeling komen.

Daarnaast zijn de kaders vastgelegd op het gebied van risicomangement en weerstandsvermogen, winst- en verliesneming, fondsafdrachten en grondprijnsbeleid en de verdeling van verantwoordelijkheden in de organisatie. Ook de wijze van rapporteren aan de raad en projectbeheersing en informatievoorziening zijn opgenomen in de Nota Grondbeleid gemeente Noord-Beveland.

<u>Kern</u>	<u>Project</u>	<u>Mogelijk aantal woningen</u>
Kamperland	Campervelden	50
Kamperland	Havenkanaal	15
Kamperland	Zorgresidence Ruitenplaat	0
Kamperland	Veerweg	0
Kamperland	Nieuwstraat	0
Kamperland	Oosthavendijk	6
Kamperland	Havenweg jachthaven	8
Wissenkerke	Akkerrand	10
Wissenkerke	Sportvelden	27
Wissenkerke	Dorpsweg/Ooststraat	3
Kortgene	Stadspolder*	0
Kortgene	Beurtschipperstraat	20
Kortgene	Westdijk	1
Colijnsplaat	Valkreek	1
Colijnsplaat	Havenplateau	0
Colijnsplaat	Ringweg	2
Kats	Kreekpad	8
Geersdijk	Sportvelden	3

* Er is een bestemmingsplan in voorbereiding om nog woningbouw mogelijk te maken

De woningbouwplanningslijst van 2013 voorzag in de periode tot en met 2020 in de bouw van ca. 235 woningen, verspreid over alle kernen en zowel op uitbreidings-, inbreidings- en op herstructureringslocaties. Ontwikkeling van de locaties vindt zowel plaats door de gemeente (actief) als door particulieren/projectontwikkelaars (faciliterend). In 2013 t/m 2020 zijn er 323 nieuwe woningen gebouwd, waarvan 91 in 2020. Het monitoren van de woningbouwplanning geeft een beter beeld wanneer dit over meerdere jaren wordt gezien. In de jaren 2013 tot en met 2015 zaten we nog in de economische crisis. De laatste jaren hebben we de crisis achter ons gelaten en zien we het aantal gebouwde woningen weer flink aantrekken.

Jaarlijks wordt ook het aantal gesloopte woningen bijgehouden, net als de vervangende nieuwbouw. De afgelopen 7 jaar (2013 t/m 2020) zijn er 106 woningen gesloopt waarvan er 67 zijn/worden vervangen door nieuwbouw.

Ten opzichte van de voorgaande begroting hebben er wat wijzigingen plaatsgevonden. Het betreft voornamelijk doorschuiven van woningen naar een achterliggende periode.

In de vorm van RIP II te Kamperland heeft de gemeente 1,16 netto hectare grond die vanaf 2011 zou worden uitgegeven, als uitbreiding van het bedrijfsterrein RIP I. Bij gebrek aan belangstelling is echter nog niet gestart met het bouwrijp maken. Door verbetering van de economische situatie neemt de belangstelling toe en zal naar het zich laat aanzien gestart worden met het bouwrijp maken.

Sinds 1 januari 2016 zijn de niet in exploitatie genomen gronden afgeschaft. Deze moeten opgenomen worden naar de MVA op de balans onder 'strategische gronden'. De gemeente Noord-Beveland heeft één strategische grond. Dit betreft de Molenweg Colijnsplaat. Deze strategische grond zal in deze paragraaf dan ook verder buiten beschouwing gelaten worden.

Voor de in exploitatie genomen gronden zijn de huidige boekwaardes geëxtrapoleerd teneinde iets te kunnen zeggen over het uiteindelijke resultaat.

Bij de vermelde plannen zijn de becijferingen tot stand gekomen op basis van de gegevens zoals opgenomen in het actuele woningbouwprogramma, de door de raad vastgestelde grondprijnsnota.

De grondprijnsnota is in 2021 opnieuw vastgesteld. De gronden waar woningbouw op gaat plaatsvinden zijn afzonderlijk getaxeerd. Bij het opstellen van de grondexploitaties is uitgegaan van deze getaxeerde verkoopprijzen.

Daarnaast wordt er gerekend met een rekenrente van 0,6% conform de rente omslag voor de grondexploitaties (zie hiervoor de paragraaf financiering).

Voor de inrichting van een plan € 500.000,-- per ha voor kosten bouwrijpmaken, woonrijpmaken en de kosten van voorbereiding en toezicht.

De grondprijnsnota wordt jaarlijks geactualiseerd.

Toepassing van het voorgaande heeft geleid tot de volgende geprognosticeerde resultaten:

	Verwacht resultaat	Voordelig /nadelig	Reeds genomen winst / verlies (-)	Einde expl. Per.
In exploitatie genomen bouwgronden:				
- Kamperland, Handelshaven fase 2	853.988	Voordelig	3.056.500	2022
- Wissenkerke, Zuid-Oost (Locatie van der Maas)	3.110	Voordelig	-285.400	2023
- Wissenkerke, Sportvelden	415.185	Voordelig	283.500	2027
- Kamperland, bedrijventerrein Rip II	675.921	Voordelig	30.736	2025
- Kortgene, Stadspolder	523.812	Voordelig	501.000	2025
- Sportvelden Geersdijk	193.455	Voordelig	97.000	2024
- Jachthaven Kamperland	30.100	Voordelig	0	2024
- Voormalige locatie Zeelandnet	714.239	Voordelig	0	2030

In 2015 is er een koopovereenkomst gesloten tussen de gemeente Noord-Beveland en Bouwbedrijf De Delta over de gronden Handelshaven fase 2 in Kamperland. Deze overeenkomst houdt in dat Bouwbedrijf De Delta de gronden voor € 4.500.000 koopt van de gemeente en deze zelf bouwrijp maakt.

De totale grondexploitatie betreft 28 kavels. Bij de verkoop van de eerste 20 kavels zal de totale opbrengst (€ 4.500.000) ontvangen zijn. In 2017 t/m 2019 zijn er 11 van de 20 kavels verkocht. Hiervoor is reeds een winst genomen van € 3.056.500 De verwachting is dat de laatste kavels in 2022 verkocht zullen worden. De totale winst komt dan uit op € 3.910.000.

Er ligt voor de grondexploitatie Wissenkerke Zuid-Oost een concept koopovereenkomst om het hele gebied op te kopen (incl. kortingsregeling). De verwachting is dat deze verkoop in 2023 plaats zal vinden. Op deze grondexploitatie is al eerder een verlies genomen van € 285.400. Na de laatste verkoop en nog wat laatste kosten in het gebied is de verwachting dat de grondexploitatie in 2023 kan worden afgesloten.

Eind 2019 is er een koopovereenkomst (incl. kortingsregeling) gesloten voor de verkoop van het hele gebied Sportvelden Wissenkerke aan een projectontwikkelaar. De kosten voor woonrijp maken zijn daarbij voor rekening van de koper. Er is al eerder een tussentijdse winst genomen van in totaal € 283.500. De verwachting is dat de grondexploitatie Sportvelden Wissenkerke in 2027 met een winst van € 415.000 kan worden afgesloten. De totale winst komt dan op € 699.000.

Sinds 2017/2018 is de Aldi tijdelijk gevestigd op bedrijventerrein Rip II. Hiervoor betaalt de Aldi huur. In 2021 zal de Aldi zich definitief vestigen op het bedrijventerrein. Daarnaast is er nog 6000 m2 bedrijventerrein over. De verwachting is dat deze gronden in de periode 2022 t/m 2025 verkocht worden. Door de overeenkomst met de Aldi is er al eerder tussentijdse winst genomen van € 31.000. De verwachting is dat deze grondexploitatie in 2025 kan worden afgesloten met een winst van € 676.000. De totale winst komt dan uit op € 707.000.

Op dit moment zijn er al veel kavels via een projectontwikkelaar verkocht op de Stadspolder Kortgene. De verwachting is dat de overgebleven vrije kavels ook via een projectontwikkelaar uitgegeven zullen worden. Hierdoor zullen deze gronden sneller verkocht kunnen worden. De verwachting is dat de Stadspolder Kortgene in 2025 afgesloten kan worden met een winst van € 524.000. Na de al eerder genomen winst (ad. € 501.000) is de verwachting dat de totale winst dan uitkomt op € 1.025.000.

De grondexploitatie Sportvelden Geersdijk is uitgebreid met 1.100 m2. Hiervoor moet het bestemmingsplan echter nog worden aangepast. De verwachting is dat de grondexploitatie Sportvelden Geersdijk met de extra gronden in 2024 met een positief saldo van € 193.000 kan worden afgesloten. In 2019 heeft er een tussentijdse winst name plaats gevonden van € 97.000. De totale winst zou dan op € 290.000 uitkomen.

De verwachting is dat de grondexploitatie Jachthaven Kamperland in 2024 met een positief saldo van € 30.000 kan worden afgerond. Hierbij is de verwachting dat de eerste verkopen in 2023 zullen plaatsvinden.

In 2017 heeft de gemeente Noord-Beveland besloten tot de aankoop van de percelen grond van het voormalige Zeelandnet te Kamperland.

Op dit moment is nog maar een klein deel bedrijfsmatig bestemd, waardoor de kosten en opbrengsten globaal zijn ingeschat. Voor het uitgeven van het overgrote deel van de gronden moet het bestemmingsplan nog worden aangepast.

De voorzichtige verwachting is dat de grondexploitatie in 2030 met een winst van € 714.000 kan worden afgesloten.

Vennootschapsbelasting

De gemeenten zijn verplicht om Vennootschapsbelasting (Vpb) te gaan betalen over de winst die ze maken met hun ondernemingsactiviteiten. Voor de gemeente Noord-Beveland zal er met name Vpb betaald moeten worden over de winst uit grondexploitaties (grondexploitaties is een ondernemingsactiviteit) en eventueel nog wat overige zaken (verkoop snippergroen, opbrengst reststromen ed.).

Deloitte heeft op basis van de grondexploitatie van de jaarrekening 2020 de volgende verwachte Vpb last berekend vanaf 2021 t/m 2025:

	2021	2022	2023	2024	2025
Prognose belastbare fiscale winst	1.098.524	-375.333	308.091	232.578	206.811
Carry forward (9 jaar)	-306.038				
Carry backward (1 jaar)	-375.333	375.333			
	417.153	0	308.091	232.578	206.811
	2021	2022	2023	2024	2025
Stand verlies compensatie 1 januari	306.038				
Verlies verrekening (carry forward)	-306.038				
Stand verlies compensatie 31 december	0	0	0	0	0
Verschuldigde VPB	77.122	0	53.456	37.069	31.478

Hierbij de aantekening dat dit prognoses betreffen op basis van de jaarrekening 2020. De werkelijkheid kan hiervan afwijken. Dit is afhankelijk van onder andere de verkopen dit in de tijd zijn uitgezet en eventuele kosten die nog gemaakt gaan worden. Deloitte maakt jaarlijks bij de jaarrekening nieuwe prognoses voor wat betreft de Vpb last.

Bovenstaande cijfers zijn als Vpb last in de meerjaren begroting vanaf 2022 opgenomen.

Risico's en grondexploitatie

De bestemmingsreserve grondexploitaties bedraagt € 1.168.312. De hoogte van deze risico reserve wordt jaarlijks bij de begroting tegen het licht gehouden. Op de meeste grondexploitaties lopen de verkopen goed op een aantal andere gaat het nog niet zo vlot. Hierdoor is het noodzakelijk de hoogte van deze risico reserve aan te houden.

Daarnaast is in 2019 de grondexploitatie terrein Zeelandnet in exploitatie gegaan. Voor deze grondexploitatie is op dit moment nog geen bestemmingsplan vastgesteld. Daarnaast is het plan in strijd met het Provinciale beleid voor het bedrijvenprogramma. Dit is een aanzienlijk risico voor deze grondexploitatie.

Doordat de exploitatie van Wissenkerke Zuidoost een verliesgevend saldo laat zien is in totaal een voorziening aangelegd van € 285.400. Hierdoor is de hoogte van de "voorziening wegens te verwachten verliezen" € 285.400.

Het beleid van de gemeente is er ook op gericht om grote risico's te vermijden. Zo wordt in de meeste gevallen pas gestart met bouw- en woonrijp maken als er zicht is op verkopen. Door deze methodiek lopen de lasten nooit te ver voor de baten uit.

Bij diverse grondexploitaties zijn nog grote onzekerheden voor wat betreft de kosten en opbrengsten. Een aantal grondexploitaties hebben een langdurige looptijd. De kans is daardoor aanwezig dat er in de toekomst meer "voorzieningen wegens te verwachte verliezen" aangelegd moeten worden.

Een ander risico voor de toekomst is dat er op de woningbouwplanningslijst op dit moment meer woningen staan als de primos cijfers over de periode 2021-2025 aangeeft. De verwachting volgens de primos cijfers is dat het bevolkingsaantal en het aantal huishoudens op Noord-Beveland minder snel toeneemt als het aantal woningen op de woningbouwplanningslijst. Dit kan een risico worden voor de grondexploitaties.

De prognoses van Deloitte wijzen uit dat er de komende jaren waarschijnlijk Vpb (vennootschapsbelasting) verschuldigd is over de winsten op de grondexploitaties. Voor meer informatie verwijzen we naar het kopje vennootschapsbelasting in deze paragraaf.

De opgesomde risico's zijn in ieder geval elk jaar onderwerp van discussie bij de vaststelling van de jaarrekening.

4 Financiële begroting

4.1 Geprognosticeerde balans

Geprognosticeerde balans 2022-2025

bedragen x € 1.000

ACTIVA:	1-1-2022	Afschrij-			1-1-2023	Afschrij-			1-1-2024	Afschrij-			1-1-2025	Afschrij-			1-1-2026
		Vermeer- deringen	Vermin- deringen	vingen tlv exploitatie		Vermeer- deringen	Vermin- deringen	vingen tlv exploitatie		Vermeer- deringen	Vermin- deringen	vingen tlv exploitatie		Vermeer- deringen	Vermin- deringen	vingen tlv exploitatie	
Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Investerings met een economisch nut	24.525	1.750	0	-1.403	24.872	1.978	0	-1.438	25.412	859	0	-1.379	24.892	870	0	-1.334	24.428
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	7.295	617	0	-431	7.481	747	0	-460	7.768	867	0	-493	8.142	167	0	-496	7.813
Financiële vaste activa	727	0	0	0	727	0	0	0	727	0	0	0	727	0	0	0	727
Bouwgronden in exploitatie	803	1.267	-1.418	0	652	573	-1.954	0	-729	416	-1.605	0	-1.918	2.537	-685	0	-66
Uitzettingen < 1 jaar	1.413	0	0	0	1.413	0	0	0	1.413	0	0	0	1.413	1	0	0	1.414
Liquide middelen	1.509	0	0	0	1.509	0	0	0	1.509	0	0	0	1.509	0	-20	0	1.489
Overlopende activa	4.164	0	-93	0	4.071	0	-168	0	3.903	33	0	0	3.936	0	-137	0	3.799
Totaal activa	40.436	3.634	-1.511	-1.834	40.725	3.298	-2.122	-1.898	40.003	2.175	-1.605	-1.872	38.701	3.575	-842	-1.830	39.604
PASSIVA:																	
Reserves	19.747	27	-735		19.039	27	-644		18.422	26	-366		18.082	26	-365		17.743
Voorzieningen	2.625	11	-29		2.607	11	-18		2.600	11	-9		2.602	11	-9		2.604
Vaste schulden	13.973	2.000	-1.040		14.933	1.000	-1.119		14.814	0	-960		13.854	2.000	-960		14.894
Vlottende schulden	2.093	50	0		2.143	20	0		2.163	0	-4		2.159	100	0		2.259
Overlopende passiva	1.998	5	0		2.003	1	0		2.004	0	0		2.004	100	0		2.104
Totaal passiva	40.436	2.093	-1.804	0	40.725	1.059	-1.781	0	40.003	37	-1.339	0	38.701	2.237	-1.334	0	39.604

Voor een toelichting op het EMU-saldo en de manier van financiering verwijzen we naar de paragraaf financiering.

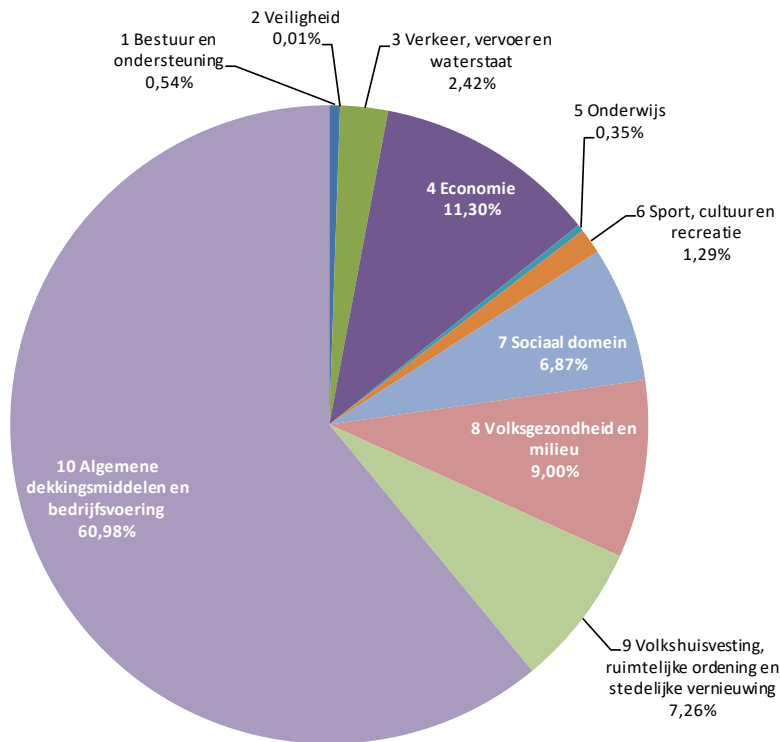
4.2 Overzicht van baten en lasten

Hieronder is een totaaloverzicht van de programma's gegeven.

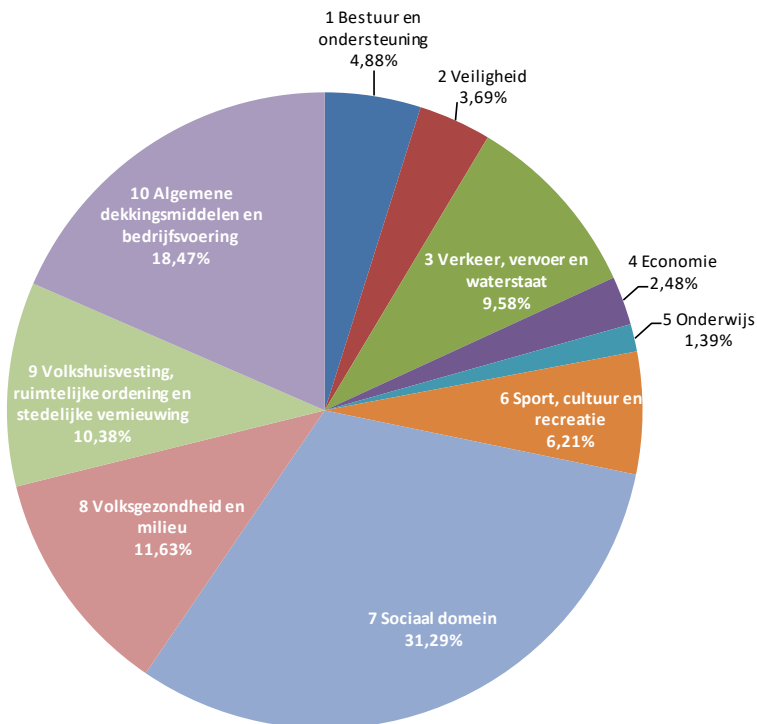
Programma's (x 1.000)	baten	Lasten	saldo
1 Bestuur en ondersteuning	154	1.400	-1.246
2 Veiligheid	2	1.059	-1.057
3 Verkeer, vervoer en waterstaat	650	2.744	-2.094
4 Economie	3.242	712	2.531
5 Onderwijs	99	400	-301
6 Sport, cultuur en recreatie	317	1.781	-1.463
7 Sociaal domein	1.943	8.973	-7.029
8 Volksgezondheid en milieu	2.581	3.334	-752
9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.789	2.976	-1.186
Algemene dekkingsmiddelen	17.054	131	16.924
Overhead	110	4.604	-4.494
Heffing VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	539	-539
Saldo van baten en lasten	27.943	28.652	-708
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma			
1 Bestuur en ondersteuning	0	0	0
2 Veiligheid	0	0	0
3 Verkeer, vervoer en waterstaat	43	2	41
4 Economie	0	0	0
5 Onderwijs	0	0	0
6 Sport, cultuur en recreatie	52	0	52
7 Sociaal domein	27	0	27
8 Volksgezondheid en milieu	0	0	0
9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	292	0	292
10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	322	25	297
Resultaat	28.678	28.678	0

Voor een specificatie van de baten en lasten op taakveld verwijzen we naar bijlage 5.

Begroting 2022 inkomsten 28,7 miljoen

Begroting 2022 uitgaven 28,7 miljoen

Nieuw beleid

Voor het nieuwe beleid is er onderscheid gemaakt in nieuwe investeringen en nieuw beleid binnen de exploitatie. Voor het nieuwe beleid voor de begroting 2022 tot en met 2025 verwijzen we naar de investeringsplanning en exploitatieplanning, die respectievelijk in bijlage 1 en 2 zijn opgenomen.

5 Bijlagen

Bijlage 1: Investeringsplanning 2022-2025						
Subprod. Nr.	Omschrijving	2022	2023	2024	2025	Afschr. termijn (in jaren)
6210300	Effecten mobiliteitsplan	66.500	66.500	66.500	66.500	20
6210400	Openbare verlichting	60.000	60.000	60.000	60.000	20
6210300	Reconstructie Havelaarstraat Colijnsplaat 3750			450.000		20
6210300	Hoofdstraat Kortgene 8500 3 fases	300.000	300.000	250.000		20
6210200	Opwaardering buitendijksfietspad Kortgene (naar 3m)	150.000				20
6210300	Reconstructie JP Wissestraat + pleintje Dorpshuis GSD		280.000			20
	Totaal programma 3	576.500	706.500	826.500	126.500	
6580000	Beleidsplan speelplaatsen uitv	40.000	40.000	40.000	40.000	20
6530100	Zwembad WSK installaties	50.000				20
6560300	Motor reddingsboot		9.000			10
	Totaal programma 6	90.000	49.000	40.000	40.000	
6670800	Dorpshuis CLP (update gebouw, gevel, entree, foyer, aankleding)		200.000			20
6670700	MFA De Vriendschap Kats: vervang.meubilair	20.000				20
	Totaal programma 7	20.000	200.000	0	0	
6722000	Uitvoering GRP	607.000	607.000	607.000	607.000	60
6722000	Vervanging hoofdgemalen	30.000	30.000	30.000	30.000	20
6722000	Vervanging minigemalen	27.500	27.500	27.500	27.500	20
6722000	Verbeteringswerken	50.000	50.000	50.000	50.000	60
6721000	Ondergrondse containers	40.000	40.000	40.000	40.000	20
	Totaal programma 8	754.500	754.500	754.500	754.500	
6820100	Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	75.000				20
	Totaal programma 9	75.000	0	0	0	
6002910	Vervanging tractie/machines	60.000	14.000	65.000	115.000	20
6002700	Gemeentehuis: woerbedekking vervangen			40.000		20
6002700	Verstelbare bureaus	29.250				10
6001000	PC's en printers raadsleden (computer-configuratie)	30.000				4
	Totaal programma 10	119.250	14.000	105.000	115.000	
6670700	Toekomstbestendig maken MFA Kats	PM				50
6560300	Revitalisering Banjaard fase 2*		1.000.000			20
6560300	Toegankelijkheid Sluftergebied Banjaard**	30.000				20
6820100	Participatie in aanleg landbouwaterleiding		PM			40
6820100	Participatie in aanleg 5 zoetwater bassins		PM			20
6821000	MFA Wissenkerke incl. BTW (Scenario excl. Appartementen)	700.000				50
	Overige projecten	730.000	1.000.000	0	0	
	Investerings programma's	1.635.250	1.724.000	1.726.000	1.036.000	
	Investerings "Groene blok"	730.000	1.000.000	-	-	
	Generaal totaal	2.365.250	2.724.000	1.726.000	1.036.000	
			nieuw opgevoerd bedrag gewijzigd			
			doorgeschoven			

* voor deze investering dient nog een nadere financiële uitwerking plaats te vinden. Bij de begroting 2023 zal het bedrag worden aangepast en definitief worden vastgesteld. Tevens dient nog bekeken te worden of wij eigendom van de investering worden of dat dit bij derde ligt. Afhankelijk hiervan zal gekeken worden of de investering op de investerings- of exploitatieplanning thuis hoort.

** De totale investering is € 180.000. Deze investering gaat alleen door als er vanuit de Provincie subsidie € 150.000 wordt verstrekt voor deze investering. Wordt het subsidie verzoek afgewezen, gaat deze investering niet door.

Bijlage 1: Investeringsplanning 2022-2025		2022					2023					
Subprod. Nr.	Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2022	Investering	Afschrijving	Rente 0,5%	Totaal	Boekwaarde 1-1-2023	Investering	Afschrijving	Rente 0,5%	Totaal	
6210300	Effecten mobiliteitsplan		66.500	3.325	-	3.325	63.175	66.500	6.650	316	6.966	
6210400	Openbare verlichting		60.000	3.000	-	3.000	57.000	60.000	6.000	285	6.285	
6210300	Reconstructie Havelaarstraat Colijnsplaat 3750		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
6210300	Hoofdstraat Kortgene 8500 3 fases		300.000	15.000	-	15.000	285.000	300.000	30.000	1.425	31.425	
6210200	Opwaardering buitendijksfietspad Kortgene (naar 3m)		150.000	7.500	-	7.500	142.500	-	7.500	713	8.213	
6210300	Reconstructie JP Wissestraat + pleintje Dorpshuis GSD		-	-	-	-	-	280.000	14.000	-	14.000	
	Totaal programma 3		576.500	28.825	-	28.825	547.675	706.500	64.150	2.738	66.888	
6580000	Beleidsplan speelplaatsen uitv		40.000	2.000	-	2.000	38.000	40.000	4.000	190	4.190	
6530100	Zwembad WSK installaties		50.000	2.500	-	2.500	47.500	-	2.500	238	2.738	
6560300	Motor reddingsboot		-	-	-	-	-	9.000	900	-	900	
	Totaal programma 6		90.000	4.500	-	4.500	85.500	49.000	7.400	428	7.828	
6670800	Dorpshuis CLP (update gebouw, gevel, entree, foyer, aankleding)		-	-	-	-	-	200.000	10.000	-	10.000	
6670700	MFA De Vriendschap Kats: vervang.meubilair		20.000	1.000	-	1.000	19.000	-	1.000	95	1.095	
	Totaal programma 7		20.000	1.000	-	1.000	19.000	200.000	11.000	95	11.095	
6722000	Uitvoering GRP		607.000	10.117	-	10.117	596.883	607.000	20.233	2.984	23.218	
6722000	Vervanging hoofdgemalen		30.000	1.500	-	1.500	28.500	30.000	3.000	143	3.143	
6722000	Vervanging minigemalen		27.500	1.375	-	1.375	26.125	27.500	2.750	131	2.881	
6722000	Verbeteringswerken		50.000	833	-	833	49.167	50.000	1.667	246	1.913	
6721000	Ondergrondse containers		40.000	2.000	-	2.000	38.000	40.000	4.000	190	4.190	
	Totaal programma 8		754.500	15.825	-	15.825	738.675	754.500	31.650	3.693	35.343	
6820100	Verduurzaming gemeentelijke gebouwen		75.000	3.750	-	3.750	71.250	-	3.750	356	4.106	
	Totaal programma 9		75.000	3.750	-	3.750	71.250	-	3.750	356	4.106	
6002910	Vervanging tractie/machines		60.000	3.000	-	3.000	57.000	14.000	3.700	285	3.985	
6002700	Gemeentehuis: voerbedekking vervangen		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
6002700	Verstelbare bureaus		29.250	2.925	-	2.925	26.325	-	2.925	132	3.057	
6001000	PC's en printers raadsleden (computer-configuratie)		30.000	7.500	-	7.500	22.500	-	7.500	113	7.613	
	Totaal programma 10		119.250	13.425	-	13.425	105.825	14.000	14.125	529	14.654	
6670700	Toekomstbestendig maken MFA Kats		PM	-	-	-	-	-	-	-	-	
6560300	Revalidatie Banjaard fase 2*		-	-	-	-	-	1.000.000	50.000	-	50.000	
6560300	Toegankelijkheid Sluftergebied Banjaard**		30.000	1.500	-	1.500	28.500	-	1.500	143	1.643	
6820100	Participatie in aanleg landbouwaterleiding		-	-	-	-	-	PM	-	-	-	
6820100	Participatie in aanleg 5 zoetwater bassins		-	-	-	-	-	PM	-	-	-	
6821000	MFA Wissenkerke incl. BTW (Scenario excl. Appartementen)		700.000	14.000	-	14.000	686.000	-	14.000	3.430	17.430	
	Overige projecten		730.000	15.500	-	15.500	714.500	1.000.000	65.500	3.573	69.073	
	Investerings programma's		-	1.635.250	67.325	-	67.325	1.567.925	1.724.000	132.075	7.840	139.915
	Investerings "Groene blok"		-	730.000	15.500	-	15.500	714.500	1.000.000	65.500	3.573	69.073
	Generaal totaal		-	2.365.250	82.825	-	82.825	2.282.425	2.724.000	197.575	11.412	208.987

* voor deze investering dient nog een nadere financiële uitwerking plaats te vinden. Bij de begroting 2023 zal het bedrag worden aangepast en definitief worden vastgesteld. Tevens dient nog bekeken te worden of wij eigendom van de investering worden of dat dit bij derde ligt. Afhankelijk hiervan zal gekeken worden of de investering op de investerings- of exploitatieplanning thuis hoort.

** De totale investering is € 180.000. Deze investering gaat alleen door als er vanuit de Provincie subsidie € 150.000 wordt verstrekt voor deze investering. Wordt het subsidie verzoek afgewezen, gaat deze investering niet door.

Bijlage 1: Investeringsplanning 2022-2025											
Subprod. Nr.	Omschrijving	2024					2025				
		Boekwaarde 1-1-2024	Investering	Afschrijving	Rente 0,5%	Totaal	Boekwaarde 1-1-2025	Investering	Afschrijving	Rente 0,5%	Totaal
6210300	Effecten mobiliteitsplan	123.025	66.500	9.975	615	10.590	179.550	66.500	13.300	898	14.198
6210400	Openbare verlichting	111.000	60.000	9.000	555	9.555	162.000	60.000	12.000	810	12.810
6210300	Reconstructie Havelaarstraat Colijnsplaat 3750	-	450.000	22.500	-	22.500	427.500	-	22.500	2.138	24.638
6210300	Hoofdstraat Kortgene 8500 3 fases	555.000	250.000	42.500	2.775	45.275	762.500	-	42.500	3.813	46.313
6210200	Opwaardering buitendijksfietspad Kortgene (naar 3m)	135.000	-	7.500	675	8.175	127.500	-	7.500	638	8.138
6210300	Reconstructie JP Wissestraat + pleintje Dorpshuis GSD	266.000	-	14.000	1.330	15.330	252.000	-	14.000	1.260	15.260
	Totaal programma 3	1.190.025	826.500	105.475	5.950	111.425	1.911.050	126.500	111.800	9.555	121.355
6580000	Beleidsplan speelplaatsen uitv	74.000	40.000	6.000	370	6.370	108.000	40.000	8.000	540	8.540
6530100	Zwermbad WSK installaties	45.000	-	2.500	225	2.725	42.500	-	2.500	213	2.713
6560300	Motor reddingsboot	8.100	-	900	41	941	7.200	-	900	36	936
	Totaal programma 6	127.100	40.000	9.400	636	10.036	157.700	40.000	11.400	789	12.189
6670800	Dorpshuis CLP (update gebouw, gevel, entree, foyer, aankleding)	190.000	-	10.000	950	10.950	180.000	-	10.000	900	10.900
6670700	MFA De Vriendschap Kats: vervang.meubilair	18.000	-	1.000	90	1.090	17.000	-	1.000	85	1.085
	Totaal programma 7	208.000	-	11.000	1.040	12.040	197.000	-	11.000	985	11.985
6722000	Uitvoering GRP	1.183.650	607.000	30.350	5.918	36.268	1.760.300	607.000	40.467	8.802	49.268
6722000	Vervanging hoofdgemalen	55.500	30.000	4.500	278	4.778	81.000	30.000	6.000	405	6.405
6722000	Vervanging minigemalen	50.875	27.500	4.125	254	4.379	74.250	27.500	5.500	371	5.871
6722000	Verbeteringswerken	97.500	50.000	2.500	488	2.988	145.000	50.000	3.333	725	4.058
6721000	Ondergrondse containers	74.000	40.000	6.000	370	6.370	108.000	40.000	8.000	540	8.540
	Totaal programma 8	1.461.525	754.500	47.475	7.308	54.783	2.168.550	754.500	63.300	10.843	74.143
6820100	Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	67.500	-	3.750	338	4.088	63.750	-	3.750	319	4.069
	Totaal programma 9	67.500	-	3.750	338	4.088	63.750	-	3.750	319	4.069
6002910	Vervanging tractie/machines	67.300	65.000	6.950	337	7.287	125.350	115.000	12.700	627	13.327
6002700	Gemeentehuis: voerbekleding vervangen	-	40.000	2.000	-	2.000	38.000	-	2.000	190	2.190
6002700	Verstelbare bureaus	23.400	-	2.925	117	3.042	20.475	-	2.925	102	3.027
6001000	PC's en printers raadsleden (computer-configuratie)	15.000	-	7.500	75	7.575	7.500	-	7.500	38	7.538
	Totaal programma 10	105.700	105.000	19.375	529	19.904	191.325	115.000	25.125	957	26.082
6670700	Toekomstbestendig maken MFA Kats	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6560300	Revitalisering Banjaard fase 2*	950.000	-	50.000	4.750	54.750	900.000	-	50.000	4.500	54.500
6560300	Toegankelijkheid Sluftergebied Banjaard**	27.000	-	1.500	135	1.635	25.500	-	1.500	128	1.628
6820100	Participatie in aanleg landbouwaterleiding	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6820100	Participatie in aanleg 5 zoetwater bassins	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6821000	MFA Wissenkerke incl. BTW (Scenario excl. Appartementen)	672.000	-	14.000	3.360	17.360	658.000	-	14.000	3.290	17.290
	Overige projecten	1.649.000	-	65.500	8.245	73.745	1.583.500	-	65.500	7.918	73.418
	Investerings programma's	3.159.850	1.726.000	196.475	15.799	212.274	4.689.375	1.036.000	226.375	23.447	249.822
	Investerings "Groene blok"	1.649.000	-	65.500	8.245	73.745	1.583.500	-	65.500	7.918	73.418
	Generaal totaal	4.808.850	1.726.000	261.975	24.044	286.019	6.272.875	1.036.000	291.875	31.364	323.239

* voor deze investering dient nog een nadere financiële uitwerking plaats te vinden. Bij de begroting 2023 zal het bedrag worden aangepast en definitief worden vastgesteld. Tevens dient nog bekeken te worden of wij eigendom van de investering worden of dat dit bij derde ligt. Afhankelijk hiervan zal gekeken worden of de investering op de investerings- of exploitatieplanning thuis hoort.

** De totale investering is € 180.000. Deze investering gaat alleen door als er vanuit de Provincie subsidie € 150.000 wordt verstrekt voor deze investering. Wordt het subsidie verzoek afgewezen, gaat deze investering niet door.

Bijlage 2

Exploitatieplanning 2022-2025

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Zeeuwse marketing organisatie	pm	pm	pm	pm
PMO	17.000			
Bijdrage fietspad Ruiterslaanweg Kamperland	PM			
Participatie recreatief zandfonds Zeeland	68.500	68.500	68.500	68.500
Bestuurlijk platform de Bevelanden	20.000			
Thuiswerkregeling	35.000	35.000	35.000	35.000
Wet open overheid	84.000	94.000	104.000	114.000
Totaal	224.500	197.500	207.500	217.500

Bijlage 3: Financiële doorrekening begroting gemeente Noord-Beveland 2021-2024

Onder voorbehoud van afrondingsverschillen	(bedragen * € 1.000)			
	2022	2023	2024	2025
Sub-totaal verwacht overschot/tekort (- is tekort) stand 30 september 2021 (inclusief onvoorzien)	197	-439	-340	-146
17. Exploitatieplanning				
Wet open overheid	-84	-94	-104	-114
Sub-totaal verwacht overschot/tekort (- is tekort) stand na 30 september 2021	113	-533	-444	-260
Septembercirculaire	302	361	367	417
Sub-totaal verwacht overschot/tekort (- is tekort) stand na 30 september 2021 incl. september circulaire	415	-173	-78	157
Dekkingsvoorstel				
Inflatiecorrectie OZB	0	45	90	135
Rioolheffing	0	0	0	0
Afvalstoffenheffing	0	0	0	0
Woonforensenbelasting Inflatie	15	30	45	61
Toeristenbelasting	73	146	219	292
Totaal dekkingsvoorstel	88	221	354	488
Verwacht overschot/tekort	503	48	276	645
Reserve Klimaat	500			
Verwacht overschot/tekort na post onvoorzien	3	48	276	645
Inspanningsverplichting:	2022	2023	2024	2025
Wegenbeheersplan: regulier onderhoud	100	100	100	100
Openbaar groen: plantgoed, bomen, heester	15	15	15	15
Jeugd+Wmo	150	150	150	150
Correctie reserve sociaal domein (25% in 2021)	-38			
Maatschappelijk werk en Clientondersteuning	20	20	20	20
Sociaal Team	8	8	8	8
Verbeteren woning en woonomgeving: subsidie duurzaam bouwen	40	40	40	40
Bezuinigingsvoorstellen	296	333	333	333

Bijlage 4 Budgetprognose

BUDGET-PROGNOSE 2022-2025					2022	2023	2024	2025
De meerjarenbegroting laat de volgende saldi zien					420.868	-126.885	50.296	282.364
A. Subtotaal (begrotingssaldo)					420.868	-126.885	50.296	282.364
Exploitatieplanning					224.500	197.500	207.500	217.500
Investeringsplanning- programma's					67.325	139.915	212.274	249.822
Investeringsplanning- Groene blok					15.500	69.073	73.745	73.418
Bestemmingsreserve klimaat					500.000	0	0	0
B. totaal exploitatie- en investeringsplanning					807.325	406.487	493.519	540.739
C. Septembercirculaire					301.812	360.560	366.660	417.264
C. overschot/tekort (A-B) *					-84.646	-172.813	-76.563	158.889
Dekkingsvoorstellen:								
2022; Inflatie correctie OZB van					0,00%	0	0	0
2023; Inflatie correctie OZB van					1,90%		45.000	45.000
2024; Inflatie correctie OZB van					1,90%			45.000
2025; inflatie correctie OZB van					1,90%			45.000
2022; Verhoging rioolheffing met					€ 0	96%	0	0
2023; Verhoging rioolheffing met					€ 0	95%	0	0
2024; Verhoging rioolheffing met					€ 0	96%	0	0
2025; Verhoging rioolheffing met					€ 0	95%		0
2022; Verhoging afvalstoffenheffing met					€ 0	94%	0	0
2023; Verhoging afvalstoffenheffing met					€ 0	94%	0	0
2024; Verhoging afvalstoffenheffing met					€ 0	94%	0	0
2025; Verhoging afvalstoffenheffing met					€ 0	94%		0
2022; woonforensenbelasting met					1,90%	15.000	15.000	15.000
2023; woonforensenbelasting met inflatiecorrectie					1,90%		15.000	15.000
2024; woonforensenbelasting met inflatiecorrectie					1,90%			15.000
2025; woonforensenbelasting met inflatie correctie					1,90%			16.000
2022; TB verhogen met					€ 0,05	€ 1,38	72.500	72.500
2023; TB verhogen met					€ 0,05	€ 1,43	72.500	72.500
2024; TB verhogen met					€ 0,05	€ 1,48		72.500
2025; TB verhogen met					€ 0,05	€ 1,53		72.500
2020: Begraafrechten 0% verhogen								
2021;								
2022;								
2023;								
E. totaal dekkingsvoorstellen					87.500	220.000	352.500	486.000
F. overschot/tekort					2.854	47.187	275.937	644.889

Bijlage 5

Lasten en baten per programma

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025
Programma's lasten						
1 Bestuur en ondersteuning	1.404	1.424	1.400	1.400	1.400	1.400
2 Veiligheid	1.033	1.073	1.059	1.072	1.068	1.086
3 Verkeer, vervoer en waterstaat	2.119	3.202	2.744	2.741	2.727	2.682
4 Economie	338	1.474	712	1.011	745	818
5 Onderwijs	552	429	400	398	379	379
6 Sport, cultuur en recreatie	1.526	1.852	1.781	1.772	1.733	1.730
7 Sociaal domein	9.414	8.842	8.973	8.945	8.896	8.855
8 Volksgezondheid en milieu	3.131	3.348	3.334	3.315	3.259	3.255
9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	4.148	4.094	2.976	3.325	2.639	2.842
10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	5.144	4.500	5.274	5.045	5.096	5.318
Totaal lasten	28.808	30.239	28.652	29.024	27.943	28.365
Programma's baten						
1 Bestuur en ondersteuning	155	153	154	142	133	133
2 Veiligheid	0	2	2	2	2	2
3 Verkeer, vervoer en waterstaat	678	650	650	650	622	622
4 Economie	2.653	4.275	3.242	3.541	3.275	3.349
5 Onderwijs	101	99	99	99	99	99
6 Sport, cultuur en recreatie	397	327	317	307	307	307
7 Sociaal domein	2.829	1.813	1.943	1.943	1.943	1.943
8 Volksgezondheid en milieu	2.470	2.529	2.581	2.581	2.581	2.581
9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	5.146	2.898	1.789	2.182	1.689	1.891
10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	16.685	16.746	17.164	16.958	16.950	17.097
Totaal baten	31.113	29.493	27.943	28.407	27.603	28.025
Saldo (exclusief mutaties reserves)	-2.305	746	708	617	340	340
Toevoegingen aan reserves	2.893	1.155	27	27	26	26
Onttrekkingen aan reserves	1.653	1.901	735	644	366	366
Saldo	-1.065	0	0	0	0	0

Programma 1 Bestuur en ondersteuning

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025
Taakvelden - lasten						
0.1 Bestuur	931	986	959	959	959	959
0.2 Burgerzaken	473	438	440	440	440	440
Totaal lasten	1.404	1.424	1.400	1.400	1.400	1.400

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025
Taakvelden - baten						
0.1 Bestuur	67	29	29	18	9	9
0.2 Burgerzaken	88	124	124	124	124	124
Totaal baten	155	153	154	142	133	133
Saldo (exclusief mutaties reserves)	1.249	1.271	1.246	1.258	1.267	1.267
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	21	0	0	0	0	0
Saldo	1.228	1.271	1.246	1.258	1.267	1.267

Programma 2 Veiligheid

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025
Taakvelden - lasten						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	988	1.000	991	1.004	1.000	1.018
1.2 Openbare orde en veiligheid	46	73	68	68	68	68
Totaal lasten	1.033	1.073	1.059	1.072	1.068	1.086
Taakvelden - baten						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	2	2	2	2	2
Totaal baten	0	2	2	2	2	2
Saldo (exclusief mutaties reserves)	1.033	1.071	1.057	1.070	1.066	1.084
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	1.033	1.071	1.057	1.070	1.066	1.084

Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025
Taakvelden - lasten						
2.1 Verkeer en Vervoer	1.819	2.338	1.903	1.901	1.890	1.886
2.2 Parkeren	0	505	505	505	505	505
2.3 Recreatieve havens	179	183	168	167	164	164
2.4 Economische havens en waterwegen	121	176	168	168	168	127
Totaal lasten	2.119	3.202	2.744	2.741	2.727	2.682
Taakvelden - baten						
2.1 Verkeer en Vervoer	84	71	71	71	71	71
2.3 Recreatieve havens	396	372	372	372	372	372
2.4 Economische havens en waterwegen	199	207	207	207	179	179
Totaal baten	678	650	650	650	622	622
Saldo (exclusief mutaties reserves)	1.441	2.552	2.094	2.091	2.105	2.060
Toevoegingen aan reserves	405	0	2	2	1	1
Onttrekkingen aan reserves	466	483	43	0	0	0
Saldo	1.380	2.069	2.053	2.093	2.107	2.061

Programma 4 Economie

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025
Taakvelden - lasten						
3.1 Economische ontwikkeling	50	76	76	76	76	76
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	63	1.151	413	712	446	519
3.4 Economische promotie	225	247	223	223	223	223
Totaal lasten	338	1.474	712	1.011	745	818
Taakvelden - baten						
3.1 Economische ontwikkeling	1	1	3	3	3	3
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	73	1.401	366	665	399	473
3.4 Economische promotie	2.579	2.873	2.873	2.873	2.873	2.873
Totaal baten	2.653	4.275	3.242	3.541	3.275	3.349
Saldo (exclusief mutaties reserves)	-2.315	-2.801	-2.531	-2.530	-2.530	-2.531
Toevoegingen aan reserves	98	300	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	-2.217	-2.501	-2.531	-2.530	-2.530	-2.531

Programma 5 Onderwijs

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025
Taakvelden - lasten						
4.1 Openbaar basisonderwijs	35	39	42	42	42	42
4.2 Onderwijshuisvesting	167	140	120	118	97	96
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	349	250	239	238	241	240
Totaal lasten	552	429	400	398	379	379
Taakvelden - baten						
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	101	99	99	99	99	99
Totaal baten	101	99	99	99	99	99
Saldo (exclusief mutaties reserves)	451	330	301	299	280	280
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	451	330	301	299	280	280

Programma 6 Sport, cultuur en recreatie

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025
Taakvelden - lasten						
5.1 Sportbeleid en activering	36	64	57	47	47	47
5.2 Sportaccommodaties	257	259	254	247	231	230
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	172	292	279	280	280	281
5.4 Musea	57	108	74	94	74	74
5.5 Cultureel erfgoed	10	15	5	5	5	5
5.6 Media	127	127	126	126	126	126
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	867	987	986	974	969	966
Totaal lasten	1.526	1.852	1.781	1.772	1.733	1.730

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025
Taakvelden - baten						
5.1 Sportbeleid en activering	11	21	11	1	1	1
5.2 Sportaccommodaties	47	16	16	16	16	16
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	15	14	14	14	14	14
5.4 Musea	6	6	6	6	6	6
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	318	271	271	271	271	271
Totaal baten	397	327	317	307	307	307
Saldo (exclusief mutaties reserves)	1.129	1.525	1.463	1.465	1.425	1.423
Toevoegingen aan reserves	0	44	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	81	119	52	52	52	52
Saldo	1.048	1.450	1.412	1.413	1.373	1.371

Programma 7 Sociaal domein

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025
Taakvelden - lasten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.000	1.238	1.205	1.208	1.208	1.203
6.2 Wijkteams	269	280	302	302	302	302
6.3 Inkomensregelingen	3.229	2.515	2.516	2.516	2.516	2.516
6.4 Begeleide participatie	567	504	507	477	448	449
6.5 Arbeidsparticipatie	129	149	149	149	149	149
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	194	177	225	225	225	225
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	1.747	1.793	1.986	1.986	1.986	1.986
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	1.714	1.485	1.433	1.432	1.413	1.374
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	154	158	151	151	151	151
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	410	543	498	498	498	498
Totaal lasten	9.414	8.842	8.973	8.945	8.896	8.855
Taakvelden - baten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	21	41	41	41	41	41
6.2 Wijkteams	4	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	2.606	1.472	1.637	1.637	1.637	1.637
6.4 Begeleide participatie	0	125	100	100	100	100
6.5 Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	9	3	3	3	3	3
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	76	100	89	89	89	89
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	85	73	73	73	73	73
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	28	0	0	0	0	0
Totaal baten	2.829	1.813	1.943	1.943	1.943	1.943
Saldo (exclusief mutaties reserves)	6.584	7.029	7.029	7.002	6.953	6.911
Toevoegingen aan reserves	6	38	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	141	125	27	0	0	0
Saldo	6.449	6.942	7.003	7.002	6.953	6.911

Programma 8 Volksgezondheid en milieu

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025
Taakvelden - lasten						
7.1 Volksgezondheid	376	473	492	492	492	492
7.2 Riolering	842	874	796	781	762	756
7.3 Afval	1.204	1.223	1.229	1.229	1.226	1.226
7.4 Milieubeheer	517	552	599	600	602	605
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	192	225	218	214	177	177
Totaal lasten	3.131	3.348	3.334	3.315	3.259	3.255
Taakvelden - baten						
7.2 Riolering	975	1.064	1.072	1.072	1.072	1.072
7.3 Afval	1.352	1.342	1.386	1.386	1.386	1.386
7.4 Milieubeheer	13	0	0	0	0	0
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	130	123	123	123	123	123
Totaal baten	2.470	2.529	2.581	2.581	2.581	2.581
Saldo (exclusief mutaties reserves)	661	818	752	734	677	674
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	661	818	752	734	677	674

Programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025
Taakvelden - lasten						
8.1 Ruimtelijke ordening	499	574	510	490	490	488
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.001	2.622	1.530	1.923	1.430	1.632
8.3 Wonen en bouwen	647	898	936	912	719	722
Totaal lasten	4.148	4.094	2.976	3.325	2.639	2.842
Taakvelden - baten						
8.1 Ruimtelijke ordening	10	37	10	10	10	10
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	4.544	2.620	1.529	1.922	1.429	1.631
8.3 Wonen en bouwen	591	240	250	250	250	250
Totaal baten	5.146	2.898	1.789	2.182	1.689	1.891
Saldo (exclusief mutaties reserves)	-998	1.197	1.186	1.143	950	951
Toevoegingen aan reserves	1.859	418	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	402	741	292	270	92	92
Saldo	460	873	894	873	858	859

Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025
Taakvelden - lasten						
0.4 Overhead	3.938	4.228	4.604	4.577	4.460	4.442
0.5 Treasury	36	-122	-9	0	8	20
0.61 OZB woningen	126	64	48	48	48	48
0.62 OZB niet-woningen	47	45	36	36	36	36
0.63 Parkeerbelasting	2	0	0	0	0	0
0.64 Belastingen overig	272	307	57	57	57	57
0.8 Overige baten en lasten	723	-48	539	274	451	683
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	25	0	53	37	31
Totaal lasten	5.144	4.500	5.274	5.045	5.096	5.318
Taakvelden - baten						
0.4 Overhead	248	175	110	111	111	111
0.5 Treasury	38	23	24	42	46	76
0.61 OZB woningen	1.696	1.720	1.729	1.729	1.729	1.729
0.62 OZB niet-woningen	613	654	670	670	670	670
0.63 Parkeerbelasting	20	717	717	717	717	717
0.64 Belastingen overig	284	289	41	41	41	41
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	13.786	13.167	13.874	13.649	13.637	13.754
Totaal baten	16.685	16.746	17.164	16.958	16.950	17.097
Saldo (exclusief mutaties reserves)	-11.541	-12.246	-11.890	-11.914	-11.854	-11.779
Toevoegingen aan reserves	525	355	25	25	25	25
Onttrekkingen aan reserves	542	432	322	322	222	222
Saldo	-11.558	-12.323	-12.188	-12.211	-12.051	-11.977

Bijlage 6 Incidentele baten en lasten per programma

Omschrijving incidentele lasten	Bedrag 2022	Bedrag 2023	Bedrag 2024	Bedrag 2025
Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat				
Mutaties reserves programma 3	1.875	1.888	1.222	1.235
Programma 4 Economie				
Grondexploitatie terrein Zeelandnet	26.364	293.785	27.922	27.319
Grondexploitatie terrein Zeelandnet: mutatie balanspost voorraden			172.099	172.702
Grondexploitatie Rip II	173.837	5.572	5.120	79.552
Grondexploitatie Rip II: mutatie balanspost voorraden		98.678	99.130	24.698
Programma 6 Sport, cultuur en recreatie				
Eenmalige subsidies samenlevingsfonds	60.000	60.000	60.000	60.000
Programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Grondexploitatie Landbouwhaven Kamperland fase 2	12.757			
Grondexploitatie Landbouwhaven Kamperland fase 2: mutatie balanspost voorra	437.581			
Grondexploitatie jachthaven Kamperland	52.887	111.529	12.203	
Grondexploitatie jachthaven Kamperland: mutatie balanspost voorraden		188.471	310.797	
Grondexploitatie sportvelden Geersdijk	2.910	30.727	73.117	
Grondexploitatie sportvelden Geersdijk: mutatie balanspost voorraden	109.851		123.233	
Grondexploitatie sportvelden Wissenkerke	14.487	14.177	12.025	10.367
Grondexploitatie sportvelden Wissenkerke: mutatie balanspost voorraden	79.554	386.816	305.243	170.398
Grondexploitatie Stadspolder Kortgene	121.066	31.487	29.101	1.236.995
Grondexploitatie Stadspolder Kortgene: mutatie balanspost voorraden	535.256	497.485	434.260	
Grondexploitatie Wissenkerke Zuid-Oost	8.865	82.160		
Grondexploitatie Wissenkerke Zuid-Oost: mutatie balanspost voorraden		336.910		
Investeringsbudget stedelijke vernieuwing	200.000	177.749		
Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering				
Tijdelijk personeel	100.000	100.000		
Toekomstvisie	120.000	120.000	120.000	120.000
Totaal incidentele lasten	2.057.290	2.537.434	1.785.472	1.903.266
Omschrijving incidentele baten				
Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat				
Mutaties reserves programma 3	42.620			
Programma 4 Economie				
Verkoop perceeltjes grond	50.000	50.000	50.000	50.000
Grondexploitatie terrein Zeelandnet		200.021	200.021	200.021
Grondexploitatie terrein Zeelandnet: mutatie balanspost voorraden	26.364	93.764		
Grondexploitatie Rip II	104.250	104.250	104.250	104.250
Grondexploitatie Rip II: mutatie balanspost voorraden	69.587			
Programma 7 Sociaal domein				
Mutaties reserves programma 7	26.515			
Programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Grondexploitatie Landbouwhaven Kamperland fase 2	450.338			
Grondexploitatie jachthaven Kamperland		300.000	323.000	
Grondexploitatie jachthaven Kamperland: mutatie balanspost voorraden	52.887			
Grondexploitatie sportvelden Geersdijk	112.761		196.350	
Grondexploitatie sportvelden Geersdijk: mutatie balanspost voorraden		30.727		
Grondexploitatie sportvelden Wissenkerke	94.041	400.993	317.268	180.765
Grondexploitatie Stadspolder Kortgene	656.322	528.973	463.361	200.000
Grondexploitatie Stadspolder Kortgene: mutatie balanspost voorraden				1.036.995
Grondexploitatie Wissenkerke Zuid-Oost		419.070		
Grondexploitatie Wissenkerke Zuid-Oost: mutatie balanspost voorraden	8.865			
Mutaties reserves programma 9	200.000	177.749		
Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering				
Mutaties reserves programma 10	280.000	280.000	180.000	180.000
Totaal incidentele baten	2.174.550	2.585.546	1.834.250	1.952.031
Saldo	117.260	48.112	48.778	48.765

Bijlage 7. Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Structurele stortingen in reserves	Bedrag 2022	Bedrag 2023	Bedrag 2024	Bedrag 2025
Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering				
Bestemmingsreserve leeftijdsbewust personeelsbeleid	25.000	25.000	25.000	25.000
Totaal structurele stortingen in reserves	25.000	25.000	25.000	25.000
Structurele onttrekkingen uit reserves	Bedrag 2022	Bedrag 2023	Bedrag 2024	Bedrag 2025
Programma 6 Sport, cultuur en recreatie				
Bestemmingsreserve Kunstgrasvelden	40.305	40.305	40.305	40.305
Bestemmingsreserve Speelbos	7.854	7.854	7.854	7.854
Bestemmingsreserve Tennis Colijnsplaat	3.803	3.803	3.803	3.803
Programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Reserve duurzaam bouwen	50.000	50.000	50.000	50.000
Bestemmingsreserve opstallen OBS de Zuidvliet	6.722	6.722	6.722	6.722
Bestemmingsreserve rondom Kamperland	35.268	35.268	35.268	35.268
Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering				
Egalisatiereserve nieuwbouwloods	42.223	42.223	42.223	42.223
Totaal structurele onttrekkingen uit reserves	186.175	186.175	186.175	186.175

Bijlage 8: Presentatie van het structurele begrotingsaldo

Presentatie van het structurele begrotingsaldo	2022	2023	2024	2025
Saldo van baten en lasten	-287.567,32	-743.921,38	-289.656,77	-57.576,34
Toevoeging en onttrekkingen aan reserves	-708.435,00	-617.036,00	-339.953,00	-339.940,00
Begroting na bestemming	420.867,68	-126.885,38	50.296,23	282.363,66
Waarvan incidentele baten en lasten en	117.260,00	48.112,00	48.778,00	48.765,00
Structureel begrotingsaldo	303.607,68	-174.997,38	1.518,23	233.598,66

1e begrotingswijziging (budgetprognose)	2022		2023		2024		2025	
	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel
Saldo primitieve begroting	117.260	303.608	48.112	-174.997	48.778	1.518	48.765	233.599
Exploitatieplanning		-224.500		-197.500		-207.500		-217.500
Investeringsplanning		-82.825		-208.987		-286.019		-323.239
Bestemmingsreserve klimaat	-500.000							
Septembercirculaire		301.812		360.560		366.660		417.264
Totaal overschot / tekort	-382.740	298.094	48.112	-220.925	48.778	-125.341	48.765	110.124
Dekkingsvoorstel								
Inflatie stijging OZB		0		45.000		90.000		135.000
Stijging rioolheffing		0		0		0		0
Stijging afvalstoffenheffing		0		0		0		0
Inflatie stijging woonforensenbelasting		15.000		30.000		45.000		61.000
Stijging toeristenbelasting		72.500		145.000		217.500		290.000
Totaal extra dekkingsvoorstel	0	87.500	0	220.000	0	352.500	0	486.000
Totaal overschot / tekort	-382.740	385.594	48.112	-925	48.778	227.159	48.765	596.124
Totaal saldo begroting		2.854		47.187		275.937		644.889

	Saldo primitieve begroting	Mutaties budgetprognose	Saldo onvoorzien na budgetprognose
Saldo onvoorzien 2022			
Incidenteel	117.260	-500.000	-382.740
Structureel	303.608	81.987	385.594
Totaal	420.868	-418.013	2.854

Bijlage 9 Prestatie indicatoren per programma

Programma	Indicator	eenheid	periode	waarde	bron
1. Bestuur en ondersteuning	Formatie	FTE per 1.000 inwoners	2022	9,0	Eigen gegevens
1. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	2021	7,3	Eigen gegevens
1. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Euro	2022	1.018,40	Eigen gegevens
1. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	%	2022	5,9	Eigen gegevens
1. Bestuur en ondersteuning	Overhead	%	2022	15,7	Eigen gegevens
2. Veiligheid	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2016	10	Stichting Halt
2. Veiligheid	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2017	24	Stichting Halt
2. Veiligheid	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2018	33	Stichting Halt
2. Veiligheid	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2019	32	Stichting Halt
2. Veiligheid	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2020	7	Stichting Halt
2. Veiligheid	Misdrijven - Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2020	4,7	CBS - Criminaliteit
2. Veiligheid	Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	2020	6,1	CBS - Criminaliteit
2. Veiligheid	Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2020	x	CBS - Diefstallen
2. Veiligheid	Misdrijven - Winkeliefstallen	per 1.000 inwoners	2020	x	CBS - Diefstallen
2. Veiligheid	Jongeren met een delict voor de rechter	%	2018	2	CBS Jeugd
4. Economie	Funciemenging	%	2020	37,4	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research
4. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw. 15 t/m 64jr	2020	239,5	LISA
5. Onderwijs	Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2019	0	DUO/Ingrado
5. Onderwijs	Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2019	86	DUO/Ingrado
5. Onderwijs	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2019	1,2	DUO/Ingrado
6. Sport, cultuur en recreatie	Niet-sporters	%	2016	x	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM
7. Sociaal domein	Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2020	601	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research
7. Sociaal domein	Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2019	4	CBS Jeugd
7. Sociaal domein	Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2019	2	CBS Jeugd
7. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	%	2020	66,1	CBS - Arbeidsdeelname
7. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2020	286,5	CBS - Participatiewet
7. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2020	203,3	CBS - Participatiewet
7. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2020	12,2	CBS Jeugd
7. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	%	2020	0,9	CBS Jeugd
7. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	%	2019	1,3	CBS Jeugd
7. Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2020	890	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO
8. Volksgezondheid en milieu	Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2019	264	CBS statistiek Huishoudelijk afval
8. Volksgezondheid en milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	2019	156,1	Klimaatmonitor - Rijkswaterstaat
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke	Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2016	187	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke	Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2017	194	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke	Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2018	201	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke	Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2019	203	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke	Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2020	214	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke	Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2020	20	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke	Demografische druk	%	2021	81,3	CBS Bevolkingsstatistiek
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2021	688	COELO, Groningen
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2021	747	COELO, Groningen

